

Universitetskanslersämbetets examenstillståndsprövningar

Ansökan om tillstånd att utfärda yrkesexamen

Lärosäte: Södertörns högskola

Examen: Ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasiet: undervisningsämne Svenska som andraspråk

Södertörns högskola – bakgrund

Södertörns högskola ansöker härmed om tillstånd att examinera lärare i ämnet *svenska som andraspråk* inom ramen för *ämneslärarprogram med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan* som idag ges vid högskolan. Länsstyrelsen i Stockholms län beräknar att det, med nuvarande utbildningstakt, år 2020 kommer att råda brist på 3 700 högstadie- och gymnasielärare i länet¹. Lärare med kompetens i svenska som andraspråk är starkt efterfrågade, och högskolan räknar därför med en god framtida anställningsbarhet för ämneslärare i huvudstadsregionen. Redan nu råder stor brist på lärare med kompetens i svenska som andraspråk i kommunen, varför Södertörns högskola ser att tillstånd om att examinera lärare med kompetens i svenska som andraspråk är ytterst angeläget.

Södertörns högskola grundades 1996, och har idag ca 700 helårsarbetskrafter och 76% disputerade lärare bland den undervisande personalen. Antalet helårsstudenter uppgår till 6 600 och den genomsnittliga prestationsgraden för dessa är 79%. Högskolan har generella tillstånd att utfärda högskole-, kandidat- och magisterexamina samt masterexamenstillstånd inom ett tjugotal huvudområden. I utbildningsverksamheten ingår även forskarutbildning inom ramen för fem forskarutbildningsområden.

Högskolan grundades som en följd av att utbyggnaden av den högre utbildningen i södra Storstockholm hade varit under utredning under flera decennier. Orsaken var bland annat att övergången till högre studier i södra Stockholmsregionen var låg, arbetslösheten hög samt att segregationsproblemen i området ökade. Till bakgrunden hör också att Stockholms

¹ Stockholm 2020 – en utbildnings- och arbetsmarknadsprognos, s 63.

universitet vid tidpunkten inte var villigt att skapa fler studieplatser i Frescati.

I Södertörns högskolas uppdrag ingick vid denna tid att särskilt stimulera studenter från hem utan akademisk tradition till högre utbildning samt att bidra till att bryta segregationen. Högskolan skulle även aktivt bidra till regionens tillväxt.

Även om uppdraget sedan dess delvis förändrats fungerar högskolan både genom sin geografiska placering och verksamhetens innehåll som en betydelsefull aktör för regionens utveckling. Södertörns högskola har sedan verksamheten initierades varit framgångsrik i att öka övergångsfrekvensen från gymnasiet till högre studier bland ungdomar i närområdet. Högskolan har dessutom genom sin relativt höga andel studenter med utländsk bakgrund samlat stor erfarenhet av att bedriva akademisk utbildning för en studentgrupp med mångkulturell bakgrund och en flerspråkig uppväxtmiljö.

I likhet med övriga högskolor och universitet i Sverige har Södertörns högskola till uppgift att bedriva utbildning och forskning av god kvalitet på vetenskaplig grund samt att samverka med omgivande samhälle. Kärnverksamheten består av utbildning och forskning inom humaniora, samhällsvetenskap, teknik och naturvetenskap. Den akademiska miljön präglas av mångvetenskaplig forskning, särskilt med anknytning till Östersjöområdet och Östeuropa. Högskolan vill vara en särpräglad och framsynt miljö som skapar och kommunicerar ny kunskap samt bryter ny mark genom mångvetenskap och gränsöverskridande samverkan.

Högskolans mål är att vara ett attraktivt utbildningsalternativ i Stockholmsregionen genom att erbjuda pedagogiskt högtstående utbildning med tydlig forskningsanknytning där bildning och kritiskt tänkande samt entreprenörskap stimuleras. Utbildningarna ska ha koppling till en aktiv forskningsmiljö, vara tydligt profilerade och ha god förmåga att attrahera ambitiösa och högpresterande studenter. Högskolan ska också ta tillvara den rikedom av erfarenheter, språk och kunskaper som finns bland studenter och medarbetare på högskolan i syfte att öka internationaliseringen på hemmaplan.

Verksamheten utgår från tre övergripande principer som präglar högskolan på alla nivåer:

- **Mångvetenskap:** Dagens arbetsliv kräver flexibla och idérika akademiker med vilja och förmåga att lösa problem som inte är begränsade av akademiska ämnesområden. Högskolans studenter ska därför under sin utbildning erbjudas både djupa ämneskunskaper och en bred generalistkompetens. Den mångvetenskapliga inriktningen är tydlig i flertalet program där ämnen från olika områden sammanförs. Inte minst gäller detta lärarutbildningen. I samtliga utbildningsprogram – och i många fristående kurser – möter studenterna en mångvetenskaplig diskussion som ger nya perspektiv på de teman och problem som står i fokus.

- Mångkulturalitet: Södertörns högskola är verksam i en region av Storstockholm som präglas av social och etnisk mångfald. Därför arbetar högskolan kontinuerligt för att fungera som en kreativ mötesplats i det mångkulturella samhället och vidmakthålla ett förhållningssätt bland både studenter, lärare och övrig personal där förståelse för egna och andras kunskapssyn, tänkesätt, värdegrunder, livsmönster och ansvar utgör en naturlig utgångspunkt. Många av högskolans kurser och utbildningsprogram behandlar, som en följd av detta, frågor om etnicitet, migration och nationalism i det mångkulturella samhället. Detta innebär att svenska som andraspråk, vilket är ett ämne som fokuserar på både den flerspråkiga individen och det flerspråkiga samhället, utgör ett självklart inslag i såväl högskolans som lärarutbildningens profil.
- Medborgerlig bildning: Södertörns högskola eftersträvar ett bildningsperspektiv som innebär att studenterna ges möjlighet att utveckla sitt ämneskunnande samtidigt som de utvecklar ett kritiskt förhållningssätt till samtidens frågor. Högskolans utbildningar upprätthåller av detta skäl en bred kunskapsbas på hög nivå samt förbereder studenter för ett liv som medborgare i ett demokratiskt samhälle genom förvärvande av kunskap och genom personlig utveckling som medaktör i högskolans kunskapsutveckling.

Som framgår i de beskrivna profilområdena genomsyras Södertörns högskola av ett perspektiv på samhället som mångkulturellt och mångspråkigt. Ytterligare förstärks det perspektivet i ämneslärarprogrammet med interkulturell profil, där särskild tonvikt läggs på kulturellt utbyte mellan människor och grupper med skilda erfarenheter och bakgrunder. När allt fler språk talas i Sverige blir grupperingar baserade på språkkunskaper mer centrala, därför är ökande kunskaper om förutsättningar och konsekvenser av ett flerspråkigt samhälle nödvändiga. Genom Södertörns högskolas profiler samt den samlade kompetens som lärosätet har, menar vi att högskolan är lämpad för att utbilda ämneslärare med inriktning mot gymnasiet med kompetens i svenska som andraspråk.

Aspektområde: Område, miljö och resurser

Aspekt: Yrkesexamen

Bedömningsgrunder:

Angiven examen är reglerad och ryms inom examensordningen.

Utbildningens innehåll inklusive eventuella inriktningar har rimlig omfattning och avgränsning i förhållande till yrkesexamen.

I ett rikstäckande perspektiv finns ett allmänt intresse av att examen får utfärdas.

Med föreliggande ansökan söker Södertörns högskola om tillstånd för att examinera ämneslärare i ämnet *svenska som andraspråk* på ämneslärarprogrammet med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan. Idag har högskolan tillstånd för ämnena *engelska, historia, religionsvetenskap, samhällskunskap* och *svenska* på ämneslärarprogrammet med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan.

Svenska som andraspråk erbjuds i dagsläget som ämne av 19 lärosäten i hela landet, och 11 lärosäten innehar examensrätt i svenska som andraspråk på lärarutbildningen med inriktning mot gymnasiet. Enligt Skolverkets prognos² för rekryteringsbehov av olika lärarkategorier framgår att cirka 40 % av de undervisande lärarna i svenska som andraspråk i grundskolan är behöriga, och på gymnasiet är siffran så låg som cirka 20 %. I Södertörns högskolas närområde pekar siffrorna på en nedåtgående trend, där andelen behöriga lärare i svenska som andraspråk i Huddinge kommun har minskat från 70 % till 35 % på två år, och i Botkyrka kommun från 47 % till 26 % under samma period.

Skolverket understryker dock att många av lärarna som undervisar i ämnet har pedagogisk högskoleutbildning, men att de saknar kompetens i ämnet svenska som andraspråk. Den del av lärarkåren som undervisar i svenska som andraspråk hör dessutom till den äldre generationen, och skolverkets prognos är därför att många nya lärare i svenska som andraspråk kommer att behövas. Prognosen för perioden 2017–2021 är att cirka 1000 lärare kommer att behöva examineras för att dels ersätta dagens obehöriga lärare samt ersätta de som går i pension, dels täcka det växande behovet av lärare i svenska som andraspråk. Vidare har Södertörns högskola med sin profil mot mångkulturalitet utvecklat en bred kompetens på området, vilket bland annat omsätts i praktiken på lärarutbildningen med dess interkulturella profil.

För att möta det behov som finns planerar Södertörns högskola att i ett första steg starta gymnasielärarutbildningen med svenska som andraspråk som andra ämne till vårterminen 2020. Det blir då möjligt för de som antas till utbildningen med start höstterminen 2018 att välja svenska som andraspråk som ämne 2, då valet inte görs förrän under den tredje terminen på utbildningen. Antagning till programmet görs varje höst, då högskolan tar in 85

² Statistiken som hänvisas till är hämtad från Skolverkets hemsida under september 2018.

studenter till ämneslärarprogrammet på gymnasiet. De studenter som antas från och med 2020 kommer att kunna välja svenska som andraspråk som första ämne.

Ansökan gäller för svenska som andraspråk som såväl första som andra ämne. I ett första steg erbjuds det som ämne 2, eftersom det finns studenter som har möjlighet att välja svenska som andraspråk som andra ämne under sin tredje termin. I följande kullar kommer svenska som andraspråk att erbjudas även som första ämne.

I det följande avsnitt presenteras först lärarutbildningens organisation samt lärarutbildningens struktur och profil vid Södertörns högskola, därefter den sökta utbildningens utformning presenteras.

Lärarutbildningens organisation vid Södertörns högskola

Lärarutbildningen vid Södertörns högskola kan beskrivas som en matrisorganisation, där den akademiska ledaren för lärarutbildningen är direkt underställd rektor och har det övergripande ansvaret för kvalitet inom lärarutbildningens verksamhetsområde. En styrgrupp, där vice rektor är ordförande, med representanter från fakultetsnämnden, institutionerna och studenterna behandlar högskoleövergripande strategiska frågor kopplade till lärarutbildningarna. Ett lärarutbildningsråd där lärare, studenter och kommuner finns representerade utgör ett strategiskt stöd i forsknings-, kvalitets- och utvecklingsfrågor gällande utbildningarna.

Inom organisationen finns administrativa stödfunktioner organiserade i ett programkansli. Lärarutbildningens kursplanenämnd har till uppdrag att fastställa kursplaner samt bereda utbildningsplaner (som fastställs av högskolans fakultetsnämnd). I varje program finns ett programråd som ansvarar för beredning av kursplaner, beslut om litteraturlistor och andra beslut om de enskilda programmen. Programråden leds av en programsamordnare som är vetenskaplig och pedagogisk ledare samt har operativt ansvar för respektive programs kvalitet och utveckling.

I lärarutbildningens organisation ingår en forskningsledare som har övergripande samordningsansvar för utbildningarnas forskningsunderbyggnad. En studierektor svarar för samordning av utbildningarnas bemanning samt planering av lärarutbildningarnas kompetensbehov, i dialog med högskolans institutioner. Vidare finns särskilda funktioner kopplade till de verksamhetsförlagda delarna av utbildningen (VFU) samt för samverkan respektive internationalisering.

Nämnda samordningsfunktioner uppbärs av akademisk personal i form av tidsbestämda uppdrag (i normalfallet 50 % av heltid). Majoriteten av personalen inom lärarutbildningen har sin organisatoriska hemvist vid någon av högskolans fyra institutioner och är där knuten till ett akademiskt ämne eller liknande gruppering. Lärarutbildningen beställer undervisning,

handledning och examination från de ämnen som har önskad kompetens för medverkan i programmets kurser. Kurser inom den utbildningsvetenskapliga kärnan, inklusive VFU-kurser, är normalt mångvetenskapliga, det vill säga bemannas med lärare från två eller fler ämnen. Ämneskurserna på ämneslärarutbildningen bemannas med lärare från ett, eller i några fall fler akademiska ämnen, och leds av en inriktningsansvarig som är underställd programsamordnaren.

Södertörns högskola har valt att inte ha en fakultetsorganisation för lärarutbildningarna. Huvudmotivet till att organisera lärarutbildningen i matrisform, och därmed involvera stora delar av hela högskolan utbildnings- och forskningskompetens, är att försöka stärka kopplingen mellan utbildningsvetenskapen och ämnesinnehållet genom att integrera lärarutbildningen bland högskolans befintliga utbildningar. Det innebär att ämnes- och ämnesdidaktisk forskning och utbildning bedrivs i nära samverkan, vilket skapar gynnsamma möjligheter för en kontinuerlig och professionell kompetensutveckling av blivande yrkesverksamma lärare.

Södertörns högskolas lärarutbildning

Det är ett mål att högskolans lärare normalt ska kombinera undervisning inom lärarprogrammen med undervisning inom fristående kurser. Högskolan anser att en sådan ordning gynnar lärarnas kompetensbredd och ger lärare möjlighet att hålla kontakt med sina respektive ämnens vetenskapliga miljö, samtidigt som de ingår i lärarutbildningens utbildningsvetenskapliga miljö. En stor del av lärarna på lärarutbildningen har ämnesdidaktisk kompetens, och i de fallen där sådan kompetens saknas säkerställs utbildningens kvalitet genom att lärare med olika kompetens samarbetar samt att lärare med relevant kompetens har ett övergripande ansvar för utbildningens innehåll och genomförande.

Södertörns högskola har bedrivit lärarutbildning sedan 1998 och har idag examenstillstånd för följande lärarutbildningar enligt 2011 års examensordning:

- Förskollärarutbildning med interkulturell profil, ordinarie och erfarenhetsbaserad³
- Grundlärarutbildning med interkulturell profil, med inriktning mot förskoleklass och årskurs 1–3
- Grundlärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot fritidshem, ordinarie och erfarenhetsbaserad
- Grundlärarutbildning med interkulturell profil mot årskurs 4–6
- Ämneslärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot årskurs 7–9 i ämnena geografi, historia, religionsvetenskap, samhällskunskap och svenska (ges ej för närvarande)

³ De erfarenhetsbaserade utbildningarna är specialanpassade för studenter med yrkeserfarenhet och ges med speciellt tillstånd av UKÄ.

- Ämneslärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan i ämnena engelska, historia, religionsvetenskap, samhällskunskap och svenska

Innevarande år läser cirka 1600 helårsstudenter sin utbildning vid de olika lärarprogrammen, inklusive fristående kurser. Det innebär att lärarutbildningen utgör ca 25 % av högskolans anslag till grundutbildningen.

Studierna vid lärarutbildningen knyter an till högskolans tre principer om mångvetenskap, mångkulturalitet och bildning. Mångvetenskapligheten kommer till uttryck genom att lärarutbildningen samlar kompetenser från flera ämnen i syfte att ge studenterna den kunskapsbredd som deras framtida yrkesroll kräver, men den genomsyrar också ämneslärarprogrammets profil mot interkulturalitet.

Begreppet *interkulturalitet* är inte värdemässigt neutralt utan har vuxit fram i en specifik intellektuell, institutionell, ideologisk och politisk kontext. Begreppet används i UNESCO:s och Europarådets rapporter från 1970- och 90-talet då vikten av ett utbildningssystem som verkar för demokrati, mänskliga rättigheter, fred och samarbete uppmärksammades politiskt i ett Europa präglad av mångfald och pluralism. Även om ett interkulturellt förhållningssätt i första hand sågs som ett sätt att motarbeta problem kopplade till migration, såsom exempelvis rasism och segregation, kan det också förstås i en annan bemärkelse. Interkulturalitet speglar då ett intresse för och ett fokus på mångfald i historia och samtid, samt dess förutsättningar och konsekvenser. Begreppet rymmer då en förhoppning och en förväntan på utbildningssystemet och lyfter fram möjligheter till ömsesidigt utbyte mellan människor och grupper med skilda kulturella erfarenheter och bakgrunder, samt transformerande möten mellan individer i olika utbildningskontexter. Det är denna senare innebörd som begreppet interkulturalitet ges på lärarutbildningarna vid Södertörns högskola.

Under utbildningen diskuteras många olika aspekter av kultur och interkulturalitet, och därigenom finns naturliga kopplingar till frågor som rör andraspråksutveckling och flerspråkighet. Begreppet *kultur* kan förstås på flera olika nivåer och rymmer allt från socialt överförda levnadsmönster, normer, värden och föreställningar till konstnärlig och estetisk verksamhet. Kultur kan å ena sidan förstås i en mycket bred bemärkelse, dvs som ett sammanhållande system i någon form där exempelvis nationella eller religiösa identitetsformationer blir centrala. Å andra sidan kan kultur talas om som en del av en kontext, exempelvis som paraplybegrepp för olika konstarter som *barnkultur*, *popkultur* och så vidare. Kulturbegreppet är med andra ord mångfacetterat och komplext och det finns inget entydigt svar på frågan vad en interkulturell frågeställning är. Istället kommer betydelsen att variera beroende på inom vilken kontextbegreppet aktualiseras.

Under utbildningen ställs studenterna inför frågor som: Hur kan jag som lärare både respektera kulturella skillnader och universella mänskliga rättigheter i min undervisning? Hur kan jag belysa och utmana kulturella normer utan att samtidigt förstärka dem? Hur kan jag hantera konflikter mellan individers rätt till samvets- och åsiktsfrihet utan att kränka eller diskriminera vissa grupper? Genom att på detta sätt rikta uppmärksamheten mot centrala dilemman i undervisningen och i den pedagogiska verksamheten i stort, övas studenternas interkulturella reflektions- och omdömesförmåga.

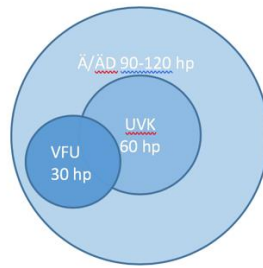
Under utbildningen lär sig studenterna även en rad praktiska och teoretiska redskap som kommer att hjälpa dem att agera professionellt i situationer där interkulturella möjligheter och utmaningar aktualiseras. Här handlar det till exempel om förmågan att belysa skilda ämnen utifrån flera kunskaps- och didaktiska dimensioner med utgångspunkt i barns, elevers och pedagogers skilda erfarenheter och upplevelser. Det handlar vidare om förmågan att känna igen sin egen och andras positioner i samhället och i olika skol- och undervisningsmiljöer, och om förmågan att kunna förhålla sig kritiskt till normativa och normerande praktiker, föreställningar och erfarenheter i undervisningen. Studenternas egna erfarenheter av flerspråkighet utnyttjas också som en resurs i undervisningen

Karaktäristiskt för all lärarutbildning vid Södertörns högskola är att ämnesdidaktiska kunskaper och färdigheter integreras i de akademiska ämnena. Detta betyder att studierna i det akademiska ämnet kompletteras med didaktiska perspektiv för att på så sätt motsvara läraryrkets behov i enlighet med examensbeskrivningarna. Didaktisering av ämnesstudierna understöds av det faktum att det organisatoriska ansvaret för kurserna ligger inom lärarutbildningens ledningsorganisation.

Utgångspunkten i samtliga kurser på programmet är dagens mångkulturella svenska skolor och undervisningen i klassrum som präglas av kulturell och språklig mångfald. Den statliga utredningen "En hållbar lärarutbildning" SOU 2008:109, ledd av professor Sigbrit Franke, fann att Södertörns högskolas lärarstudenter i mycket hög grad ansåg sig förberedda för ett yrkesliv i det mångkulturella samhället. Den interkulturella profilen innebär att det finns ett uttalat och utpräglat fokus på det mångkulturella samhälle vi lever i idag. Här utgör flerspråkighet en dimension av samhället som behandlas på flera olika sätt, varför svenska som andraspråk skulle komma att ha en självklar plats inom ramen för dagens program.

Det planerade programmets struktur – ämneslärarexamen i svenska som andraspråk

Programmet består, i enlighet med examensföreskrifterna, av de tre områdena *utbildningsvetenskaplig kärna (UVK)*, *ämnes- och ämnesdidaktiska studier* – i det här fallet svenska som andraspråk – samt *verksamhetsförlagd utbildning (VFU)*. Figuren nedan visar hur de olika ämnena integreras och utgör den helhet som utgör ämneslärarprogrammet med inriktning mot gymnasiet. UVK-kurserna kommer att vara desamma inom det föreslagna programmet som inom de befintliga vid Södertörns högskola.

Om ansökan beviljas kommer ämnet svenska som andraspråk antingen omfatta 120 hp – då ämnet utgör studentens första ämne i programmets studiegång, eller omfatta 90 hp – om studenten väljer svenska som andraspråk som ämne 2. Se bilaga 1 och 2 för översikt av utbildningens upplägg i form av svenska som andraspråk som ämne 1 och 2.

Programmets kurser i utbildningsvetenskap och den verksamhetsförlagda utbildningen återfinnas av progressionsskäl i såväl början, mitten som i slutet av utbildningen. Kurserna i utbildningsvetenskap om sammanlagt 60 hp, delas därför upp i kortare kurser fördelade över utbildningen. För att etablera en grundläggande förståelse av läraryrket och vad en lärarutbildning innebär bör en kurs i utbildningsvetenskap inleda utbildningen. Även en del av den verksamhetsförlagda utbildningen genomförs under den första terminen så att studenterna redan i ett tidigt skede får prova på läraryrkets realiteter. Inför den andra perioden av verksamhetsförlagd utbildning har studenterna läst både ämne 1 och ämne 2 och kan således bedriva undervisning i enlighet med den behörighet studenten får efter examen.

Utbildningsvetenskap (UVK)

Utbildningsvetenskap omfattas som nämnts ovan av tre kurser: Utbildningsvetenskap I, II och III, om sammanlagt 60 hp, vilka utgör den utbildningsvetenskapliga kärnan. Kärnmomenten didaktik, lärande, bedömning och betygsättning, samt utvärdering följs också upp och fördjupas inom ämnesstudierna. Kurserna i utbildningsvetenskap är mångvetenskapliga till sin karaktär och förenar perspektiv från till exempel pedagogik, etnologi och genusvetenskap. Lärare i retorik, svenska och medieteknik bidrar till att utveckla studenternas kommunikativa kompetenser.

Kurserna inom den utbildningsvetenskapliga kärnan har arbetats om i sin helhet under 2017 för att få en bättre och tydligare progression. Under programmets första terminer grundläggs lärarstudenternas professionsutveckling genom att de erhåller grundläggande kunskaper i a) läraruppdraget, skolväsendets historia, dess organisation och villkor samt skolans värdegrund, b) läroplansteori och didaktik, samt c) lärande och utveckling.

Under programmets mittersta terminer förankras och fördjupas lärarstudenternas professionsutveckling genom att de får orientera sig i ett allt mer komplext läraruppdrag och

börja urskilja den egna lärarrollen. Studenterna erhåller kunskaper i a) sociala relationer, konflikthantering och ledarskap, b) bedömning och betygsättning/uppföljning och analys av lärande och utveckling, c) specialpedagogik och skolans värdegrund, samt d) fördjupade kunskaper i läroplansteori och didaktik.

Under programmets sista terminer bemyndigas lärarstudenterna i deras professionsutveckling genom att de får inta ett helhetsperspektiv och börja ta ansvar för läraruppdraget och dess framtida utveckling. Studenterna ges fördjupade kunskaper i vetenskapsteori och forskningsmetodik, och utvärdering och utvecklingsarbete.

Verksamhetsförlagd utbildning på Centrum för professionsutveckling

Läroplansteori på Södertörns högskola har ett samverkansavtal med kommuner i Storstockholm, där en gemensam VFU-portal och en gemensam professionsutvecklingsmatris är exempel på denna samverkan. Programmets VFU-kurser genomförs därutöver på särskilda centrum för professionsutveckling, kallat CPU. I maj 2014 gav Universitets- och högskolerådet Södertörns högskola tillstånd att delta i en försöksverksamhet med övningsskolor. Hösten 2014 startade försöksverksamheten och omfattar idag alla högskolans lärarprogram. Det innebär att alla VFU-aktiviteter genomförs på ett CPU i någon av de kommuner som deltar i försöksverksamheten. Det innebär att studenterna blir placerade på ett CPU och gör hela sin VFU där. Till CPU knyts även VFU-handledare. Studenterna och deras VFU-handledare har gemensamma kursträffar och seminarier på sitt CPU. VFU-handledarna har även den obligatoriska handledarutbildningen och bedömningsmöten avslutar varje VFU-kurs. Då diskuterar VFU-handledarna lärandemål, betygsriterier och sina studenters professionsutveckling tillsammans med kursens VFU-lärare.

Förutom att varje VFU-kurs har praktiktäna lärandemål ska studenterna sätta upp egna professionsutvecklande mål inför varje VFU-kurs. Som stöd i val av dessa utvecklingsmål använder studenterna en professionsutvecklingsmatris (bilaga 3). Den används även för planering av VFU, vid trepartssamtal och bedömning av studenternas professionsutveckling. Matrisen beskriver en progression inom professionens tre huvudområden: *Didaktisk kompetens, kommunikativt och demokratiskt ledarskap samt analys- och reflektionsförmåga.*

För att säkerställa hög kvalitet och likvärdighet inom VFU ges en kortare introduktionsutbildning för alla nya VFU-lärare. Inom läroplansteori hålls även möten och reflektionsseminarier kontinuerligt för samtliga VFU-lärare i syfte att utveckla lärarens VFU-arbete men även i syfte att utveckla den övergripande organisationen och det pedagogiska genomförandet av VFU-kurser. Från och med hösten 2018 har en VFU-ansvarig med övergripande ansvar för samtliga VFU-kurser på programmet tillsatts.

Svenska som andraspråk i utbildningen – beskrivning och progression

Ämnet svenska som andraspråk kommer att höra till Avdelningen för svenska vid Institutionen för kultur och lärande vid Södertörns högskola. Ansvaret för såväl kurserna i sin helhet som för bemanning och undervisningen kommer huvudsakligen att ligga på Avdelningen för svenska i form av en person som bär inriktningsansvar.

Undervisningen i ämnet kommer företrädesvis att utföras av lärare från Avdelningen för svenska med relevant kompetens i svenska som andraspråk, men lärare inom till exempel pedagogik med tillämplig kompetens kommer också att komma i fråga.

Svenska som andraspråk är ett brett ämne som syftar till att ge kunskap och förståelse för såväl den flerspråkiga individens utveckling och förutsättningar som för vad ett flerspråkigt samhälle innebär i ett större perspektiv. Vad som karakteriserar svenska som andraspråk generellt är synen på samhället som diversifierat och flerspråkigt, detta speglas särskilt på Södertörns högskola i den interkulturella profilen som genomsyrar gymnasieläroprogrammet på Södertörns högskola.

Som beskrivits ovan har ämnesstudierna inom ämnesläroprogrammen vid Södertörns högskola utformats i syfte att inte enbart ge studenterna djupa ämneskunskaper utan också nödvändiga didaktiska kunskaper och färdigheter. Därför är didaktiska perspektiv och moment integrerade i kurserna som planeras att ges. Ett exempel på hur integrering förekommer är genom examinationsuppgifterna. Det kan till exempel innebära skriftliga uppgifter, där studenten både ska visa ämneskunskaper och hur dessa kan omsättas i tänkta undervisningssituationer, undervisningsplaneringar och målformuleringar. En vanligt förekommande uppgift är analys av elevtexter. Uppgifterna kan även vara muntliga, som exempelvis en så kallad provlektion, där eleverna får träna på målgruppsanpassade förklaringar.

Nedan följer en beskrivning av de kurser som utgör ämnet svenska som andraspråk där ämnet utgör studentens första ämne. Hur kursstrukturen ser ut när ämnet läses som andra ämne, följer nedan efter kursbeskrivningarna.

Svenska som andraspråk I, 30 hp

Delkurs 1: Introduktion: skolan i det flerspråkiga samhället, 7,5 hp

Delkursen ger en introduktion till skolämnet svenska som andraspråk: dels ges en tillbakablick på ämnets framväxt, dels diskuteras och problematiseras ämnets förutsättningar i dagens mångkulturella samhälle. Här studeras ämnet såväl utifrån ett (nutids)historiskt perspektiv som utifrån läroplan och andra styrdokument, samt vilka didaktiska konsekvenser dessa kan få. Ämnet sätts också in i en vidare samhälllig kontext, där språkpolitik och språkplanering ingår. Kursen behandlar också migration, etnicitet, flerspråkighet och identitet (såväl språklig som kulturell) hos individen och i samhället, liksom skolan som social och kulturell arena.

Delkurs 2: Svenskans struktur i ett tvärspråkligt perspektiv, 7,5 hp

Delkursen behandlar svenska språkets struktur i ett tvärspråkligt, typologiskt perspektiv. Svenskans grammatik och semantik studeras i ett kontrastivt perspektiv, med särskilt fokus på utmaningar för andraspråkinlärare. Vidare behandlas olika typiska inlärarstrukturer, vilka beskrivs, analyseras och förklaras utifrån såväl ett typologiskt perspektiv som ett utvecklingsperspektiv. Kursen ger också ett ämnesdidaktiskt perspektiv på grammatikundervisning genom att diskutera och praktisk tillämpa olika didaktiska val och arbetssätt.

Delkurs 3: Andraspråksinlärning, 7,5 hp

Delkursen ger en orientering om olika teoretiska perspektiv på andraspråksinlärning och flerspråkighet, såväl kognitiva som sociokulturella, liksom deras didaktiska konsekvenser. Här behandlas också centrala begrepp för andraspråksinlärning och flerspråkighet. Vidare studeras andraspråksutveckling utifrån olika inlärningsgångar samt utifrån olika individuella, sociala och språkliga faktorer som kan påverka inlärningen. Kursen innehåller analyser av såväl skriftlig som muntlig produktion utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv.

Delkurs 4: Språkutvecklande arbetssätt i mångkulturella klassrum, 7,5 hp

Delkursen behandlar andraspråksdidaktik liksom olika språkutvecklande arbetssätt och olika didaktiska val läraren kan göra utifrån en teoretisk förankring. Särskild tonvikt läggs vid flerspråkiga elevers språk- och kunskapsutveckling, liksom olika arbetssätt som stärker dessa, såsom exempelvis genrepdagagogik och tvärspråkande. Utifrån detta perspektiv behandlas även flerspråkiga elevers kunskapsutveckling och hur läraren i svenska som andraspråk kan samverka med andra ämneslärare för att stärka denna utveckling. Vidare behandlas olika teoretiska utgångspunkter för att analysera och jämföra läromedel ur ett andraspråksperspektiv. Kursen innehåller praktiska och didaktiska inslag, liksom en läromedelsanalys (utifrån hur läromedlet kan sägas fungera både språk- och kunskapsutvecklande).

Svenska som andraspråk II, 30 hp

Delkurs 1: Fonetik och muntlig kommunikation, 7,5 hp

I delkursen introduceras svensk fonologi samt grundläggande fonetik ur ett kontrastivt inlärarperspektiv, varvid såväl uttal av enskilda språkljud som svensk prosodi berörs. Här läggs särskild vikt vid de drag som utmärker svensk fonologi liksom vid didaktiska val som främjar uttalsutvecklingen. Vidare analyseras inlärares muntliga produktion. Kursen behandlar också muntlig kommunikation i ett vidare perspektiv, liksom olika arbetssätt som främjar muntlig språkförmåga och interaktion i ett flerspråkigt klassrum.

Delkurs 2: Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk, 7,5 hp

Delkursen behandlar olika aspekter av litteracitet samt andraspråkinlärares litteracitetsutveckling i olika åldrar. Vidare tas språkutvecklande arbetssätt upp med utgångspunkt i teorier om läs- och skrivutveckling, med särskilt fokus på flerspråkiga elever, liksom hur dessa elevers språk- och kunskapsutveckling i alla ämnen på olika sätt kan främjas. Kursen innehåller praktiska moment där autentiska elevtexter analyseras utifrån ett andraspråksdidaktiskt perspektiv.

Delkurs 3: Kartläggning och bedömning, 7,5 hp

Delkursen behandlar bedömning och utvärdering utifrån olika teoretiska och didaktiska perspektiv och för olika syften, såväl formativ som summativ bedömning berörs. Vidare tas testteoretiska aspekter och begrepp upp, liksom principer och kvalitetsaspekter vid provkonstruktion. Kursen ger en orientering om olika typer av bedömning av språkutveckling, utgående från performansanalys, processbarhetsteorin, CEFR-skalan samt genrep pedagogik m.m., med syfte att studenterna tillägnar sig en beredskap att bedöma språkutveckling utifrån olika teoretiska utgångspunkter och för olika syften. Dessa olika bedömningsverktyg tillämpas också på muntlig och skriftlig andraspråksproduktion, varvid de olika bedömningsmetoderna diskuteras och jämförs.

Delkurs 4: Ämnesdidaktisk uppsats, 7,5 hp

Delkursen behandlar teorier och metoder i andraspråksforskning ur ett språkvetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv, och relateras till det egna vetenskapliga skrivandet. I samråd med handledare identifierar, motiverar och formulerar studenten ett vetenskapligt problem som anknyter till någon av de teorier för andraspråksinlärning som presenterats under tidigare delkurser, och som fördjupar något av de ämnesdidaktiska aspekter som behandlats. Under delkursen genomförs, författas och försvaras en kortare vetenskaplig uppsats.

Svenska som andraspråk III, 30 hp

Delkurs 1: Språk och identitet, 7,5 hp

Delkursen ger kunskap om hur språk framställer, avspeglar och konstruerar identitet/er på olika sätt. Under delkursen behandlas olika språkvetenskapligt baserade analysmetoder för att undersöka identiteter som process och konstruktioner av identitet på såväl individ- som gruppnivå. Särskild vikt läggs vid mångkulturalitet, intersektionalitet, etnicitet, genus och makt utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv. I delkursen ingår en detaljerad analys av hur identitet uttrycks på olika språkliga nivåer.

Delkurs 2: Funktionell grammatik för textarbete i skolan, 7,5 hp

Delkursen introducerar den funktionella grammatiken, med tonvikt på svenska tillämpningar av beskrivningsmodellen. Särskilt fokus läggs på andraspråksdidaktiska tillämpningar, både vad gäller skrivdidaktik, grammatisk språkbeskrivning och metaspråk för textsamtal i skolan. I delkursen finns ett genomgående andraspråks- och flerspråkighetsperspektiv. I kursen ingår

en analys av elevtexter och andra skolrelaterade texter utifrån olika grammatiska beskrivningsmodeller.

Delkurs 3: Kritisk litteracitet och multimodalitet ur ett andraspråksdidaktiskt perspektiv, 7,5 hp

I delkursen fördjupas kunskaper om olika teorier om litteracitet ur ett andraspråksperspektiv. Vidare behandlas kritisk litteracitet med särskilt fokus på frågor som litteracitet, identitet och makt. Dessutom behandlas multimodalitet utifrån ett flerspråkighetsperspektiv. Kursen innehåller analyser av andraspråkinlärares muntliga och skriftliga produktion utifrån vilka olika didaktiska val som kan främja litteracitetsutveckling diskuteras. Därtill analyseras andra för skolan relevanta texter utifrån teorier om kritisk litteracitet och multimodalitet.

Delkurs 4: Vetenskapligt paper med ämnesdidaktisk inriktning, 7,5 hp

Delkursen innehåller en vetenskaplig fördjupningsuppgift med andraspråksdidaktisk inriktning. Uppgiften väljs i samråd med läraren och ska presenteras i ett paper. Särskild tonvikt läggs på kritisk informationssökning och värdering av vetenskapliga källor. Studenten ska färdigställa ett paper som presenteras och granskas muntligt vid ett seminarium.

Svenska som andraspråk IV, 30 hp

Delkurs 1: Skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet, 7,5 hp

Delkursen behandlar olika perspektiv av skönlitteratur och olika litterära genrer som utgångspunkt för arbete med skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet. Vidare behandlar delkursen olika språkliga utmaningar som läsande på ett andraspråk kan innebära, samt diskuterar olika arbetssätt och didaktiska val. Under delkursen följs också den "lässtrimma" som pågått under de tidigare terminerna upp, vilken sammanfattas och kopplas till delkursens teman.

Delkurs 2: Teorier och metoder för andraspråksforskning, 7,5 hp

Delkursen behandlar olika språkvetenskapliga teoretiska perspektiv med särskilt fokus på ämnesdidaktiskt inriktad andraspråksforskning. Vidare behandlas olika språkvetenskapliga metoder samt uppsatsskrivandet som process, vilket gör att kursen utgör en förberedelse för examensarbetet.

Delkurs 3: Examensarbete med andraspråksdidaktisk inriktning, 15 hp

Delkursen syftar till att ge ökad insikt i språkvetenskaplig metod och analys inom ämnesområdet svenska som andraspråk. I samråd med handledare planerar och genomför den studerande en språkvetenskaplig undersökning med andraspråksdidaktisk inriktning. Undersökningen redovisas i en uppsats, där den studerande formulerar ett vetenskapligt problem, samlar in och bearbetar ett lämpligt material, visar förmåga till självständig analys

och drar egna slutsatser utifrån analysen. Därtill ingår att kunna diskutera det egna arbetet och att kunna föra en konstruktiv, kritisk diskussion kring andras uppsatser.

Svenska som andraspråk som andra ämne – utbildningens struktur

De studenter som väljer att läsa svenska som andraspråk som sitt ämne 2 kommer att läsa den ovan beskrivna utbildningen med viss modifikation. Termin 1 och 2 förblir identisk med de terminer som läses när svenska som andraspråk läses som ämne 1, det vill säga de läser Svenska som andraspråk I och II. Under termin 3 däremot sker viss förändring då studenterna läser följande delkurser: Skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet, 7,5 hp, Funktionell grammatik för textarbete i skolan, 7,5 hp samt Självständigt arbete, 15 hp. Inom ramen för den sistnämnda kursen ingår teori och metod.

Sammanfattningsvis kommer svenska som andraspråk att erbjudas både som ämne 1 och ämne 2. Utbildningens kurser behandlar för ämnet vetenskapligt relevanta perspektiv och i kurserna kombineras ämneskunskaper med ämnesdidaktiska perspektiv. Utbildningen förbereder studenterna för samhällets växande behov av kompetens i svenska som andraspråk, vilket krävs i ett alltmer diversifierat samhälle.

Aspektområde: Område, miljö och resurser

Aspekt: Personal (Lärarkompetens och lärarkapacitet)

Bedömningsgrund:

Antalet lärare och deras sammantagna kompetens är adekvat och står i proportion till utbildningens omfattning, innehåll, storlek och genomförande.

Personalens vetenskapliga och professionsinriktade kompetens

Med högskolans mångkulturella miljö och lärarutbildningens interkulturella profil finns en bred kompetens på högskolan kring flerspråkighet och andraspråksutveckling. Som beskrivits ovan så samarbetar lärare från många olika ämnen inom lärarutbildningen.

Ämnet är den enhet inom institutionen (Institutionen för kultur och lärande) som bedriver utbildning och forskning i svenska och svenska som andraspråk. Undervisningen i ämnet svenska som andraspråk kommer som ovan beskrivits att i huvudsak bedrivs av lärare inrättade inom ämnet.

Ämnet omfattar två professorer, 14 lektorer – varav 5 docenter, tre doktorander och fem tillsvidareanställda adjunkter. Ytterligare två av lektorerna har vid ansökningstillfället lämnat in docentansökningar för bedömning. Ämnet har under de senaste fem åren expanderat kraftigt med sju lektorer, och fyra adjunkter har tillkommit. Inom lärarutbildningen finns utöver den här personalen även tre adjungerade ämneslärare med behörighet i svenska och/eller svenska som andraspråk. Se bilaga 4 för tabell över lärarresurs.

De disputerade lärarna undervisar främst inom mer teoretiska områden som berör ämnet eller ämnesdidaktik. På avancerad nivå undervisar främst de disputerade lärarna och endast disputerade lärare får examinera självständiga arbeten. Genom att på detta sätt utnyttja de olika kompetenserna inom ämnet säkras såväl den vetenskapliga som den professionsinriktade kompetensen. (För en specificering av personalens vetenskapliga kompetens, se bilaga 5, som innehåller publikationer relevanta ur såväl didaktiskt- som andraspråksperspektiv. Se även beskrivning av den miljö som präglar kollegiet inom svenskämnet under *Område, miljö och resurser: Aspekt utbildningsmiljö.*)

En gynnsam faktor för att den professionsinriktade kompetensen ska upprätthållas är att nio av de anställda i ämnet har lärarexamen. På Södertörns högskolas lärarutbildningar finns därtill som ovan nämnts visstidsanställda adjungerade lärare vilka arbetar halvtid på en skola och halvtid på lärarutbildningen under tre år för att på så vis bidra med professionskunskap och aktuell insikt i vad som händer i skolans värld. Dessa lärare väljs ut så att de passar de inriktningar som högskolan ger. Lärarna i fråga kan med fördel undervisa parallellt med lektorer från högskolan så att lektorerna står för mer teoretiska moment som varvas med professionsinriktade uppgifter och seminarier, vilka examineras av de disputerade lärarna i samråd med de adjungerade lärarna. Ett sådant exempel är en kurs på den befintliga

utbildningen om språkutvecklande arbete där studenterna genom en adjungerad lärare har fått genomföra och bedöma skrivuppgifter med eleverna på den skola där den adjungerade läraren arbetar. Ett annat exempel är när en grupp studenter har fått hålla sina muntliga presentationer inom en delkurs i språklig socialisation för elever på en gymnasieskola. Sammanfattningsvis kan sägas att den höga andelen disputerad personal borgar för tillräcklig kompetens på samtliga nivåer under utbildningen, samt att de olika personalkategorierna kompletterar varandra på ett fruktbart vis.

Inom kollegiet har det utvecklats olika former av uppdragsutbildningar, vilket har bidragit till att personalens professionsinriktade kompetens har förstärkts på området. Listan nedan visar de utbildningar som utvecklats och genomförts efter svenskämnets expansion som skett under de senaste fem åren:

- Kursen *Andraspråkutveckling i klassrummet* på uppdrag av Sollentuna kommun (2014).
- *Språkutvecklande arbetssätt [för nyanlända elever]* i skolområdet Haparanda, Gällivare, Kiruna och Lycksele (2018).
- *Intensivkurs i svenska [för asylsökande läkare]*, ett samarbetsprojekt med Södertörns högskola och Svenska läkarsällskapet med stöd av Landstinget och Socialdepartementet (2017 & 2018).
- Delkursen *Det offentliga språket* som ges inom kursen *Snabbspår för samhällsvetare*, (30 hp), och är en uppdragsutbildning på Södertörns högskola från Arbetsförmedlingen för personer som har en utländsk examen i till exempel ekonomi eller juridik i sina hemländer (2018).
- Kurserna *Språkutvecklande arbetssätt i förskolan* och *Språkutvecklande arbetssätt i gymnasiet* i Järfälla kommun (2018).
- *Det globala klassrummet – introduktionskurs i svenska som andraspråk*, har beställts av Skolverket och utvecklats inom ämnet, men har ännu inte getts (2018).

Vidare arbetar två av svenskämnets lektorer för närvarande 40 % inom utvecklingsprojektet *Intensivutbildning i svenska och andra skolämnen för nyanlända skolelever* vid Institutionen för svenska och flerspråkighet, Stockholms universitet. Ett annat kompetensutvecklande exempel är utvecklingsprojektet *Skapande skola* i samverkan med Botkyrka kommun (2012–2018). Projektet bidrog till författandet av läroboken *Uppdrag literacy – med klassrummet som arena* av Maria Danielsson (anställd adjunkt i svenska vid Södertörns högskola) och Ewa Jacquet (Stockholms universitet). En lektor har deltagit i referensgrupper för läs- och skrivutveckling i skolor i Nyköping (2011/12) respektive Haninge (2012). Ämnet har också varit en del av projektet *SpråkSam* och fortsättningsprojektet *ArbetsSam*, finansierat av Europeiska Socialfonden genom Stiftelsen Stockholms läns Äldrecentrum (2009–11), för att utveckla språkutvecklande arbetsplatser inom äldreården. Ämnet har också en representant i Språkrådets initiativ *Språkpolitiskt samtal* (Institutet för kultur och

folkminnen) med anledning av det förändrade språkläget i Sverige, samt en representant i det internationella forumet *Linguistic Ethnography Forum* (LEF).

Representanter för ämnet har även varit delaktiga som handledare och opponenter i didaktiska och andraspråksinriktade avhandlingsprojekt. Professor Per Ledin har varit huvudhandledare för ett femtontal didaktiska avhandlingar och fakultetsopponent på ett tjugotal disputationer inom området. En doktorand med andraspråksinriktning, Sari Vourenpää, har fått sin handledning vid Södertörns högskola av Per Ledin och Linda Kahlin. Avhandlingen fokuserade på flerspråkiga elevers klassrumsinteraktion. Ett flertal docenter vid ämnet har vidare varit slutopponenter på en rad avhandlingsprojekt inom området flerspråkighet/svenska som andraspråk, nämligen Aina Bigestans (2014), Annika Norlund Shaswars (2013), Olof Poignants (2016), Padideh Pakpours (2015), Sofia Svenssons (2017) samt Camilla Gafvels (2016). Professor Mats Landqvist har varit medlem i betygsnämnden för Ann-Christine Randahls (2014) och Enni Pauls (2017) didaktiska avhandlingsprojekt, och i december 2018 är han inbokad som fakultetsopponent för Annelie Johanssons avhandling *Lärares bedömningspråk* som läggs fram vid Linnéuniversitetet. Avdelningens personal är således efterfrågade som opponenter, handledare och betygsnämndsledamöter i didaktiska sammanhang som ofta har andraspråksperspektiv.

Per Ledin har särskilt bred erfarenhet av didaktiska sammanhang. Utöver den breda handledningserfarenheten har han vidare varit ordförande i det didaktiska professorsrådet, samt har under sin tid som prodekan vid Örebro universitet (2007–2010) byggt upp *DidaktikAkademin* (år 2007), ett samarbete med Mälardalens högskola och professor Carl Anders Säfström, som ledde till anställning av fyra doktorander. Ledin har även varit ledamot i betygsnämnd vid disputation 30 gånger, bland annat på avhandlingar om svenska som andraspråk, och han har vid 17 tillfällen blivit anlitad som fakultetsopponent i Sverige och internationellt. Flertalet av dessa är didaktiskt inriktade och/eller har andraspråksperspektiv. Nu i november 2018 är Ledin plenarföreläsare på konferensen Svenska med didaktisk inriktning (SMDI) i Linköping, med föredraget *Skolans nya och kvalitetssäkrande språk*. Sammantaget bidrar Ledins erfarenheter till att ämnet har en betydande resurs såväl vad gäller kompetens som relevanta kontaktytor.

Som har beskrivits ovan så kommer personal från andra ämnen också att arbeta i nära samarbete med lärare från Avdelningen för svenska på lärarutbildningen, till exempel lärare från litteraturvetenskap och/eller engelska. Ett sådant exempel är pedagogiken, där *Romani Studies* finns, vilket är en grupp med forskare som har kompetens kopplat till flerspråkighet. De arbetar bland annat med romska brobyggare- och modersmålsutbildningar, där skola och lärarutbildning utgör självklara inlag. Högskolan har mellan åren 2012–2018 på uppdrag av Skolverket och Socialtjänsten utbildat fyra grupper av romska brobyggare med inriktning mot skola och socialtjänst samt en grupp på 25 modersmålslärare i romani chib. I kurserna har frågor som rör språklig och kulturell revitalisering också varit i fokus tillsammans med

centrala delar ur lärarutbildningens utbildningsvetenskapliga kärna och delar ur kurser i socialt arbete beroende på vilken utbildning som varit aktuell. Hösten 2018 har högskolan även ett uppdrag från Skolverket och Stockholms stad att utbilda så kallade MR-ambassadörer – lärare och annan skolpersonal, i frågor som rör de nationella minoriteterna med fokus på den romska minoriteten. Kompetens kring frågor som rör minoritetsspråk finns således även vid andra avdelningar vid högskolan, vilka utgör kontaktytor inom lärarutbildningen.

Kompetensutveckling, fortbildning och säkerställande av lärarresursen

Avdelningen för svenska är som sagt ett växande ämne och har under de senaste fem åren alltså anställt sju lektorer. Två doktorander har nyligen anställts inom forskningsområdet Utbildningsvetenskapliga studier (UVK, vilket beskrivs nedan under utbildningsmiljö). Kompetens inom svenska som andraspråk och ämnesdidaktik har framhävts som meriterande vid anställning av lektorer inom ämnet svenska, men ämnet har i likhet med andra lärosäten haft svårt att rekrytera lektorer i svenska som andraspråk. Ett av kriterierna i bedömningsgrunden i de senaste tre tjänsteutlysningarna (2017 resp. 2018) var pedagogisk skicklighet inom svenska som andraspråk. Den senaste tjänsteutlysningen är under tillsättning och de sökande har en tydlig kompetens inom området, både vad gäller andraspråksdidaktik för studenter som för elever inom grund- och ungdomsskolan. I skrivande stund väntas sakkunnigutlåtanden med rangordning, och de blivande lektorerna kommer att anställas under vårterminen 2019. Institutionen är också i färd med att utforma principiella arbetsformer för samarbetet med Lärarutbildningen vad gäller kompetensförsörjning, rekrytering och bemanning, för att få ett mer långsiktigt perspektiv på behovet av lektorer med relevant kompetens. Detta talar också för att kompetensen kommer att stärkas ytterligare.

Avdelningen har också satsat på kompetensutveckling inom ämnesdidaktik för svenska som andraspråk genom att till exempel finansiera projektet *Flerspråkiga elever smågruppsarbetar* (2017–2018), där tre lektorer i samverkan med professor Åsa Wedin (Högskolan Dalarna) har undersökt flerspråkiga elevers interaktion vid smågruppsarbete. Forskningen resulterade i en antologi (2018) som kommer att användas som kurslitteratur inom lärarutbildningen. Projektet exemplifierar hur avdelningen arbetar aktivt med fortbildning inom svenska som andraspråk och uppmuntrar forskning på området. Ytterligare fortbildning av hela kollegiet sker bland annat genom att kollegiet varje år i internatform ägnar en vecka åt gemensam fortbildning. Temat 2018 är Det flerspråkiga samhället, och ett tidigare tema har varit Andraspråksperspektiv inom lärarutbildningen.

Den högskolepedagogiska verksamheten erbjuder möjligheter för kompetensutveckling för alla lärare. Några exempel på kurser som getts under 2018 är *Seminariet som undervisningsform i lärarutbildningen*, *Att handleda essäskrivande i vetenskapliga sammanhang*, samt *Att undervisa i ett internationellt klassrum*. För att anställas som lärare

på Södertörns högskola krävs högskolepedagogisk utbildning, och många har dessutom gått kurser i exempelvis handledning av examensarbeten. En sådan kurs har även genomförts på högskolan speciellt för lärarutbildningens lärare. Lärarutbildningen utlyser årligen bidrag för ämnesdidaktisk kompetensutveckling och/eller planeringsbidrag för utarbetande av forskningsansökningar inom det utbildningsvetenskapliga fältet. Det finns även möjlighet för lärare och forskare att ansöka om rese- och konferensbidrag för aktivt deltagande i nationella och internationella vetenskapliga konferenser.

Från och med VT 2019 kommer disputerad personal vid högskolan att erbjudas 10 % forskning i tjänsten, från att tidigare inte ha haft något forskningsutrymme i tjänsten. Därutöver finns möjlighet att söka statliga forskningsmedel för att åka på konferenser. Avdelningens framgångar med att söka externa forskningsmedel gör att de statliga forskningsmedlen hittills har kunnat täcka alla önskemål om konferenser nationellt och internationellt för anställda som inte ingår i externfinansierade projekt.

För att (upp)värdera den pedagogiska kompetensen och för att uppmuntra fler lärare att kompetensutveckla sig har högskolan sedan 2017 ett system för pedagogisk meritering. Högskolans tillsvidareanställda lärare kan ansöka om att bli utsedda till excellent lärare, och två av avdelningens lärare har ansökt om samt blivit utsedda till excellenta lärare: Jenny Magnusson och Anna Malmbjer.

För att stärka den vetenskapliga basen för lärarutbildningen görs riktade satsningar på högskolan, vilka finansierats av Lärarutbildningen. Lärarutbildningen har till exempel finansierat ett forskningsprojekt om diskursivt skrivande i åk 1–3 och ett projekt som handlar om tvåspråkiga barns litteracitetspraktiker i hemmet i flerspråkiga familjer. Lärarutbildningen utlyser också möjlighet att ansöka om *sabbatical*-terminer för ämnesdidaktiska projekt.

På samtliga lärarprogram vid Södertörns högskola sker även ett kontinuerligt utvecklingsarbete med gestaltningen av den interkulturella profilen vad gäller kunskapsinnehåll, litteratur och material på programmens olika kurser. Profilen innebär att högskolan ställer höga krav på att alla högskolelärare ska vara väl insatta i högskolas likabehandlings- och mångfaldsarbete, och lärarna deltar kontinuerligt i fortbildning kring interkulturalitet i syfte att integrera profilen i utbildningen. Som en självklar del i detta hålls fortbildning rörande flerspråkighet och/eller andraspråksforskning regelbundet.

Inom lärarutbildningen samlas kollegiet regelbundet för aktiviteter som ger möjlighet att ta del av aktuell utbildningsvetenskaplig forskning och nyheter inom utbildningsområdet. Kompetensutveckling av programsamordnarna inom lärarutbildningen sker vid en gemensam träff varje vecka med lärarutbildningens övriga ledning, genom deltagande i utbildningsvetenskapliga och skolrelaterade konferenser och genom ledarskapsutbildning.

Fortbildning och kompetensutveckling för lärarutbildningens lärare och administratörer organiseras på följande sätt under läsåret:

- Upptaktsdag varje höst (och ibland även vår) för hela lärarutbildningens personal med ett bestämt tema. Temat för upptakten i augusti 2017 var *interkulturalitet*.
- Minst ett utbildningsvetenskapligt seminarium och/eller lunchseminarium per månad.
- Varje år ordnas ett heldagssymposium som belyser ett ämnesdidaktiskt tema. Dagen är öppen för såväl högskolans lärare som verksamma lärare i kommunens skolor.
- Terminsavslutning kombinerad med studiebesök av utbildningsvetenskapligt intresse, till exempel i en kommun, organisation eller naturmiljö.

Vi bedömer att det på högskolan finns tillräcklig kompetens för att undervisa, handleda och examinera de blivande lärarna i svenska som andraspråk. Den professionsinriktade kompetensen återfinns dels i erfarenhet från uppdragsutbildning riktade mot skolor, dels i form av systemet med adjungerade lärare. På Avdelningen för svenska sker långsiktigt arbete för att rekrytera ytterligare kompetent personal, och kompetensutveckling av olika slag sker kontinuerligt och är väl integrerat i verksamheten.

Aspektområde: Område, miljö och resurser

Aspekt: Utbildningsmiljön

Bedömningsgrunder:

Det finns en för utbildningen relevant vetenskaplig och professionsinriktad miljö.

Relevant samverkan sker med det omgivande samhället.

Forskning vid Södertörns högskola

Södertörns högskola är en framstående akademisk miljö där närmare 35 % av verksamheten utgörs av forskning och forskarutbildning. Andelen disputerade forskare är hög – 76 %, och kopplingen mellan utbildning och forskning är stark. De principer som utmärker Södertörns högskola speglas i högskolans organisation där mångvetenskapliga institutioner utgör en bas för all forskning och utbildning. Som tidigare nämnts utgörs lärarutbildningen av en matrisorganisation där lärarna har sin hemvist på en av högskolans fyra institutioner, från vilka de rekryteras till lärarutbildningen på grund av en speciell kompetens som de har. Det mångvetenskapliga samarbetet har präglat lärarutbildningen sedan starten och det råder stark enighet inom högskolan om dess fördelar.

Avdelningen för svenska ingår som ovan nämnts i Institutionen för språk och lärande. Det finns flera miljöer som är relevanta för lärarna och forskarna knutna till Avdelningen för svenska. Dessa utgör såväl resurser som forum för den forskning som bedrivs, och bidrar tillsammans till att verksamheten har flertalet kontaktytor. De miljöer som beskrivs nedan är forskarutbildningsområdet Utbildningsvetenskapliga studier (UVS), lärarutbildningens egen forskningsplattform samt avdelningens verksamhet.

Forskningsmiljöer som ramar in lärarutbildningen

Forskarutbildningsområdet Utbildningsvetenskapliga studier

Som ett viktigt led i att forskningsförankra lärarutbildningen har Avdelningen för svenska tillsammans med pedagogikavdelningen på Södertörns högskola utvecklat, ansökt om och beviljats (2017) forskarutbildningsområdet Utbildningsvetenskapliga studier (UVS). Forskningsområdet Utbildningsvetenskapliga studier ska allmänt ses som omfattande forskning om bevarandet och förändrandet av kultur, kunskaper och värden i relation till utbildningsinstitutioner. Här finns ett generellt samhällsperspektiv varifrån bildning, utbildning och lärande utforskas, inte minst i relation till ett samhälle som präglas av migration, mångkulturalitet, medialisering och segregation.

Hösten 2018 anställdes de två första doktoranderna i svenska samt de två första i pedagogik, och forskarutbildningsområdet kommer allteftersom att utökas med andra ämnen. De två doktoranderna i svenska, varav den ena har arbetat som lärare i svenska och svenska som andraspråk i gymnasieskolan, kommer att undersöka följande två ämnen av relevans för lärarutbildningen:

- gymnasieelevers kritiska läspraktiker

- demokratifostran genom studier av interaktionen i medborgardialoger

Det finns ytterligare fem doktorander på högskolan som är knutna till lärarutbildningen, en i svenska, en i litteraturvetenskap (båda dessa ingår i den nationella forskarskolan SPLIT: Språk- och litteraturredaktik i medielandskapet), två i pedagogik och en i praktiska kunskapens teori. Doktoranden i svenska undersöker flerspråkiga förskolebarns språkutveckling och lärande ur ett multimodalt perspektiv. Utöver detta finns ett antal doktorander inom högskolans övriga forskarutbildningsområden, som skriver avhandlingar som på olika sätt har utbildningsvetenskaplig relevans. Dessa ingår i ett särskilt doktorandnätverk, som leds av lärarutbildningens forskningsledare. Att doktorander från olika ämnen därigenom får bättre kontaktytor inom lärarutbildningen bidrar också till att öka möjligheten för dem att undervisa där, vilket i sin tur ökar forskningsunderbyggnaden av undervisningen på de olika lärarutbildningsprogrammen.

Området innebär ett sammanhang för forskare som har utbildningsvetenskapliga intressen, där navet utgörs av en seminarierie där dels områdets forskare och doktorander, dels inbjudna gäster bereds plats. Med forskarutbildningsrättigheterna finns en öppning för samverkan med andra vilket ger Avdelningen för svenska stora möjligheter att utöka den ämnesdidaktiska forskningsmiljön för språkvetenskapliga ämnesdidaktiska frågor.

Det andra ämnet i UVS, pedagogik, utmärks av att ha bas i en humanistisk kunskapstradition men med ett samhällsvetenskapligt kunskapsintresse. Pedagogikämnet omfattar tre forskningsfält med såväl nationell som internationell räckvidd:

1. *Pedagogiskt förändringsarbete*. Relationer och praktiker: inom detta fält bedrivs forskning som med utgångspunkt i människans bildning och subjektivitet fokuserar på pedagogiska relationer och praktiker i olika kontexter.
2. *Pedagogikens förutsättningar – teori och policy*. Inom detta fält bedrivs forskning om utbildningens, uppfostrans och undervisningens teoretiska och policymässiga grunder.
3. *Samtida pedagogiska utmaningar: globalisering och social rättvisa*. Inom detta fält bedrivs forskning som specifikt lyfter fram utbildning och lärande i ett globalt och internationellt perspektiv.

Fälten kan beskrivas som distinkta genom att de adresserar specifika pedagogiska frågeställningar, samtidigt som de delvis överlappar varandra. Flera av forskarna inom ämnet pedagogik forskar inom fler än ett fält, och ämnet ansluter tydligt till lärarutbildningens forskningsplattform. Inom pedagogikämnet anordnades hösten 2016 två internationella forskarkonferenser i romska frågor, *12th International Conference Romani Linguistics* och *2016 Annual Meeting of Gypsy Lore Society and Conference on Romani Studies* med 140 deltagare från ett 20-tal länder. Modersmålslärarna i romani chib deltog inom ramen för sin

utbildning i dessa konferenser. Dessutom har ett samarbete och en kontinuerlig dialog hela tiden förts med den romska minoriteten – bland annat genom olika uppdragsutbildningar där regelbundna diskussioner kontinuerligt har förts med de romska deltagarna. Detta har givit högskolan en fördjupad kunskap om situationen i många av landets kommuner särskilt vad gäller romska barns och elevers skolsituation samt situationen och villkoren för modersmålsundervisningen i romani chib. Även internationella kontakter med både romska och icke-romska forskare har bidragit till en ökad förståelse för hur situationen för romer ser ut i Europa särskilt när det gäller skol- och utbildningssituationen. Dessutom startades 2013 en referensgrupp för romani chib på högskolan som under 2015 utvidgades till att omfatta Sveriges alla fem minoritetsspråk och de lärosäten som fått ett särskilt ansvar för dessa. Representanter från Skolverket deltar regelbundet i gruppens möten, där information kontinuerligt utbyts med universitetsinstitutioner med inriktning mot de andra nationella minoritetsspråken i Sverige och lärarutbildningarna på de berörda lärosätena.

Sammantaget utmärks forskningsområdet Utbildningsvetenskapliga studier av att rikta uppmärksamheten mot undervisningens förutsättningar och möjligheter, dess innehåll och utformning i olika kulturella och sociopolitiska kontexter utifrån ett kritiskt förhållningssätt som tar in dagens mångkulturella, flerspråkiga och medialiserade samhälle, med ett särskilt fokus på lärares arbete och professionella villkor.

Lärarutbildningens forskningsplattform

Forskningsanknytningen av utbildningen garanteras förutom av personalens kompetens och forskarutbildningsområdet UVS av lärarutbildningens forskningsplattform. Syftet med den är att initiera, samla och bedriva forskning utifrån lärarutbildningarnas och lärarprofessionens frågor och behov. Den ska ha en tydlig inriktning mot didaktik och lärarutbildningsrelevant forskning och bidra till att skapa:

- en forskningsunderbyggd lärarutbildning med nära band mellan forskning och grundutbildning
- en stabil och etablerad forskningsmiljö inom didaktik och lärarutbildningsrelevant forskning (för alla ämnen som ingår i lärarutbildningen)
- en fördjupad samverkan med skolor, kommuner och andra aktörer utanför högskolan
- en förståelse av förskolans, skolans och lärarutbildningens roll i ett mångkulturellt, flerspråkigt och medialiserat samhälle i snabb förvandling.

Målet med forskningsplattformen är således både att samla den lärarutbildningsrelevanta forskning som bedrivs på lärosätets olika ämnen och institutioner, och utifrån den skapa en kreativ och levande forskningsmiljö, och att, med hjälp av tilldelade forskningsanslag, göra strategiska satsningar på de forskningsfält och områden som behöver stärkas.

Dessutom har lärarutbildningen ett livaktigt högre seminarium, med seminarier, workshops och symposier, där både interna och externa föredragshållare, även internationella sådana, medverkar. Det högre seminariet bidrar således till lärarutbildningens forskningsunderbyggnad, samt till lärarutbildningens aktiva arbete med att öka internationalisering av forskning och utbildning. Högre seminariets aktiviteter är öppna för alla lärare och forskare som är knutna till lärarutbildningen.

Forskningen ska utgå ifrån lärarutbildningarnas och professionens frågor och behov. Detta sker till exempel genom forskningscirklar eller samarbeten med lärare inom de centra genom vilka den verksamhetsförlagda utbildningen organiseras. Ett mål för det senare samarbetet är just att högskolan tillsammans med huvudmännen ska skapa en miljö som präglas av ömsesidigt utbyte av erfarenheter.

På Södertörns högskola finns som vi beskrivit ovan väl utvecklade former för forskningsanknytning av lärarutbildningen där svenska som andraspråk snabbt skulle kunna fogas in och få samma kontaktytor och möjligheter som de redan befintliga ämnesinriktningarna.

Forskningsmiljön inom Avdelningen för svenska

Den omedelbara forskningsmiljön där svenska som andraspråk har sin hemvist är den som ryms inom Avdelningen för svenska. Som nämns ovan under avsnitten som behandlar personalkompetensen, så utgör merpartens av avdelningens personal disputerade lärare. Navet i avdelningens forskningsmiljö är det högre seminariet som hålls varannan vecka med såväl interna som externa, nationella som internationella, föredragshållare. Det högre seminariet utgör ett livaktigt forum för pågående forskning.

Avdelningen för svenska har under de senaste åren haft stor framgång med forskningsansökningar varav flera har andraspråks- eller flerspråkighetsperspektiv. Forskningsinriktningen handlar allmänt om relationer mellan språk och samhälle och innefattar studier av hur tal och skrift används i olika sociala praktiker, inklusive utbildning och undervisning. Tre huvudsakliga profiler kan urskiljas. Inom alla dessa profiler ingår studier som anknyter till frågor som rör svenska som andraspråk, flerspråkighet och ämnesdidaktik.

1. *Språk och utbildning i arbetslivet.* Inom detta fält bedrivs praxisnära forskning av etnografisk karaktär. Den tar sig an de språksociala villkoren för kommunikation i olika sociala praktiker. Det handlar till exempel om tolkning av asylsökandes berättelser i intervjuer med migrationsverket, kommunikationen hos polska och estniska arbetskraftsinvandrare på byggarbetsplatser eller språkinläring under intensivutbildning i svenska för EU-läkare.

2. *Språk i undervisningspraktiker*. Den andra inriktningen är didaktisk och tar sig an undervisningspraktiker i såväl förskolan, ungdomsskolan och högskolan. En given utgångspunkt är lärandets specifika villkor och syften i olika språksociala kontexter. Ett viktigt sådant villkor är flerspråkighet, och flera av avdelningens forskare har under lång tid arbetat med att studera andraspråkstalets lärprocesser i hem och skola. Det handlar till exempel om hur förskolebarns lek kan vara ett sätt att erövra ett andraspråk, hur elever med svenska som andraspråk interagerar i smågruppsarbete eller om hur handledningssamtal på högskolan kan stötta studenters uppsatsskrivande.
3. *Kritiska språkanalyser*. Den tredje inriktningen har kritiska förtecken och innefattar olika varianter av kritisk diskursanalys, till exempel feministiska språkanalyser och språkpolitiska förändringsprocesser. Här återfinns studier av diskriminerade språkbruk, globaliseringens inverkan på ett alltmer flerspråkigt arbetsliv eller språkval i undervisning på högskolor och universitet.

Avdelningen för svenska har varit framgångsrikt vad gäller att få externa forskningsmedel, bland annat som en direkt konsekvens av ett systematiskt arbete med ansökningar genom bland annat workshops. Följande forskningsprojekt berör flerspråkighet och svenska som andraspråk i olika sammanhang:

- *Utlandsrekryterade läkares inskolning i sjukvårdssvenska i Polen*. Finansiär: Östersjöstiftelsen (2015–18).
- *Servicesamtal på distans – Svenska färdtjänstanvändares interaktion med telefonister i Estland och Moldavien*. Finansiär: Östersjöstiftelsen (2011–13).
- *Skriftbruk och lärande på arbetsplatsen: svenska som andraspråk i svenskt arbetsliv*. Post-dok finansierad av Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS). Program: COFAS Marie Curie, medfinansierad av EU-kommissionen (2011–2013).
- *Omsorg som språkarbete: Hinder och möjligheter med svenska som andraspråk i den nya arbetsordningen*. Finansiär av Forskningsrådet för arbetsliv och socialvetenskap (FAS) (2010–2011).
- *Migranternas berättelser i asylprocessen: om samkonstruktion och rekontextualisering*. Finansiär Östersjöstiftelsen (2018–2020).
- *Arbetskraft från Östersjöområdet: Språk och yrkesvardag hos arbetskraftsinvandrade polacker och estländare i Sverige*. Finansiär: Östersjöstiftelsen (2018–2021).

Utöver detta har avdelningen internt valt att ytterligare förstärka forskningen inom ämnesdidaktik för svenska som andraspråk genom en särskild satsning på projektet *Flerspråkiga elever smågruppsarbetar* (2017–2018). Inom projektet genomfördes tre olika delstudier av flerspråkiga elevers klassrumsinteraktion, vilka presenteras i antologin med samma namn. Därutöver har högskolan under åren 2012–2014 finansierat en postdok i högskolepedagogik med inriktning på kommunikation: Andraspråkssamtal i högskolemiljö.

Det ska också nämnas att en av de senast anställda lektorerna inom ramen för tilldelad forskningstid (30 % under två år + 20 % i ett år) kommer att undersöka hur interaktionell kompetens på olika vis bedöms inom högre utbildning, med fokus på talare av svenska som andraspråk.

Avdelningen för svenska har också arrangerat en rad konferenser med relevans för forskning om svenska som andraspråk under senare år:

- *Sixth Conference on Explorations in Ethnography, Language and communication*, (2016)
- *Forum för textforskning 11/Forum for Discourse Studies 11*, (2016)
- *Forum för textforskning 4*, (2009)
- *ASLA Symposium, Language and Identity*, (2014)
- *Sjunde nordiska SFL-workshopen*, (2011)
- *SMDI (Svenska med didaktisk inriktning)*, (2010)

Förutom att forskarna vid avdelningen har deltagit i konferenserna som nämns ovan, deltar personalen regelbundet med föredrag i konferenser arrangerade av *NORDAND – Nordiska språk som andraspråk*.

En tydlig konsekvens för studenterna av att lärarna har gedigen forskningserfarenhet är att utbildningen genomsyras av en vetenskaplig grund som tar sig uttryck på flera sätt. För det första innebär det att studenterna under sin utbildning med allt större progression tränas i att ställa olika vetenskapliga perspektiv mot varandra, och att ställa relevanta vetenskapliga frågor samt att dra relevanta ämnesdidaktiska slutsatser. Allra tydligast får studenterna ta del av och tränas i ett vetenskapligt förhållningssätt under sitt uppsatsskrivande, då de handleds i olika former – såväl individuellt som i grupp. Redan innan de skriver uppsats har de under sina kurser tränats i kritisk informationssökning, formulerat smärre forskningsproblem samt granskat varandras och andras arbeten. Lärarnas relevanta vetenskapliga kompetens i ämnet speglas i aktuell och väsentlig kurslitteratur, som ständigt uppdateras.

Samverkan med det omgivande samhället

Läro- och utbildningsinstitutionerna vid Södertörns högskola samverkar på flera olika sätt med kommuner och skolor. I detta samarbete skulle den tilltänkta utbildningen för svenska som andraspråk fogas in. Sedan 2006 ett regionalt utvecklingscentrum (RUC) för att samordna kontakterna med kommuner och skolor samt initiera olika initiativ till ökad samverkan. RUC leds av en akademisk utvecklingsledare och arbetar för att skapa mötesplatser för samverkan både inom och utanför högskolan. RUC har sedan starten ett regionalt nätverk som drivs tillsammans med RUC på Stockholms universitet (Sektionen för uppdragsamordning - SUSU). I nätverket ingår representanter från de omgivande kommunerna i

Stockholmsområdet. Huvudsyftet med nätverket är att identifiera och ringa in behoven av rekrytering och kompetensutveckling av kommunernas lärare och skolledare. Gruppen har också rollen som en naturlig informationskanal för lärarutbildningen.

Tillsammans med RUC på Stockholms universitet anordnar RUC på Södertörns högskola på uppdrag av Skolverket regelbundna träffar för Regionala nätverket för samordnare för nyanländas barns och ungdomars lärande i Storstockholm. Träffarna behandlar aktuella och viktiga frågor och samordnarna får möjlighet att byta erfarenheter samt möta forskare och experter från högskola och andra centrala instanser. RUC samordnar även Skolverkets kurser som ges via Södertörns högskola, till exempel "Motverka främlingsfientlighet och rasism i förskola och skola", "Det globala klassrummet – introduktionskurs i svenska som andraspråk" samt kurser inom ramen för Lärarlyftet.

Forskningscirkel vid Södertörns högskola utgör en möjlighet för forskningsbaserad kompetensutveckling som förenar läraryrkets praktiska erfarenheter och forskningens teoretiska kunskap. Högskolans forskningscirkel bygger på att en grupp lärare/skolledare samt en forskare från högskolan träffas för att på vetenskaplig grund fördjupa sig i ett tema som rör skolans vardag. Arbetet i en cirkel pågår i 1,5 år och förväntas leda till gemensam kunskapsutveckling, som kan berika både förskolan/skolans och högskolans verksamheter. Syftet är inte att hitta en omedelbar lösning på ett problem utan snarare att belysa några frågeställningar ur flera olika perspektiv genom diskussion, teoretiska studier och med egna empiriska undersökningar. Fem till sex lärare har haft forskningscirkel inom olika områden.

Inom ramen för CPU – Centrum för professionsutveckling, som omskrivs ovan under Yrkesexamen, anordnas också kurser och föreläsningar samt olika typer av samarbeten. I programrådet finns kommunrepresentanter från våra CPU-områden, och här upprättas en kontakt mellan högskola, studenter och kommuner.

För studenterna innebär det väl inarbetade och omfattande samarbetet med olika aktörer bland annat att kommunikationen mellan studenternas handledare ute på VFU-skolorna och VFU-lärarna på högskolan har stärkts bland annat genom återkommande bedömningsseminarier. Samverkan innebär att det blir en tydligare förankring mellan studenternas VFU och deras utbildning på högskolan. Vidare innebär det att skolornas handledare knyts starkare till lärarutbildningen och får en mer omfattande utbildning i sitt uppdrag, vilket stärker kvaliteten i lärarutbildningens VFU-kurser.

Som beskrivs ovan omgärdas området svenska som andraspråk inom lärarutbildningen av tre olika forskningsmiljöer, på olika nivåer. Den primära miljön återfinns på Avdelningen för svenska, där mycket forskning som anknyter helt eller delvis till ämnet pågår.

Forskningsplattformen inom lärarutbildningen erbjuder ett didaktiskt och utbildningsvetenskapligt forum. Slutligen ramar forskarutbildningsområdet Utbildningsvetenskapliga

studier (UVS) in svenska som andraspråk, genom doktorandverksamhet och samverkan mellan olika ämnen.

Aspektområde: Område, miljö och resurser

Aspekt: Resurser

Bedömningsgrunder:

Det finns tillgång till en stabil och ändamålsenlig infrastruktur.

De tillgängliga resurserna utnyttjas effektivt för att hålla en hög kvalitet i verksamheten.

Södertörns högskolas lokaler ligger i Flemingsberg. Det är promenadavstånd mellan samtliga lokaler. Föreläsningssalar och seminarierum är utrustade med teknik som mikrofoner, möjlighet att visa film och Powerpointbilder. I seminarielokaler och hörsalar för 80, 120 och 160 personer finns extra stolar med olika inställningar för sitthöjd samt sittlängd. I hörsalarna finns även mobila bord för studenter som använder rullstol. Studenter som har funktionsvariationer kan boka ett så kallat resursrum som är utrustat med läs-TV, skanner och datorer. Via studentavdelningen kan studenter med dokumenterad funktionsvariation även få delar av undervisningen och examinationen anpassad efter sina behov.

På biblioteket finns både tysta arbetsplatser och grupprum tillgängliga för studenter, samt tentamenssalar – även anpassad för studenter med särskilda behov. Runtom i biblioteket finns datorer med olika datorprogram som studenterna kan använda vid behov. Högskolans studenter kan även låna bärbara datorer från bibliotekets informationsdisk. Studenterna har tillgång till utskrifts- och kopieringsmöjligheter genom sitt studentkort. Studenterna har även tillgång till högskolans trådlösa nätverk. De kan också få hjälp med IT-frågor och låna teknisk utrustning.

Högskolan har en modern lärplattform (*It's learning*) som är ett digitalt verktyg för lärare och studenter. Lärplattformen är ett viktigt verktyg för det pedagogiska arbetet med undervisning och lärande samt kommunikation mellan lärare och studenter. Den utgör också ett administrativt verktyg i hanteringen av undervisningen.

Södertörns högskola har ett väl fungerade bibliotek med tillgång till ett stort antal internationella ämnesområden. Materialet som indexerats i dessa databaser är utvalda av experter inom respektive ämnesområde. Utöver detta finns också andra sökverktyg samt möjligheten att söka elektroniska tidskrifter och böcker i fulltext. Bibliotekets webbplats erbjuder en strukturerad ingång till dessa utvalda sökverktyg och informationsresurser uppdelade på ämnesområden. Alla för utbildningen relevanta bibliografiska databaser, tidskriftssamlingar, fulltextdatabaser och elektroniska uppslagsverk är tillgängliga för forskare och studenter vid Södertörns högskola genom avtal och verktyget *SöderScholar*. Utbudet kompletteras dessutom kontinuerligt. Biblioteket inrymmer även ett utrustat medierum för lån av forskningsmaterial såsom tv, radio och video från Kungliga biblioteket, som numera även är Sveriges nationalarkiv för audiovisuella medier.

För stöd i studierna finns Studieverkstan som en viktig resurs. Studieverkstan är öppen för alla studenter på högskolan och ska bidra till att de har goda möjligheter att lyckas med sina studier. Vanliga frågor från studenterna är vad uppgiften går ut på, hur en möjlig uppläggning av till exempel en inlämningsuppgift kan se ut, och om språket duger. Lärarna inom Studieverkstan tillhör framför allt Avdelningen för svenska även om ett par är lärare i engelska och retorik. Verksamheten kompletterar övrig utbildning och omfattar handledning, föreläsningar i exempelvis studieteknik, kurser och undervisning i samverkan med kurslärare. Utöver Studieverkstans arbete erbjuds studenterna individuell sökhundledning av bibliotekets personal. Sökhundledningen är ett pedagogiskt tillfälle med fokus på följande områden: ringa in vilken slags information studenten behöver, formulera sökord, söka i relevanta databaser, utveckla studentens sök teknik, kritiskt värdera texter eller skriva referenser.

Studenter deltar varje termin i ca 600 handledningsmöten i Studieverkstan, och därutöver i föreläsningar och ämnesintegrerade moment. Att nya studenter som inte har svenska som sitt första språk kan känna en större osäkerhet i högskolestudierna skulle kunna förklara att andelen studenter med flerspråkig bakgrund är hög i Studieverkstan. Lärararbetet inom Studieverkstan är en del av undervisningsuppdraget och alla arbetar både som kurslärare och Studieverkstadslärare. Inom Studieverkstan, och därmed inom avdelningens kollegium, bedrivs kontinuerliga diskussioner om arbetet, så att lärarnas kompetens kan utvecklas. Inte minst gäller detta kompetensen om flerspråkighetens förutsättningar, inklusive svårigheter.

För att säkerställa att tillgängliga resurser utnyttjas effektivt ingår vissa moment som obligatoriska i utbildningen, såsom informationssökning via bibliotekets resurser och personal, samt att de gästas av Studieverkstan och får olika former av introduktionsföreläsningar såsom hur man ska referera på rätt sätt.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Styrdokument (Utbildningsplan och kursplaner)

Bedömningsgrunder:

Det finns utbildningsplan och kursplaner för hela utbildningen.

Styrdokument

Kursplaner fastställs av lärarutbildningens kursplanenämnd som också bereder utbildningsplaner (som fastställs av högskolans fakultetsnämnd). För ämneslärarprogrammet finns ett programråd som ansvarar för beredning av kursplaner, beslut om litteraturlistor, uppföljning av studentutvärderingar och andra beslut om de enskilda programmen. Programråden leds av en programsamordnare som är vetenskaplig och pedagogisk ledare och som har operativt ansvar för respektive programs kvalitet och utveckling. I programrådet sitter också lärarrepresentanter, studentrepresentanter, en kommunrepresentant och inriktningsansvariga för de olika ämnen som finns inom ämneslärarprogrammet. De inriktningsansvariga har bland annat till uppgift att sammanställa förslag till nya kursplaner, uppdateringar i litteraturlistor och kursplaner. Programrådet sammanträder fyra gånger per termin.

I arbetet med kursplanerna för ämnesprogrammet har studenternas framtida yrkesutövning hela tiden varit i fokus. Gymnasieskolans styrdokument, såsom läroplan, ämnesplan och kursplaner för svenska som andraspråk, har därför varit en central utgångspunkt vid utvecklandet av kursplanerna. Ett konkret exempel på det är delkursen "Skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet". Delkursen har tagits fram för att rusta studenterna inför undervisningen av det centrala innehåll som beskrivs i kursplanerna gällande skönlitteratur:

Läsning av och samtal om modern skönlitteratur författad av såväl kvinnor som män och som ger inblick i lika kulturer, allmänmänskliga teman och svenska referensramar.

Detta förhållningssätt har genomgående präglat framtagandet av kursplanerna.

Som ett led i kvalitetsarbetet bedrivs även ett ständigt utvecklingsarbete med de interna styrdokument som reglerar utbildningarnas utformning och innehåll samt säkerställer studenternas möjlighet att nå examen. Vid Södertörns högskola har gemensamma dokument med regler och riktlinjer för utbildningsverksamheten tagits fram för att komplettera externa lagar och förordningar. Exempelvis finns högskolegemensamma riktlinjer gällande upprättande av kurs- och utbildningsplaner. Ytterligare ett exempel är den nyligen reviderade versionen av "Rättigheter och skyldigheter för studenter vid Södertörns högskola" som, med studenterna som målgrupp, behandlar studenters rättssäkerhet.

Kursplaner för kurserna Svenska som andraspråk I–IV bifogas som bilaga 6–9. Litteraturlistor för dessa fyra kurser återfinns som bilaga 10. Utbildningsplanen för Ämnesläroutbildning med interkulturell profil med inriktning mot gymnasiet bifogas som bilaga 11. Kursplaner för kurserna i Utbildningsvetenskap I–III bifogas som bilaga 12–14, och kursplanerna för kurserna i VFU I–III återfinns i bilaga 15–17.

Aspektområde: Utformning, genomförande, resultat

Aspekt: Säkring av examensmål

Bedömningsgrund:

Genom utbildningens utformning, genomförande och examination säkerställs att studenterna uppnått målen i examensordningen när examen utfärdas (särskild för aktuell examen).

Kvalitetssäkring av examensmålen

Fakultetsnämnden har det övergripande kvalitetsansvaret för grundutbildningen på högskolan och därmed även för lärarutbildningen. Nämnden ansvarar för såväl att externa styrdokument i form av högskolelag och högskoleförordning följs som för att interna regler och riktlinjer tillämpas och utvecklas. Nämndens kvalitetsansvar inom utbildningsverksamheten innebär dels ett proaktivt ansvar, framför allt kvalitetsgranskning av gällande styrdokument, dels ett uppföljande ansvar i form av kvalitetsprövning och uppföljning av utbildningsprogrammen. Uppföljningar baseras på kvalitativt empiriskt material och kvantitativa fakta såsom antagningssiffror, genomströmningstal, meritvärden och avhoppsfrekvens hämtade från högskolans studentstatistik.

Lärarutbildningens kursplanenämnd (LUN) genomför och avrapporterar kvalitetsgranskningar som Fakultetsnämnden beslutar om och bereder för nämndens räkning de andra ärenden som berör lärarutbildning. Till LUN har rektor även delegerat att fastställa kursplaner och göra revideringar av kurs- och utbildningsplaner inom LUN:s verksamhetsområde. Lärarutbildningens kursplanenämnd består av lärarutbildningens akademiska chef, en representant för varje institution samt två studentrepresentanter.

Underlag för uppföljning av kvaliteten ges även i form av enkätundersökningar av högskolans samtliga programstudenter vid början av studierna, mitt i programstudierna och när de fullföljt programmet, alternativt avbrutit studierna. I de mitt- och slutenkäter som hittills besvarats av lärarstudenter ingår en fråga om hur programmets kurser bidrar till att uppfylla utbildningsplanernas mål. I huvudsak visar resultatet att studenterna anser sig nöjda med måluppfyllelsen. Resultatet av enkätundersökningarna (innehållande drygt hundratalet frågor) är till stor hjälp för lärarutbildningen när det gäller att definiera förbättringsområden och att säkra examensmålen.

Programsamordnaren för respektive program har med stöd av programrådet ansvar för att lösa eventuella problem som kan uppkomma inom ramen för respektive verksamhet. Programrådet följer löpande utvecklingen för programmets olika årskullar och deltar i kontrollen av att programmet genomförs i enlighet med progressionsmål, examensordning och utbildningsplan. Rådet bidrar med sin samlade erfarenhet för att utveckla innehåll, undervisnings- och examinationsformer liksom samarbetet med handledare och VFU-lärare.

Programsamordnaren utser före terminsstart examinatorer för samtliga kurser och delkurser. Dessa säkerställer att godkända studenter nått önskad kunskapsnivå genom olika former av examination. Programsamordnaren leder arbetet inom ramen för en halvtid och fungerar som ordförande i programrådet, samt är den person som studenter och lärare vänder sig till med frågor och önskemål. Programsamordnaren deltar även i arbetet med att samordna och kvalitetssäkra delkurserna på terminsnivå. Processen innebär att varje kursplan bereds i flera steg och går genom både programrådet och kursplanenämnden vilket borgar för att det blir en ordentlig granskning.

I samband med att en ny delkurs inleds informeras studenterna om kursens lärandemål, upplägg, litteratur, examinationsinstruktioner samt bedömningskriterier och betygskrav. Informationen förmedlas muntligen under delkursens första föreläsning samt skriftligen i den studiematerial som ofta delas ut och alltid finns tillgänglig för studenterna via kurswebben. Studiematerialen brukar innehålla bland annat kursplan, litteraturlista, kommenterad kursuppläggning och specificerade bedömningskriterier och betygskrav. Ansvar för att denna information kommuniceras till studenterna och finns tillgänglig på kurswebben ligger på delkursansvarig lärare. Detta belyser hur kursens lärandemål, lärandeaktiviteter och examination är konstruktivt länkande till varandra.

I Södertörns högskolas lokala lärandemål för ämneslärarprogrammet mot gymnasiet återspeglas lärarutbildningens profilområde interkulturalitet genom konkreta lärandemål, till exempel:

- Visa fördjupade kunskaper om centrala begrepp, problemställningar och perspektiv inom profilområdet interkulturalitet.
- Visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare med ett särskilt beaktande av interkulturalitet.

Målen visar hur det interkulturella profilområdet inbegriper såväl medvetenhet och kunskap om flerspråkiga elevers situation, behov och förutsättningar.

Kvaliteten i undervisningen

De dominerande undervisningsformerna i ämneslärarprogrammet är föreläsningar och seminarier. Vidare förekommer övningar av olika slag, liksom exkursioner, studiebesök, museipedagogiska visningar, filmvisningar och liknande. Till dessa kommer också handledning i grupp och individuellt, i samband med uppsatsskrivande och examensarbeten. I undervisningen läggs stor vikt vid variation vad gäller såväl lärandeaktiviteter som examinationsformer. Detta dels för att skapa variation, dels för att möta olika studenters preferenser och behov.

Föreläsningar används, som komplement till kurslitteraturen, för att ge översiktliga perspektiv eller för att fördjupa de perspektiv som kurslitteraturen anlägger. Föreläsarna är i hög utsträckning lärare med egen forskning på det område som behandlas, företrädesvis från Södertörns högskola, men även gästföreläsare förekommer.

Seminarieformen är central i undervisningen redan från utbildningens första termin. Genom seminarierna skolas studenterna in i ett samtalsklimat med respekt för andras perspektiv och ståndpunkter, samt att själva bidra till seminarsamtalen med egna, informerade inlägg i de sakfrågor som behandlas. Seminarieformen är också grunden för utvecklandet av den förmåga till reflektion, självreflektion och perspektivering som både den interkulturella profilen och bildningsprofilen innebär. I slutet av studierna ska studenterna också själva, i grupp, kunna leda kunskapsutvecklande och kritiska seminarier.

Studenterna är genomgående indelade i mindre arbetsgrupper (4–5 studenter/grupp) med uppgift att tillsammans bearbeta kurslitteraturen och förbereda seminarierna. Till seminarierna finns oftast anvisningar om hur dessa ska förberedas, i form av analys- och diskussionsfrågor i anslutning till kurslitteraturen. Syftet med dessa är att lägga grunden för och successivt skärpa studenternas förmåga till självständigt vetenskapligt kritiskt tänkande och dialog.

Inte minst viktig är handledningen av studenternas examensarbeten. Dessa självständiga arbeten skrivs inom ramen för ämnesstudierna (ämne 1 och ämne 2) och undervisningsformerna kan variera beroende på antalet studenter i gruppen. Grupphandledning kan, men behöver inte, förekomma. Varje student garanteras individuell handledning vid minst tre tillfällen, varav det sista gäller studentens hela slutliga manus. Seminarierna inom kursen består av tre förberedande seminarier och ett avslutande seminarium, vilka leds av en examinator – som alltid är en disputerad lärare. Under de förberedande seminarierna studeras och diskuteras tidigare examensarbeten samt principiella och gemensamma frågor som är aktuella i forskningsprocessen med utgångspunkt i de PM för sina pågående arbeten som studenterna presenterar. Vid det avslutande ventileringsseminariet lägger studenten fram och försvarar sitt arbete. I samma seminariegrupp fungerar studenten som opponenter på en annan students examensarbete.

Sammanfattningsvis arbetar vi på olika sätt för att främja studenternas lärande och för att möta studenternas olika förutsättningar. Studenterna arbetar till exempel genomgående i mindre arbetsgrupper, vilket fungerar studentaktiverande. Genom olika former av lärandeaktiviteter och examinationsformer skapas goda förutsättningar för att möta studenternas olika behov. Genom högskolans arbete med lika villkor för alla studenter har studenter med särskilda behov möjligheter till anpassning av såväl undervisning som examination.

Kurslitteratur

Kurslitteraturen håller genomgående hög vetenskaplig kvalitet, vilket säkras av att litteraturlistorna först förankras i den aktuella ämnesmiljön – vid Avdelningen för svenska, sedan diskuteras och beslutas i programrådet. Stor vikt läggs från början vid att träna studenterna att läsa olika typer av kurslitteratur och visa hur olika typer av litteratur bör läsas. Redan under den första terminen introduceras vetenskapliga artiklar och originalforskning, och i exempelvis delkursen "Ungas världar" inom Utbildningsvetenskap III läser studenterna några aktuella avhandlingar på området. Inom kurserna i utbildningsvetenskap och i ämnesstudierna finns en progression i valet av kurslitteratur, så att studenterna i slutet av sin utbildning inte bara ska kunna läsa aktuell forskning utan också självständigt kunna värdera sådan. Under sin utbildningstid ska studenterna också, såväl inom ämnesstudierna som i utbildningsvetenskap, under lärares ledning, studera och diskutera teoretiska grundtexter.

Vidare ska varje kurs innehålla ämnesdidaktisk och/eller utbildningsvetenskaplig litteratur med relevans för kursens innehåll och lärandemål. Kurslitteratur väljs dessutom med hänsyn till programmets interkulturella profil, vilket innebär företräde för litteratur och forskning med genus-, klass- och etnicitetsperspektiv som fyller kursens övergripande lärandemål. En viktig funktion för programrådet är att säkra balansen mellan dels ämnesdidaktik, dels ämneskunskaper – vilket inte minst är relevant när litteraturlistorna ska fastställas.

Det är viktigt att välja litteratur som ger möjligheter att kritiskt analysera samhällsliga och kulturella förändringar. Med den mångvetenskapliga karaktär som framför allt utbildningsvetenskap har inom programmet är det också viktigt att välja kurslitteratur som representerar synsätt från olika discipliner.

I början av studierna används främst kurslitteratur på svenska, med inslag av artiklar på engelska. För att betona att studenterna ska bli medvetna om att de är del av en forskande miljö väljs ibland aktuella artiklar och böcker av avdelningens egna forskare. Under senare delen av utbildningen förväntas studenterna kunna läsa såväl aktuell forskning som teoretisk litteratur på engelska. De internationella inslagen i kurslitteraturen som förekommer ger studenterna möjlighet att ta del av internationellt inflytelserika teoretikers arbeten.

Examinationsformer

Den grundläggande inställningen inom programmet är att examinationer ska ha en kunskaps- och/eller färdighetskontrollerande funktion och samtidigt ett pedagogiskt syfte. I början av utbildningen ska examinationerna bidra till att skola in studenterna i goda studievanor. Under den första terminen används därför traditionell salstentamen och sammanfattningar av kurslitteraturens huvudbegrepp och huvudperspektiv i form av en individuell studierapport. Fortsättningsvis ska studenterna genom olika former av tentamina lära sig värdet av att memorera vissa typer av kunskaper likaväl som att jämföra och

diskutera olika idéer, reflektera över givna frågeställningar och självständigt kunna analysera och diskutera ett visst material.

Examinationen av en delkurs inom programmet innefattar ofta flera delexaminationer, både skriftliga och muntliga. Södertörns högskola använder en tregradig betygsskala.

Betygskriterierna anges i den delkursmanual som studenterna får och som presenteras vid delkursstart. Ett mycket viktigt, genomgående krav i utbildningen är att studenten vid varje seminarium aktivt ska bidra till seminariesamtalet med egna informerade inlägg. Med detta menas att studenten, genom att ha läst och tagit ställning till kurslitteraturen, ska visa sig insatt i de frågor som behandlas.

För att garantera rättssäkra betyg ska varje delkurs omfatta minst en individuell examinationsuppgift. När gruppexaminationer används ska det vara möjligt att urskilja och bedöma individuella bidrag. För att både pröva och utveckla olika typer och kunskaper och färdigheter ska examinationerna variera, såväl inom ämnesstudierna som inom utbildningsvetenskap. Inom en och samma delkurs ska helst både muntliga och skriftliga examinationsuppgifter förekomma. Inom varje ämne och inom utbildningsvetenskap ska också examinationer som omfattar muntliga framträdanden (i grupp eller individuellt), liksom användning av digitala medier, förekomma. Ett flertal examinationer under utbildningen ska också innefatta didaktiska uppgifter, med direkt anknytning till tänkta undervisningssituationer i gymnasieskolan. Under utbildningen ska det också förekomma examinationsuppgifter som omfattar kritisk prövning av nätbaserad information. Hur dessa principer och ambitioner tar sig uttryck inom programmets ämnesstudier framkommer i bifogade kursplaner.

VFU

Inom den verksamhetsförlagda utbildningen (VFU) har samordnaren för denna ett övergripande ansvar för genomförande och uppföljning i enlighet med programmets examensmål, matrisen och övriga interna styrdokument. En central person i professionsutvecklingen är VFU-läraren, vilken träffar studenten första gången före den första perioden av verksamhetsförlagd utbildning och diskuterar studenternas förväntningar och föreställningar. Examination av studentens verksamhetsförlagda utbildning görs mot fastställda mål i aktuell kursplan och med hjälp av bedömningsmatrisen. Förutom den återkoppling studenten får på sin professionella utveckling av handledaren på skolan, erbjuds en djupare och mer strukturerad diskussion i form av ett så kallat trepartssamtal mellan studenten, handledaren på skolan och VFU-läraren. Trepartssamtalet har karaktär av utvecklingssamtal och hålls i den miljö där studenten har sin verksamhetsförlagda utbildning och sker i början, mitten och slutet av utbildningen. Syftet med samtalen är att studenten ska bli medveten om vilka förmågor hon eller han har visat sig ha, samt vilka förmågor som behöver utvecklas. Ett mål är att studenten ska bli medveten om nästa steg i sin utveckling, som det bland annat uttrycks i bedömningsmatrisen.

Samtalen har ett förutbestämt upplägg. Som förberedelse till samtalet gör studenten en självvärdering och VFU-läraren gör en observation av studenten när hen leder en pedagogisk aktivitet med handledaren närvarande. Studenten inleder samtalet med att berätta hur hen uppfattar sin egen professionella kompetens, medan VFU-läraren har ansvaret för att samtalet leder till en allsidig behandling av studentens professionsutveckling i förhållande till bedömningsmatrisen. Den gemensamt upplevda situationen utgör då en utgångspunkt för reflektion. Handledaren förväntas i samtalet bidra med sin specifika kompetens kring verksamheten, det vill säga kunskaper om verksamhetsområdet, ämnen och lokala förhållanden. Samtalet dokumenteras av VFU-läraren som underlag för examinationen.

Progression

Progressionen i den verksamhetsförlagda utbildningen har beskrivits ovan. I kurserna i utbildningsvetenskap och i ämnesstudierna tar sig den akademiska progressionen sig uttryck i att studenten får alltmer fördjupade kunskaper, ökad vetenskaplig kritisk förmåga och självständighet inom respektive ämne. Progression finns i utvecklandet av den ämnesdidaktiska kompetensen liksom av de allmänna generiska kompetenserna samarbetsförmåga, förmåga att uttrycka sig väl muntligt och skriftligt och på adekvata sätt i olika situationer och genrer, samt förmåga att bidra med välgrundade, konstruktiva och kritiska inlägg i seminariediskussioner, och förmåga att använda Informations- och kommunikationsteknik (IKT). Även dessa kompetenser utvecklas genom seminarier, gruppvisa seminarieförberedelser, övningar, muntliga framträdanden i grupp och individuellt och, inte minst, genom olika typer av examinationsuppgifter.

Progressionen i de ämnesspecifika kurserna ser ut som följer:

Övergripande tanke om progression termin 1:

Terminen börjar med en introduktion till skolämnet svenska som andraspråk samt till flerspråkighet i delkurs 1, som en utgångspunkt för resterande kurser. I delkurs 2 följer en genomgång av svenskans struktur i förhållande till andra språk och hur det påverkar inläringen i delkurs 2. Delkurs 3 fungerar delvis som en synergi av delkurs 1 och 2 då det blir en tillämpning av kunskaperna i svenskans struktur i analyser av det framväxande inlärarspråket, inlärningsgångar och så vidare, liksom i och med att såväl individuella som sociala faktorer som påverkar inläringen berörs. Delkurs 4 fungerar som ytterligare en fördjupning och tillämpning av de tre föregående delkurserna, där de teman som tagits upp i dessa ska omsättas i ett ämnesdidaktiskt perspektiv i det flerspråkiga klassrummet.

Övergripande tanke om progression termin 2:

Termin 2 inleds med delkursen Fonetik och muntlig kommunikation, som bygger vidare på delkursen Svenskans struktur i ett tvärspråkligt perspektiv (termin 1) genom att dels behandla svensk fonologi i ett kontrastivt perspektiv samt analyser av muntligt inlärarspråk,

dels uttalsundervisning och arbetssätt som främjar muntlig interaktion. Delkurs 2 fokuserar på den skriftliga språkutvecklingen, medan Delkurs 3 kopplar samman de olika analyser av såväl inlärarspråk som gjorts under tidigare delkurser genom att behandla olika sätt att bedöma språklig kompetens och utveckling. Delkurs 4 består av en ämnesdidaktiskt inriktad B-uppsats, som fungerar som en förberedelse inför senare självständiga arbeten, liksom som en möjlighet för den studerande att fördjupa sig i någon av de olika aspekter av ämnet som hittills berörts.

Övergripande tanke om progression termin 3:

De första tre delkurserna på termin 3 fördjupar och breddar de olika teoretiska och ämnesdidaktiska perspektiv från de tidigare terminerna. Terminen avslutas med delkursen Vetenskapligt paper, som tar vid där den ämnesdidaktiska uppsatsen på termin 2 slutade, i förberedelserna inför det självständiga arbetet på termin 4. I kursen Vetenskapligt paper tränas något som visat sig vara svårt för många studenter, nämligen att självständigt söka vetenskapliga källor och diskutera tidigare forskning. Kursen fungerar därmed som ett naturligt steg mot deras eget uppsatsskrivande som följer i det självständiga arbetet.

Övergripande tankar om progression termin 4:

Terminen inleds med att den lässtrimma som pågått under de tidigare terminerna följs upp och knyts samman, i delkurs 1, där olika sätt att arbeta med skönlitteratur i flerspråkiga klassrum behandlas. Därefter förbereds det kommande examensarbetet i delkursen Teorier och metoder, vars innehåll sedan tillämpas i Examensarbetet. Här omsätts tidigare terminers kurser till en vetenskaplig undersökning med ämnesdidaktisk relevans.

Ett konkret exempel på lärandemål, lärandeaktiviteter och examination

Som ett exempel på hur progression och koppling mellan lärandemål, lärandeaktiviteter och examination kan se ut ges följande exempel på en delkurs på det planerade programmet:

Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk

Delkursen behandlar olika aspekter av litteracitet samt andraspråkinlärares litteracitetsutveckling i olika åldrar. Vidare tas språkutvecklande arbetssätt upp med utgångspunkt i teorier om läs- och skrivutveckling, med särskilt fokus på flerspråkiga elever, liksom hur dessa elevers språk- och kunskapsutveckling i alla ämnen på olika sätt kan främjas. Kursen innehåller praktiska moment där autentiska elevtexter analyseras utifrån ett andraspråksdidaktiskt perspektiv.

Kursens lärandemål:

- Redogöra för olika sätt att definiera och förklara begreppet litteracitet
- Jämföra olika definitioner av litteracitet och reflektera över deras didaktiska konsekvenser
- Beskriva andraspråksinlärares litteracitetsutveckling i olika åldrar

- Planera och diskutera olika läs- och skrivutvecklande arbetssätt i flerspråkiga klassrum
- Planera och diskutera arbetssätt som främjar språk- och kunskapsutveckling i skolans alla ämnen
- Jämföra och reflektera över olika arbetssätt som rör läs- och skrivutveckling utifrån ett teoretiskt och didaktiskt perspektiv

Undervisningsformerna på kursen är i huvudsak seminarier, ofta med inslag av kortare föreläsningar där lärare förankrar det angivna temat i ett större forskningssammanhang. För att uppnå hög studentaktivitet och säkra att studenterna är väl förberedda används ofta löpande examination där varje student ska lämna in en kortare PM-uppgift inför varje seminarium, se exempel nedan. Detta medför ofta stora möjligheter till interaktion mellan studenterna. Det gör också att läraren lättare kan dra in mindre aktiva studenter i diskussionen genom att be dem presentera en av sina frågor eller ett begrepp som därefter diskuteras tillsammans med seminariegruppen. Dessa diskussioner förs vid vissa tillfällen inför seminariet på lärplattformen för att ytterligare öka studentaktiviteten och möjliggöra för olika inlärningsstilar och säkra att alla studenter får möjlighet att komma till tals. Som seminarierna är utformade så dels tränar de, dels examinerar de studenternas förmåga att redogöra för och jämföra olika perspektiv i kurslitteraturen, samt beskriva och reflektera över kursinnehållet.

Instruktion till exempel på PM-uppgift:

Formulera 2–3 frågor i anknytning till den aktuella kurslitteraturen. Välj också ut 2–3 centrala begrepp från litteraturen och definiera dem kortfattat. Frågorna kan gälla sådant du inte har förstått eller sådant du saknat vid läsningen av kurslitteraturen. Det kan också vara en fråga som är intressant att diskutera under seminariet. Fatta dig kort och fokuserat. Hemuppgiftens huvudfunktion är att få igång en dialog kring ämnet, uppgifterna skall ses som en slags mental förberedelse inför seminariet. Tanken med att du skriver ner dina tankar på detta koncisa sätt är att klargöra för dig själv vad som är viktigast, den röda tråden i din fråga. Sedan kommer du att kunna utveckla tankarna mer detaljerat muntligt under diskussionen med dina kurskamrater och lärare. Omfång: ½–1 sida.

PM-uppgiften syftar till att lära studenterna att välja ut viktiga begrepp i litteraturen, samt att sammanfatta och förklara dessa. PM:en leder till att studenterna har förberett sig, samt att de skapar länkar mellan kurslitteraturen och seminarieaktiviteten.

Seminarierna är obligatoriska och ställer krav på studentens aktiva deltagande.

Närvarokravet är 80 %, om studenten missar mer än 20 % får kursen gås om. Detta leder ofta till hög närvaro, vilket främjar ett aktivt seminarieklimat.

Kursen avslutas med en slutuppgift där studenterna ska planera ett arbetsmoment i klassrummet där de också får diskutera för- och nackdelar med ett visst arbetssätt. På så vis länkas det ämnesdidaktiska arbetet till de mer teoretiska definitionerna som behandlats tidigare på kursen.

Sammanfattningsvis kan sägas att examensmål, lärandemål och lärandeaktiviteter är konstruktivt länkande i den planerade utbildningen, såväl globalt i hela utbildningen, som lokalt i kurserna i svenska som andraspråk. Kurserna är planerade för att uppnå progression såväl inom som mellan de olika helkurserna.

Arbetslivets perspektiv

Bedömningsgrund:

Utbildningen är användbar och förbereder studenterna för ett föränderligt arbetsliv.

Södertörns högskolas lärarutbildning samverkar på många olika sätt med arbetslivet, vilket innebär att det finns flera olika plattformar där högskolan interagerar och samverkar med det omgivande samhället och arbetslivet.

Som beskrivits ovan under Utbildningsmiljön så finns ett regionalt utvecklingscentrum (RUC) vilket syftar till att dels samordna kontakter mellan högskolan och kommuner och skolor, dels initiera olika initiativ. RUC innebär att olika aktörer har kontinuerliga kanaler och kontakter med högskolan. Det innebär också att högskolan har tentakler ut i arbetslivet och kan fånga upp tendenser och trender, vilka på olika sätt kan anknytas till i såväl utbildning som forskning. I och med att högskolan också har adjungerade lärare, som förlägger 50 % av sitt arbete på en skola och 50 % inom lärarutbildningen, har delar av personalstyrkan en fot förankrad i skolans värld. RUC innebär också att studenterna utvecklar och knyter goda kontakter med skolor i närområdet.

I avsnittet ovan som beskriver den planerade utbildningen beskrivs Centrum för professionsutveckling, kallat CPU. Skolorna knutna till CPU utgör navet för VFU-verksamheten. Vidare möjliggör skolorna även samverkansmöjligheter mellan skola och högskola. RUC och CPU utgör en del av institutionaliserad samverkan mellan omgivande samhälle och högskolan. Ett sätt på vilket kommunen deltar i kvalitetsutvecklingen på ämneslärarprogrammet är i form av kommunrepresentanter i programrådet. Det välplanerade samarbetet mellan högskolan och CPU-enheterna bidrar till att studenterna är väl förberedda för det kommande arbetslivet.

Det förekommer också mindre men återkommande arrangemang som knyter och upprätthåller högskolans kontakter med arbetslivet. Högskoledagen är ett samverkansprojekt mellan Huddinge kommun och Södertörns högskola, och som anordnas varje år. År 2017 var temat "Svenska och svenska som andraspråk", och avdelningens lärare vid Södertörns högskola presenterade pågående forskning och ömsesidiga förväntningar mellan gymnasieskola och högskola utifrån perspektivet Svenska och svenska som andraspråk. Ett omedelbart resultat av just den dagen var att en verksam lärare i kommunen sökte och fick en doktorandtjänst på högskolan.

Inom ramen för lärarutbildningen anordnas varje år ett öppet heldagssymposium som belyser ett ämnesdidaktiskt tema. Dagen är öppen för verksamma lärare. 2017 var det lärarutbildningen tillsammans med svenskämnet som stod för regin, och temat var Utmaningar i dagens skola – ett svenskdidaktiskt perspektiv. Särskilt fokus var nyanlända elever och bedömningsfrågor.

I och med högskolans många aktiva samarbeten med arbetslivet finns god kännedom inom lärarutbildningen om det skriande behovet av behöriga lärare i svenska som andraspråk i de närliggande kommunerna. Den planerade utbildningen kommer därför att svara mot det behov som finns såväl nationellt som regionalt.

Studenternas perspektiv

Bedömningsgrund:

Utbildningen verkar för att studenterna ska ta en aktiv del i arbetet med att utveckla utbildningen.

Studentinflytande och studenters möjlighet att delta i kvalitetsarbetet med utbildningen är en viktig utgångspunkt för ämneslärarutbildningen på Södertörns högskola. Ett led i detta är de kursvärderingar som genomförs under programmet. Lärosätet använder kursvärderingssystemet Sunet Survey för att genomföra anonyma individuella kursvärderingar i slutet av varje termin. Resultatet av dessa kursvärderingar sammanställs av inriktningsansvarig lärare och diskuteras på programrådet nästföljande termin. Resultatet av kursvärderingarna tillsammans med eventuella åtgärder som programrådet beslutar om återkopplas till studenterna i olika former varje termin.

Dessa systematiska kursvärderingar kompletteras av de flesta lärare med muntliga och/eller skriftliga kursvärderingar under eller i slutet av varje delkurs. Dessa kursvärderingar har då möjlighet att vara av mer formativ karaktär. Utöver dessa interna kursvärderingar deltar Södertörns högskola i lärarutbildningskonventets nationella alumnutvärdering. Utöver dessa systematiska utvärderingar finns goda möjligheter för studenterna inom ämneslärarprogrammet att påverka sin utbildning på ett mer informellt sätt då ämneslärarprogrammet under ämnesstudierna tenderar att ha relativt små seminariegrupper. Inte minst har studenterna ofta regelbunden kontakt med sin inriktningsansvariga för att lösa problem under utbildningens gång. Kontinuerligt uppmuntras således studenterna till att ge återkoppling på sin utbildning, och synpunkter samlas bland annat in muntligt vid terminsstart för att aktivt kunna arbeta med justeringar som kan förbättra utbildningen under kommande termin.

Studenterna har två representanter i programrådet, vilka utses av studentkåren. Vilka dessa studenter är publiceras på lärplattformen i kursrummen för det aktuella programmet. På så vis kan studenterna komma med synpunkter och väcka frågor till programrådet.

Jämställdhetsperspektiv

Bedömningsgrund:

Jämställdhetsperspektiv är integrerat i utbildningens utformning och genomförande.

Som nämnts i olika former i ansökan så tolkas lärarprogrammets profil interkulturalitet i vid bemärkelse, och kan sammanfattas som ett fokus på utbyte mellan människor och grupper med skilda kulturella erfarenheter och bakgrunder. Södertörns högskola menar att jämställdhetsarbete som främjar lika villkor mellan könen inte kan särskiljas från arbetet med jämställdhet inom en rad andra områden. Södertörns högskola menar att jämställdhetsarbete måste ske utifrån ett intersektionellt perspektiv där alla parametrar såsom kön, ålder, etnicitet, klass, sexualitet och funktionsvariation tas i beaktande. Att beakta och integrera detta perspektiv utgör ett viktigt arbete dels i hela högskolans verksamhet, dels som en självklar del av den interkulturella profilen på lärarprogrammet. Detta hör också samman med högskolans långa tradition av att aktivt arbeta med breddad rekrytering för att få till stånd en lärarkår som speglar den mångfald som finns i samhället.

För att öka kvalitet och systematik i arbetet med den interkulturella profilen startade lärarutbildningen år 2015 ett Interkulturalitetsråd. Rådets uppgift är att tillse att interkulturalitetsprofilen genomsyrar lärarprogrammen, bidra till utveckling av profilen samt initiera och föreslå kompetensutvecklingsinsatser. Vidare har rådet formulerat lokala utbildningsmål för lärarutbildningens samtliga program och inriktningar, och det arbetar för närvarande med en publikation på temat Interkulturalitet (planerad utgivning mars 2019).

För att konkretisera arbetet med den interkulturella profilen för lärare anordnas var tredje termin Lärarutbildningens dag, där interkulturalitet är temat var tredje gång (där alltså kön och jämställdhet ingår). Som exempel kan nämnas att all personal knuten till lärarutbildningen i juni 2018 besökte Mångkulturellt centrum i Fittja under en dag och deltog dels i en guidad visning av utställningen *En för alla – alla för vem?* som handlar om demokratis utmaningar, dels en workshop om interkulturalitetsbegreppet. Fokus låg här på jämställdhet i vid bemärkelse, och diskussionerna inriktades dels på hur den undervisande personalen kan förstå och arbeta med jämställdhet, dels på hur jämställdhet kan integreras som ett tema i undervisningen så att studenterna aktivt ges möjlighet att reflektera över deras eget kommande jämställdhetsarbete i skolorna.

I utbildningen läggs stor vikt vid jämställdhet som integrerad del i den interkulturella profilen, vilket bland annat syns i de lokala lärandemålen på lärarutbildningen med interkulturell profil:

- visa fördjupad förmåga att kritiskt reflektera över och problematisera pedagogisk verksamhet utifrån profilområdet interkulturalitet

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap samt att kontinuerligt vidareutveckla sin interkulturella kompetens
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare med särskilt beaktande av interkulturalitet

Utbildningen utgår ifrån perspektivet att jämställdhet och genusperspektiv är ett övergripande kunskapsområde som studenterna aktivt behöver arbeta med och utveckla en analytisk förmåga kring: vilka könsnormer finns i skolan och i samhället i stort – hur skapas de, vad får detta för konsekvenser och hur kan man arbeta främjande med jämställdhetsarbete? Konsekvenser som normer för med sig i termer av makt och hierarkier är återkommande teman inom den interkulturella profilen, där målet är att utbilda medvetna lärare som kan arbeta aktivt med jämställdhet på deras framtida arbetsplatser.

Jämställdhet och genus är således integrerat i flertalet av kurserna på programmet och genomsyrar innehållet i programmet. På termin 1 möter studenterna området jämställdhet och genus i delkurs 1 (Utbildningsvetenskap 1) som behandlar skolans värdegrund och läroplan. Studenterna diskuterar hur jämställdhetsuppdraget kan tolkas, förstås och utföras i verksamheten. Teoretiska perspektiv på kön och genus diskuteras vidare för att studenterna ska få en grundläggande kunskap om och förståelse för hur genus konstrueras och rekonstrueras i skolan och dess relation till jämställdhet. Fokus ligger på att grundlägga förståelsen för styrdokumentens skrivningar kring genus och jämställdhet och att ge en grundläggande förståelse kring begreppen. Den interkulturella profilen presenteras och de olika diskrimineringsgrunderna (där kön, sexuell läggning och könsöverskridande identitet ingår) diskuteras. Teorier om intersektionalitet och dess relation till interkulturalitet och skolans verksamhet introduceras. Andra viktiga begrepp som återkommer på flera kurser och som är nära relaterade till jämställdhet och genus är normer, mobbning, maktordning, rasism och antirasism samt funktionsvariation. Två exempel är kurserna *Introduktion: skolan i det flerspråkiga samhället* (termin 1) och *Språk och identitet* (termin 3), vilka problematiserar normer och positioner i samhället och i skolan. På programrådet diskuteras återkommande fördelningen i litteraturlistornas representativitet i fråga om kön och andra aspekter.

Studenternas teoretiska kunskaper på området omsätts i praktik på VFU-kurserna. Hur studenterna tillämpar jämställdhet i praktiken utgör en del av bedömningen genom kursmålet att studenterna förväntas ”beakta och kommunicera ett interkulturellt förhållningssätt i verksamheten med stöd i skolans värdegrund enligt styrdokumentet”. I kursen där studenterna skriver självständiga arbeten väljer ofta ett antal att skriva om något med tydligt genus- eller jämställdhetsperspektiv.

BILAGEFÖRTECKNING

1. Skiss över utbildningens upplägg: svenska som andraspråk som undervisningsämne 1
2. Skiss över utbildningens upplägg: svenska som andraspråk som undervisningsämne 2
3. Professionsutvecklingsmatris
4. Tabell lärarresurser
5. Publikationslista
6. Kursplan: Svenska som andraspråk I
7. Kursplan: Svenska som andraspråk II
8. Kursplan: Svenska som andraspråk III
9. Kursplan: Svenska som andraspråk IV
10. Litteraturlistor till Svenska som andraspråk I-IV
11. Utbildningsplan för Ämneslärarutbildning med interkulturell profil
12. Kursplan: Utbildningsvetenskaplig kärna I
13. Kursplan: Utbildningsvetenskaplig kärna II
14. Kursplan: Utbildningsvetenskaplig kärna III
15. Kursplan: Verksamhetsförlagd utbildning I
16. Kursplan: Verksamhetsförlagd utbildning II
17. Kursplan: Verksamhetsförlagd utbildning III

Bilaga 1, Översikt över utbildningens struktur med Svenska som andraspråk som undervisningsämne 1.

ÅR 1		Termin 1	Termin 2	
UVK I och VFU I			Ämne 1:I	
Utbildningsvetenskap I 25,5hp	VFU I 4,5 hp	Svenska som andraspråk I (ämne 1)		

ÅR 2		Termin 3	Termin 4	
Ämne 1:II		Ämne 2:I		
Svenska som andraspråk II (ämne 1)		Ämne 2:I		

ÅR 3		Termin 5	Termin 6	
Ämne 2:II		UVK II och VFU II		
Ämne 2:II		Utbildningsvetenskap II 15hp	VFU I 4,5 hp	

ÅR 4		Termin 7	Termin 8	
Ämne 2:III		Ämne 1: III		
Ämne 2:III		Svenska som andraspråk III (ämne 1)		

ÅR 5		Termin 9	Termin 10	
UVK III och VFU III		Ämne 1: IV		
Utbildningsvetenskap III 21 hp	VFU III 9 hp	Svenska som andraspråk IV (ämne 1)		

ÅR 6		Termin 11
Ämne 2: IV		
Samhällskunskap IV (ämne 2) 30hp		
Svenska IV (ämne 2) 30hp		

Bilaga 2, Översikt över utbildningens struktur med Svenska som andraspråk som undervisningsämne 2.

ÅR 1	Termin 1	Termin 2
UVK I och VFU I		Ämne 1:I
Utbildningsvetenskap I 25,5hp	VFU I 4,5 hp	Ämne 1:1

ÅR 2	Termin 3	Termin 4
Ämne 1:II		Ämne 2:I
Ämne 1:2		Svenska som andraspråk 1

ÅR 3	Termin 5	Termin 6
Ämne 2:II		UVK II och VFU II
Svenska som andraspråk II		Utbildningsvetenskap II 15hp
		VFU I 4,5 hp

ÅR 4	Termin 7	Termin 8
Ämne 2:III		Ämne 1: III
Svenska som andraspråk III		Ämne 1:3

ÅR 5	Termin 9	Termin 10
UVK III och VFU III		Ämne 1: IV
Utbildningsvetenskap III 21 hp	VFU III 9 hp	Ämne 1:4

ÅR 6	Termin 11
Ämne 2: IV	
Samhällskunskap IV (ämne 2) 30hp	
Svenska IV (ämne 2) 30hp	

Bilaga 3, Professionsutvecklingsmatris

Generell nivåbeskrivning	Från nybörjare till professionell Progression mot en analys- och reflektionsförmåga byggd på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet			
	Förmåga att reflektera över	sina personliga erfarenheter (erfarenhetsbaserade argument)	andras systematiserade erfarenheter (teoribaserade argument)	sina personliga värderingar (etiska argument)
<i>Har allmänna kunskaper om läraruppdraget och ett sökande och iakttagande förhållningssätt.</i>	Nivå 1 Relaterar sin syn på lärarrollen genom att	- använda gjorda erfarenheter i liknande situationer.	- kunna redogöra för teorier om lärande.	- uttrycka hur egna värderingar synliggörs i lärarrollen - inse att lärare kan betona olika värderingar.
<i>Har kunskap om läraruppdraget, uppmärksammar, analyserar, prövar/omprövrar och söker sig aktivt fram i sin praktik.</i>	Nivå 2 Utformar en undervisning på vetenskaplig grund genom att	- ställa frågan varför det blev som det blev och försöka finna mönster i sin undervisning/verksamhet.	- reflektera över och jämföra sin egen undervisning/verksamhet utifrån olika lärandeteorier.	- se relationer mellan den egna undervisningen/verksamheten och egna värderingar - relatera egna värderingar till värden som finns i styrdokument.
<i>Kan formulera läraruppdraget och kan omsätta sin lärarkunskap i handling, kritiskt granska sitt agerande och dra slutsatser.</i>	Nivå 3 Uttrycker sin undervisning/verksamhet utifrån en vetenskaplig grund genom att	- förklara och motivera sitt handlande mot bakgrund av gjorda erfarenheter - vara beredd att pröva och kritiskt granska alternativa tillvägagångssätt i sin fortsatta utveckling.	- förklara och motivera sina valda ståndpunkter med hjälp av andras systematiserade erfarenheter - utveckla ett professionellt språk för att beskriva sin undervisning/verksamhet.	- motivera egna värderingar och hur de tar sig uttryck i den egna verksamheten.
<i>Problematiserar och tolkar läraruppdraget, söker nya infallsvinklar för sin undervisning/verksamhet och utvecklar målmedvetna, långsiktiga strategier. Ser sin del och sitt ansvar i något större och medverkar till gemensam utveckling av verksamheten.</i>	Nivå 4 Tar utgångspunkt i vetenskapliga perspektiv och gjorda erfarenheter för att driva såväl egen som gemensam utveckling av verksamheten genom att	- kommunicera sina gjorda erfarenheter och ta ett ansvar för att reflektera och utvecklas tillsammans med andra.	- refererar till teorier om lärande och kunskapsutveckling i didaktiska samtal om verksamhetens utveckling.	- diskutera och kritiskt granska de värderingar och teorier som ligger bakom gjorda val och effekter av val i gjord undervisning/verksamhet.

Från nybörjare till professionell Progression mot en didaktisk kompetens			
Förmåga att...	använda och utveckla relevant ämnes- och ämnesdidaktisk kunskande	sätta upp relevanta mål och bedöma och värdera barns/elevens lärande och utveckling	verka för en förskola/skola för alla med hjälp av olika lärandeteorier, innehåll, arbetsformer och arbets-sätt
Nivå 1 Reflekterar över didaktiska frågor genom att	<ul style="list-style-type: none"> - visa vilja/förmåga att fördjupa och bredda sitt ämnes- och ämnesdidaktiska kunskande - arbeta med stöd av lokal lärarutbildare eller givna modeller. 	<ul style="list-style-type: none"> - ha kunskap om vilka mål som styr verksamheten - söka och beskriva tecken på barns/elevens lärande - ge barn/elever konstruktiv respons på deras arbete - ta del av olika kriterier och reflektera över deras innebörd vid bedömning. 	<ul style="list-style-type: none"> - arbeta utifrån färdiga planeringar eller annat anvisat material - visa insikt om att barn/elever har olika förutsättningar.
Nivå 2 Prövar/-omprövar och diskuterar olika didaktiska val genom att	<ul style="list-style-type: none"> - utveckla relevant ämnes-kunskande för att genomföra verksamheten - strukturera och konkretisera sitt ämneskunskande så att det blir begripligt för barn/elever - visa förmåga till samspel och dialog med barn/elever. 	<ul style="list-style-type: none"> - visa förmåga att tolka styrdokumentens mål och koppla dem till den egna verksamheten - tillämpa de utvärderings- och bedömningskriterier som gäller för ämnet, kursen eller verksamheten - föreslå hur barn/elever kan förbättra arbetssätt och resultat - pröva kvalitativ metod för respons och bedömning. 	<ul style="list-style-type: none"> - planera och genomföra verksamhet utifrån egna tankar och idéer - tillämpa olika arbetsformer som främjar barnens/elevernas lärande både individuellt och i grupp - intressera sig för och reflektera över barns/elevens olika sätt att lära och låta resultatet ligga till grund för fortsatt planeringsarbete - pröva och jämföra olika läromedel inklusive IKT.
Nivå 3 Motiverar och analyserar sina didaktiska val genom att	<ul style="list-style-type: none"> - visa förmåga att generalisera och se samband - välja innehåll och arbetssätt utifrån barns/elevens förutsättningar och behov - engagera barn/elever med hjälp av sitt ämnes- och ämnesdidaktiska kunskande - utveckla lärarrollen i relation till barns och elevens utveckling och lärande. 	<ul style="list-style-type: none"> - formulera och kommunicera relevanta mål och bedömningskriterier utifrån styrdokumentet så att barn/elever och föräldrar förstår - stimulera barn/elever att själva utvärdera och reflektera över resultat - använda kvalitativa metoder för respons och bedömning. 	<ul style="list-style-type: none"> - motivera, planera och leda undervisning/verksamhet med hänsyn till barns/elevens skiftande förmågor, intressen och behov samt med hänsyn till perspektiv som jämlikhet (klass, kön, etnicitet, sexualitet, funktionshinder) och hållbar utveckling - stimulera barn/elever att ta ansvar för och reflektera över sitt eget lärande - värdera och välja olika läromedel inklusive IKT.
Nivå 4 Bidra med analyser och reflektioner i kollegiets didaktiska samtal genom att	<ul style="list-style-type: none"> - koninuerligt fördjupa sitt ämnes- och ämnesdidaktiska kunskande - göra bedömningar och prioriteringar av verksamhetens innehåll och arbetssätt utifrån olika teoretiska perspektiv. 	<ul style="list-style-type: none"> - utifrån olika teoretiska perspektiv bidra till samtal om lokala mål för verksamheten - använda bedömning som redskap för att utveckla barns/elevens lärande - använda utvärdering som redskap för att utveckla verksamheten. 	<ul style="list-style-type: none"> - utforma långsiktiga strategier för att få alla barn/elever att lära och utvecklas efter sina förutsättningar - identifiera och bidra till att lösa eventuella strukturella problem - utveckla funktionella läromedel inklusive IKT.

Från nybörjare till professionell Progression mot ett kommunikativt och demokratiskt ledarskap

Förmåga att...	leda och verka för barns/-elevers inflytande	agera efter värdegrund och hantera konflikter	kommunicera och samverka
<p>Nivå 1 Söker sin ledarroll genom att</p>	<ul style="list-style-type: none"> - uppmärksamma skillnaden mellan att vara privat och personlig och mellan att vara elev, kompis, förälder och att vara lärare - leda en grupp barn/elever med planerat material - inse vikten av tydlighet och Struktur - bilda sig en uppfattning om former för elevinflytande samt föräldrars delaktighet i förskolan/skolan. 	<ul style="list-style-type: none"> - sträva efter att vara rättvis och visa alla barn/elever respekt - beakta grundläggande värderingar i styrdokumentet - reflektera över gränssättning i förskola/skola - uppmärksamma konfliktsituationer och reflektera över möjliga lösningar. 	<ul style="list-style-type: none"> - visa öppenhet för att etablera kontakt och föra dialog med barn/elever - visa engagemang och intresse för barn/elever och deras villkor och behov - uttrycka sig tydligt såväl muntligt som skriftligt i kommunikation med barn/elever - visa vilja till samarbete och dialog med verksamhetens personal.
<p>Nivå 2 Prövar och utvecklar en egen ledarroll genom att</p>	<ul style="list-style-type: none"> - reflektera över det egna ledarskapet och kan se sina starka respektive svaga sidor - eftersträvar tydlighet och struktur i sitt ledarskap - visa ett empatiskt förhållningssätt - i dialog med barn/elever vara lyhörd för yttranden och stämningar i gruppen och ta hänsyn till detta i fortsatt arbete - ta del av olika former av föräldrasamverkan. 	<ul style="list-style-type: none"> - visa insikt om behovet av att ibland bemöta barn/elever olika för att uppnå likvärdighet - ge exempel på hur styrdokumentens värderingar kan komma till uttryck i egen verksamhet - sträva efter ett demokratiskt förhållningssätt i sitt agerande - att försöka hantera problem och konfliktsituationer. 	<ul style="list-style-type: none"> - sträva efter att se och bekräfta varje individ - leda resonerande samtal i lyhört samspel med barn/elever både enskilt och i grupp - behärska ett berättande och förklarande framställningssätt. - ta aktiv del i arbetslagets löpande arbete - tillvarata de möjligheter som erbjuds för att tillägna sig kunskap om verksamhetens olika delar - visa social kompetens i mötet med personal och föräldrar.
<p>Nivå 3 Tillämpar ett konsekvent ledarskap genom att</p>	<ul style="list-style-type: none"> - organisera sitt arbete på ett genomtänkt sätt och överblicka konsekvenserna - inse hur personliga värderingar kommer till uttryck i ledarskapet - vara flexibel och kunna hantera oförutsedda händelser - ge barn/elever möjlighet att reflektera över sitt lärande - samverka med barn/elever och föräldrar samt reflektera över vad som sker i detta samspel. 	<ul style="list-style-type: none"> - målmedvetet arbeta med att skapa ett öppet och förtroendefullt klimat i gruppen/klassen där alla barn/elever utvecklas, blir bekräftade och känner sig trygga - ha strategier för hur styrdokumentens värderingar kan komma till uttryck i egen verksamhet - Reagera konstruktivt på kränkningar. 	<ul style="list-style-type: none"> - på ett inkännande sätt kommunicera med såväl hela barngrupper/klasser som enskilda barn/elever - samverka med kollegor och föräldrar - formulera sig så att det främjar alla barns/elevs förståelse och lärande - behärska och använda olika kommunikativa färdigheter (t ex kroppsspråk, drama, musik, bilder) - vara lyhörd och kunna byta perspektiv - utveckla flerstämmiga miljöer som på ett demokratiskt sätt stimulerar barns/elevs lärande/utveckling.
<p>Nivå 4 Utvecklar sitt ledarskap i samspel med barn/elever och kollegor genom att</p>	<ul style="list-style-type: none"> - visa tilltro till vad han/hon kan utföra tillsammans med andra - fungera som arbetsledare för och samarbetspartner till såväl barn/elever som vuxna (i arbetslaget) - se barns/elevs och föräldrars delaktighet som en tillgång i verksamhetens löpande arbete - uppmuntra barn/elever och föräldrar att reflektera över verksamheten i förskolan/skolan. 	<ul style="list-style-type: none"> - aktivt arbeta med samt utveckla och utvärdera värdegrundsfrågor - uppmuntra pluralistiska samtal om värdegrunden inom ramen för demokratiska principer - se mönster i konfliktsituationer, vara uppmärksam på maktstrukturer och försöka hitta hållbara lösningar. 	<ul style="list-style-type: none"> - planera och samarbeta ämnesövergripande och även söka kontakter och samarbete utanför skolans ram - anta kommunikativa utmaningar - visa intresse för läraruppdraget i en decentraliserad förskola/skola och delta i en debatt som kan leda till en konkret skolutveckling.

Lärartabell – ansökan om examenstillstånd på grundnivå och avancerad nivå

Examen: Ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasiet: undervisningsämne Svenska som andraspråk

Lärosätets kommentarer: En av nedanstående lärare (Ingela Tkesson) kommer att pensioneras under de närmaste åren. För att tillgodose kompetensen och kunna bemanna främst lärarutbildning har vi därför två lektorat utlysta. I utlysningen har meriter som rör ämnesdidaktik och svenska som andraspråk skrivits fram som särskilt meriterande. Ämnet har också tre visstidsanställda lektorer som undervisar under läsåret 2018-2019. Av dessa är Maria Heinonen Eklund (ht 2018 10%, vt 2019 50% särskilt kompetent inom ämnet svenska som andraspråk, inom vilket ämne hon disputerat, forskat och haft merparten av sin undervisning. En aanna vikarierande lektor, Ulf Larsson, har arbetat med svenska som främmande språk i Osaka (Japan) de senaste sex åren. När det gäller yrkeskompetens inom ämnet tillgodoser vi professionskunskapen inom ämneslärautbildningen genom att ha minst en adjungerad lärare med relevant ämneskunskap. Dessa lärare har god kontakt med skolans värld genom att de arbetar halvtid på en skola. Dessa tjänster är utformade som visstidsanställningar men tillsätts regelbundet av nya personer. Utöver personerna i tabellen nedan arbetar för tillfället två disputerade vikarierande lektorer på ämnet. Två av doktoranderna har inlett sin forskarutbildning inom forskarutbildningsområdet (Ulrika Nemeth och Simon Magnusson) Utbildningsvetenskapliga studier under ht 2018. Fr.om. vt 19 kommer de också kunna undervisa på lärarutbildningen.

Den anställdes namn och huvudarbetsgivare (om ej lärosätet)	Anställningskategori (professor, lektor, adjunkt, m.fl.)	Ev. yrkesexamen	Akademisk titel/ akademisk examen (professor, docent, doktor, licentiat, master, magister), ange även i vilket ämne	Anställningsform (tillsvidare, tidsbegränsad)	Verksam inom vilket/vilka delar UVK, VFU, Ämnesstudier, Ämnesdidaktik (ange vilket ämne) [Gäller vid ansökan om lärarexamen]	Anställningens omfattning vid lärosätet (%) A	Uppskattad tjänstgöring i procent av heltid. Observera att alla procentsatser avser heltid. Exempel: Om man undervisar till hälften av en 50 %-anställning fyller man i 25 %. B+C+D=A			Ev. kommentar
							B: Tid i aktuell utbildning (%)	C: Tid i forskning/kompetensutveckling (%)	D: Övrigt	
Barbro Allardh Ljunggren	Lektor		Doktor i svenska som andraspråk	tillsvidare	ämnesstudier	100%	15%	20%	65%	"Övrigt" avser kurs i svenska för utländska studenter
Maria Danielsson	Adjunkt	Ämneslärare i svenska som andraspråk	Fil mag (praktisk kunskap)	tillsvidare	VFU, ämnesdid	100%	80%		20%	"Övrigt" avser Uppdragsutbildning Intensivkurs i svenska för asylsökande läkare
Elisabeth Drion	Adjunkt		Fil mag (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier, ämnesdidaktik	100%	45%			"Övrigt" avser Uppdragsutbildningar Språkutvecklande arbetssätt gällande nyanlända gy-elever, Svenska för nyanlända akademiker etc., samt Studieverkstad.
Boel de Geer	Lektor		Docent (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier	100%			100%	forskningsledig, annars: 100 % LU
Helena Hemberg Lind	Adjungerad lärare	Ämneslärare		visstidsanställd	VFU, ämnesdid	49%	30%		19%	
Stina Hållsten	Lektor	språkkonsult i svenska	Fil dr (nordiska språk)	tillsvidare	Ämnesstudier	100%		50%	50%	"Övrigt" avser bland annat forskning på projektet Intensivkurs i svenska för asylsökande läkare
Linda Kahlin	Lektor		Docent (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier, ämnesdidaktik	100%	22%	50%	28%	Forskningsprojekt med fokus på andraspråk i yrkeslivet
Mats Landqvist	Lektor	språkkonsult i svenska	Professor i svenska	tillsvidare	Ämnesstudier	100%		50%	50%	
Per Ledin	Professor		Professor i svenska	tillsvidare	Ämnesstudier, ämnesdidaktik	100%	2%	60%	38%	
Jenny Magnusson	Lektor	Gymnasielärare	(docentansökan inlämnad)	tillsvidare	Ämnesstudier, ämnesdidaktik	100%	50%	50%		
Simon Magnusson	Doktorand		Fil mag i svenska	visstidsanställd		100%		100%		
Anna Malmbjer	Lektor	Ämneslärare, speciallärare	Fil dr (nordiska språk)	tillsvidare	Ämnesstudier, VFU, ämnesdidaktik	100%	85%		15%	"Övrigt" avser utvärderingsarbete inför UKÄ:s granskning av LU-program
Anna Modigh	Adjungerad lärare	Ämneslärare i svenska som andraspråk		visstidsanställd	VFU, ämnesdidaktik	25%	25%			

Karin Milles	Lektor	Gymnasielärare i svenska	Docent (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier	100%	17%	83%	"Övrigt" avser ledamot i rekryteringskommittén för humaniora, relevant för ämets försörjning av lektorer.
Ulrika Nemeth	Doktorand	Gymnasielärare i svenska, tyska och svenska som andraspråk	Fil Lic (svenska)	visstidsanställd		100%		100%	
Zoe Nikolaidou	Lektor		Docent (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier	100%		70%	30%
Paulina Nyman	Adjunkt	språkkonsult i svenska	Fil kand (svenska)	tillsvidare	VFU, ämnesstudier	100%	40%	60%	Delar av forskningstiden rör flerspråkiga barns (2-18 år) språkutveckling
Lina Nyroos	Lektor		(docentansökan inlämnad)	tillsvidare	Ämnesstudier, ämnesdidaktik	100%	10%	30%	60%
Johanna Prytz	Lektor		Fil dr (svenska)	tillsvidare	ämnesstudier	100%	7%	30%	63%
Robin Samuelsson	Doktorand	Grundskollärare, förskollärare		visstidsanställd	ämnesdidaktik, ämnesstudier	100%		80%	20%
Marcus Sandborgh	Adjunkt	Lärare i svenska för grundskolans senare år. behörighet i svenska som andraspråk	Fil mag (pedagogik)	visstidsanställd	VFU, ämnesdidaktik	100%	32%	68%	Övrigt avser Snabbspår för nyanlända akademiker, Uppdragsutbildningar Språkutvecklande arbetssätt gällande nyanlända gy-elever, kurser i svenska för utländska studenter
Hedda Söderlundh	Lektor		Fil dr (nordiska språk)	tillsvidare	Ämnesstudier	100%	10%	40%	50%
Ingela Tykesson	Lektor	Gymnasielärare	Docent (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier	70%	32%	35%	3%
Gustav Westberg	Lektor		Fil dr (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier, ämnesdidaktik	100%	15%	30%	55%
Daniel Wojahn	Lektor		Fil dr (svenska)	tillsvidare	Ämnesstudier	100%			100%
Kajsa Sköldvall	adjunkt	språkkonsult i svenska	Fil kand i svenska, språkkonsult	tillsvidare	ämnesdidaktik, ämnesstudier	100%	25%	75%	
Malin Löow	adjunkt		fil mag	tillsvidare	ämnesstudier	100%	20%	80%	"Övrigt" avser Snabbspår för nyanlända akademiker, uppdragsutbildning Intensivsvenska för asylsökande läkare, kurser i svenska för utländska studenter
Frej Persson	adj.lärare	språkkonsult i svenska	Fil kand i svenska, språkkonsult	visstidsanställd	ämnesdidaktik, ämnesstudier	49%	19%	30%	
Malin Isaksson	adjunkt		fil.mag	visstidsanställd	ämnesstudier	50%	10%	40%	
Jessica Holmdahl	adjunkt		fil.mag	visstidsanställd	ämnesdidaktik, ämnesstudier	60%	15%	45%	
Ulf Larsson	lektor		fil dr	visstidsanställd	ämnesstudier	50%		50%	
Maria Eklund Heinonen	lektor		fil dr	visstidsanställd	ämnesdidaktik, ämnesstudier	10%		10%	"Övrigt" avser expertgranskning av ansökan om examensrättigheter i Svenska som andraspråk.
Thereisa Pettersson	lektor		fil dr	visstidsanställd	ämnesdidaktik, ämnesstudier	100%	13%	87%	

Personer med namn markerade med fet stil är anställda vid Södertörns högskola

Publikationer som berör svenska som andraspråk och/eller flerspråkighet

Alzhanova-Ericsson, A. T., Demetri, M., Dimiter-Taikon, A., Dimiter-Taikon, K., Mashkova, E. P., **Rodell Olgac, C.** (2014): *Multimodal matematikdidaktik bland romska elever i Sverige och Ryssland*. Nämnaren 41(3), S. 43–47.

Hållsten, S & Malmbjer, A (red.) (2018): prel. titel *Flerspråkiga elever smågruppsarbetar. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 7*. Huddinge: Södertörns Högskola.

Jacquet, E & **Danielsson, M** (2018): *Uppdrag Literacy – med klassrummet som arena*. Stockholm: Liber.

Kahlin, L. (u. u.): Flerspråkiga elevers reparationer och utmaningar i smågruppsarbete. I: *Flerspråkiga elever smågruppsarbetar. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 7*. Huddinge: Södertörns Högskola.

Kahlin, L. (2008): *Sociala kategoriseringar i samspel. Hur kön, etnicitet och generation konstitueras i ungdomars samtal*. Stockholm Studies in Scandinavian Philology. Nr. 44.

Kahlin, L, Tykesson, I & Romanitan, M. (2018): Methods for studying migrant doctors' transition to a new language. I: Hållsten, Stina & Nikolaidou, Zoe (red.), *Explorations in Ethnography, Language and Communication: Capturing Linguistic and Cultural Diversities*. Södertörns högskola. S. 101–125.

Kahlin, L. & Tykesson, I. (2012): Att få grepp om samtalskontexten. I: Karlsson, A-M, Landqvist, M. & Rehnberg, H. S. (red.), *Med språket som arbetsredskap: Sju studier av kommunikation i vården*. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 1. Huddinge: Södertörns högskola. S. 91–104.

Kahlin, L & Tykesson, I. (2016): Styrning av språkligt beteende på callcenter i Sverige och Moldavien. I: Gustafsson, Anna W, Holm, Lisa, Lundin, Katarina, Rahm, Henrik & Tronnier, Mechtild (red.) *Svenskans beskrivning 34: Förhandlingar vid Trettiofjärde sammankomsten*, Lund den 22–24 oktober 2014. Lundastudier i nordisk språkvetenskap A74. Lund: Lunds universitet. S. 257–270.

Kahlin, L. & Tykesson, I. (2016): Identity attribution and resistance among Swedish-speaking call centre workers in Moldova. *Discourse studies* 2016 vol. 18 (1): 87–105.

Landqvist, M. & Tykesson, I. (2011): Språklig medvetenhet inom äldreomsorgen. I: A. Ylkiiskilä & M. Westman (red.), *Språk för framtiden*. Rapport från ASLA:s höstsymposium, Falun, 12–13 november 2010. ASLA:s skriftserie 23. Falun: Association suédoise de linguistique appliquée (ASLA). S. 112–124.

Ledin, P & Samuelsson, R. (2017): Nyanlända barn leker sig in i svenskan, *Språktidningen*, 2017:3.

- Ledin, P. & Samuelsson, R.** (2017): Play and Imitation: Multimodal Interaction and Second-Language Development in Preschool. *Mind, Culture, and Activity*, 24(1), 8–31.
- Magnusson, J** (u. u.): Samarbete och rollfördelning i smågruppsarbete med andraspråksinlärare. I: *Flerspråkiga elever smågruppsarbetar. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 7*. Huddinge: Södertörns Högskola.
- Malmbjer, A.** (u.u.): Flerspråkiga elever smågruppsarbetar – Inledning. I: Hållsten, S. & Malmbjer, A. *Språk- och kunskapsutvecklande smågruppsamtal. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 7*. Huddinge: Södertörns Högskola.
- Malmbjer, A.** (u.u.): Skolspråklig förmåga och diskursiv skolkompetens. I: Hållsten, S. & Malmbjer, A. *Språk- och kunskapsutvecklande smågruppsamtal. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 7*. Huddinge: Södertörns Högskola.
- Malmbjer, A.** (u.u.): Språk- och kunskapsutvecklande smågruppsamtal. I: Hållsten, S. & Malmbjer, A. *Språk- och kunskapsutvecklande Smågruppsamtal. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 7*. Huddinge: Södertörns Högskola.
- Mohme, G.** (2017): Somali-Swedes reasons for choosing a Muslim-profiled school - Recognition and educational ambitions as important influential factors. *Journal of School Choice* 11(2), 239–257.
- Mohme, G.** (2017): Lessons the United States can learn from Swedens experience with independent schools. In R.A Fox & N.K Buchanan (Eds.). *The Wiley Handbook of School Choice*, 267–274. John Wiley & Sons Inc
- Mohme, G.** (2017): Älskade barn. Folkbildning med föräldrar i nytt land. En kvalitativ forskningsstudie. Stockholm: Studieförbundet.
- Nikolaidou, Z.** (2013): Writing about caring: Discourses, genres and remediation in elder care. *Journal of applied linguistics and professional practice*, Vol. 8 (2011), no 2, 123–143 (medförfattare: Anna-Malin Karlsson)
- Nikolaidou, Z.** (2006): Literacy and power among newcomers in Athens. *International Journal of Interdisciplinary Social Sciences*. Vol.1(3): 9–16.
- Nikolaidou, Z.** (2012): Vardagskunskapen, arbetet och lagen: Om skriftpraktiker och yrkesidentiteter i äldreomsorgen. I Edlund, A-C. (red): *Att läsa och att skriva: Två vågor av vardagligt skriftbruk i Norden 1800–2000*. Umeå: Umeå universitet & Kungl. Skytteanska Samfundet. (medförfattare: Anna-Malin Karlsson)
- Nikolaidou, Z.** (2012): Construction of caring identities in the new work order. In: C. Bazerman, C. Dean, J. Early, K. Lunsford, S. Null, P. Rogers & A. Stansell (Eds.), *International advances in writing research: Cultures, places, measures* (pp.507–519). The WAC Clearinghouse and Parlor Press. (medförfattare: Anna-Malin Karlsson)
- Nikolaidou, Z.** (2009a): *Literacy and the possession of symbolic capital: An ethnography of the role of literacy in the lives of immigrants in Athens*. Saarbrücken: VDM förlag.

Nyroos, L., Sandlund, E. & P. Sundqvist (2017): Code-Switched Repair Initiation: The Case of Swedish *eller* in L2 English Testing Interaction. *Journal of Pragmatics*, 120, 1–16.

Sundqvist, P., Wikström P., Sandlund, E. & **L. Nyroos** (2017): The teacher as examiner of L2 oral tests: A challenge to standardization. *Language Testing*, publicerad online: 1 Feb 2017.

Sandlund, E., Sundqvist, P. & **L. Nyroos** (2016): Research-based professional development workshops for EFL teachers: Focus on oral test interaction and assessment. *Nordic Journal of Modern Language Methodology*, 4(1), 24–48.

Rodell Olgaç, C., Demetri, M., Dimiter-Taikon, A. (2010): Nya perspektiv på romska barns skolgång. I: *Möten i mångfaldens skola : interkulturella arbetsformer och nya pedagogiska utmaningar*. (1. uppl., pp. 133–155). Lund: Studentlitteratur.

Samuelsson, R. (manus): *Environments for imitation: Supporting second-language development through embodied participation in preschool*.

Söderlundh, H. (2018): Internationalization in the Higher Education Classroom. Local Policy Goals put into Practice. I: *Journal of Studies in International Education*. Första publicering maj 2018. S. 1–17.

Söderlundh, H. (2013): Applying transnational strategies locally. English as a medium of instruction in Swedish higher education. I: *Nordic Journal of English Studies* Vol. 12:1 S. 113–132

Söderlundh, H. (2013): Language choice and linguistic variation in classes nominally taught in English. I: *Language Alternation, Language Choice and Language Encounter in International Tertiary Education*. Haberland, Hartmut m.fl. (red). Dordrecht: Springer Netherlands. S. 85–102

Söderlundh, H. (2014): Zooming in on language practices in Swedish higher education: A discussion of five studies and their normative versus dynamic approach towards policy and practice. I: *English in Nordic Universities: Ideologies and Practices*. Hultgren m.fl. (red.). Amsterdam: John Benjamins Publishing Company; 2014. p. 111–126. *Studies in World Language Problems*, 5.

Söderlundh, H. (2012): Global Policies and Local Norms: Sociolinguistic Awareness and Language Choice at an International University. I: *International Journal of the Sociology of Language* 2012:216. S. 87–109.

Söderlundh, H. (2011): Talad svenska i engelskspråkiga universitetskurser. Sammanfattning av ett forskningsprojekt. I: *Språk för framtiden. Rapport från ASLA:s höstsymposium, Falun, 12–13 november 2010*. Elektronisk resurs: <http://urn.kb.se/resolve?urn=urn:nbn:se:du-5999>.

Söderlundh, H. (2010): *Internationella universitet – lokala språkval. Om bruket av talad svenska i engelskspråkiga kursmiljöer.* (Skrifter utgivna av Institutionen för nordiska språk vid Uppsala universitet 83.) Uppsala. 234 pp. (Avhandling)

Söderlundh, H. (2010): Internationalisering i praktiken. Språkbruk i två svenska utbildningsmiljöer. I: *Språkvård och språkpolitik. Svenska språknämndens forskningskonferens i Saltsjöbaden 2008*, red. av Lars-Gunnar Andersson m.fl. (Småskrift utarbetad av Språkrådet.) Stockholm: Norstedts. S. 252–268.

Tykesson, I, Kahlin, L. & Romanitan, M. (2017): Samma arbete, nytt språk – byte av arbetspråk för läkare med utländsk bakgrund. I: Bendegard, S, Melander Marttala, U. & Westman, M. (red.), *Språk och norm. Rapport från ASLA:s symposium Uppsala universitet 21–22 april 2016.* (ASLA:s skriftserie nr 26.) Uppsala: ASLA: Svenska föreningen för tillämpad språkvetenskap. S. 139–46.

Tykesson, I. & Kahlin, L. (2014): Att ge eller inte ge återkoppling – moldavisk callcenterpersonal i dialog med svenska uppringare. *Nordand, Nordisk tidskrift för andrespråksforskning.* 2014, 9 (1): 89–115. Bergen: Fagboksforlaget.

Tykesson, I. & Kahlin, L. (2013): "Va du pratar bra svenska" – värderingar i färdtjänstamtal till Moldavien. I: Sundberg, A-K, Rosén, C. & Simfors, P. (red.), *Språk i undervisning: rapport från ASLA:s symposium i Linköping, 11–12 maj 2012.* ASLA:s skriftserie 24. Linköping: Linköpings universitet. S 183–194.

Tykesson, I. & Landqvist, M. (2011): *Språkstimulerande övningar för personal inom äldreomsorgen: Metodutveckling med forskarstöd.* Rapporter/Stiftelsen Stockholms läns äldrecentrum 2011:8. Stockholm: Äldrecentrum.

Publikationer som berör didaktik

Borgström, E & **Ledin, P.** (2014): Bedömarvariation. Balansen mellan teknisk och hermeneutisk rationalitet vid bedömning av skrivprov. I: *Språk och stil*, 24. S. 133–165.

Danielsson, M. (2013): "Kritiskt tänkande en utmaning i praktiken". Recension av Anna-Karin Wyndhamns avhandling *Tänka fritt, tänka rätt. En studie om värdeöverföring och kritiskt tänkande i gymnasieskolans undervisning.* I: *Svenskläraren*, nr 3, 2013.

Danielsson, M. (2014): "Samtala för att lära" Recension av boken *Läsning, skrivande, samtal; Textarbete i svenska på gymnasiet* av Birgitta Bommarco & Suzanne Parmenius, Swärd, 2012, Studentlitteratur: Stockholm, I: *Svenskläraren*, nr 2, 2014.

Danielsson, M. (2015): "Texter som platser". Recension av boken *Mötesplatser: texter för svenskämnet.* 2014, Ann Boglind, Per Holmberg och Anna Nordenstam (red.) Lund: Studentlitteratur. I: *Svenskläraren*, nr 2, 2015.

Danielsson, M. (2015): "Svensk läsforskning sätts på kartan i ny bok" Recension av boken *Svensk forskning om läsning och läsundervisning 2015*, Tengberg, Michael & Olin-Scheller, Christina (red.) Lund: Gleerups Utbildning, I: *Svenskläraren*, nr 3, 2015.

Danielsson, M. (2014): "Kepsen: Om makt och vanmakt i skolan" I: Victor Tillberg, Lotta (red.) *Kvalitetsjakten: om professionalitet i välfärden*. Stockholm: Premiss i samarbete med Arena idé.

Göransson, A-L & **Ledin, P.** (2009): Räddningstjänsten och kunskapssamhället: en fallstudie. I: C. Nyström (red.): *Medborgare och myndigheter*. Institutionen för nordiska språk. Uppsala universitet. S. 63–84. UR

Hort, S & **Ledin, P.** (2017): Att lyckas med examensarbetet: grundlärostudenters skrivprocesser. I: B. Ljung Egeland, C. Olin Scheller, M. Tanner & M. Tengberg (red.), *Tolfta nationella konferensen i svenska med didaktisk inriktning*. Karlstad: Nationella nätverket för svenska med didaktisk inriktning. S. 217–239

Hållsten, S. (2017): "Stöttning av skrivande i ett digitalt diskussionsforum – Kan den digitala lärplattformens kursdesign utvecklas genrepedagogiskt?" *Högre utbildning* vol. 7:1. S. 13–28.

Hållsten, S. (2016a): What digital literacy is needed for writing a "study blog" on the criminology course? *Theory, application, analysis : Studies in systemic functional linguistics* (s. 345–363). Lisbon

Hållsten, S. (2016b): "Diskussionsuppgift på lärplattformen – redskap för att lära eller bara 'en uppgift till'?" *Förhandlingar vid Trettiöfjärde sammankomsten Lund den 22–24 oktober 2014*. Lund: Lundastudier i nordisk språkvetenskap A74

Hållsten, S. (2013): När vardagen blir vetenskap: Konkret och abstrakt i kriminologitexter. I: S. Hållsten, H-S Rehnberg & D. Wojahn (red.) *Text, kontext och betydelse. Sjunde nordiska SFL-workshopen 2011, Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola 2*. Sid 64–91.

Hållsten, S., Knutsson O, Blåsjö M & Karlström P. (2012): Identifying different registers of digital literacy in virtual learning environments. I: *The Internet and Higher Education* nr 15 (4), s. 237–246.

Hållsten, S. (2011): Writing To Learn In A Digital Environment. I: *ISFC38 Negotiating difference: languages, metalanguages, modalities, cultures: Book Of Abstracts: 38th International Systemic Functional Congress July 25–29, 2011*. Faculdade De Letras Da Universidade De Lisboa Portugal (s. 183)

Hållsten, S. (2017): Om att använda ett diskussionsforum på lärplattformen – en pedagogisk utmaning. (red. Anna Malmbjer) *Studenters skrivande i humaniora. Södertörn studies in Higher Education 7*. Huddinge: Södertörns högskola. S. 171–185.

Hållsten, S. (tills. med Schött, K., Moberg, B., Strand, H.) (2014): *Studentens skrivhandbok*. Stockholm: Liber förlag.

Hållsten, S. (tills. m. Blåsjö, M.; Karlsson, A-M., Rönn, M., Westman, M.) (2008): *Workplace core competencies to be fostered/developed through training curriculum and training materials for VET teachers*. Celine project.

Ledin, P (2013): Den kulturella texten: format och genre. I: *Viden om læsning*, 13, tema Kære genre – hvem er du? S. 6–19.

Ledin, P, Holmberg, P, Wirdenäs, K & Yassin, D (2013): Skrivundervisning i skolan bör ha tydliga mål. TOKIS: En skrivpedagogisk modell för textaktiviteter och textsamtal i skolan. I: *Resultatdialog 2013*. Vetenskapsrådets rapportserie 4. S. 89–101.

Magnusson, J. (under granskning): Läroboken och det diskursiva skrivandet: genrer, textaktiviteter och medierande redskap i läroböcker för årskurs 1–3.

Magnusson, J. (2018): Det diskursiva skrivandets funktion - en läromedelsanalys, *Nordic Journal of Literacy Research*, 4(1).

Magnusson, J. (2017): Skrivande och autenticitet inom högskolan – Lärarstudenters skrivande av veckobrev, *Södertörn Studies in Higher Education*

Magnusson, J. (2011): Att undervisa om analys – modeller och effekter. *Svenskans beskrivning 32* (10 s) Institutionen för språk, litteratur och interkultur, Karlstads universitet.

Magnusson, J. (2010): Effekt av skrivstöd – ett pilotprojekt. I: Edlund A-C & Mellenius, I (red), *Svenskans beskrivning 31*, Institutionen för språkstudier, Umeå universitet.

Malmbjer, A. (2012): Elevers skriftbruk i och utanför skolan, I: Matre & Skaftun (red.). *Skriv! Les!, Artikler fra den første nordiske konferensen om skrivning, lesing og literacy*, Trondheim: Akademika forlag.

Malmbjer, A. (2014): Administrativa skriftpraktiker i undervisningspraktiken eget arbete I: Edlund, A-C, Edlund, L-E & Haugen, S. *Vernacular Literacies. Past, Present and Future*. Umeå universitet.

Malmbjer, A. (2017): Studenters skrivande i humaniora och samhällsvetenskap – skrivdidaktik i akademisk grundutbildning. I: Malmbjer, A. *Studenters skrivande i humaniora och samhällsvetenskap*. Södertörn Studies in Higher Education . S. 5–12.

Malmbjer, A. (2017): Skriva i alla ämnen – en forskningsöversikt. I: Malmbjer, A. *Studenters skrivande i humaniora och samhällsvetenskap*. Södertörn Studies in Higher Education. S. 13–54.

Malmbjer, A. (2017): Ett dialogiskt perspektiv på skrivande och undervisning. I: Malmbjer, A. *Studenters skrivande i humaniora och samhällsvetenskap*. Södertörn Studies in Higher Education. S. 73–92.

Nyman, P. (2017): "Det händer något": När studenter för skrivdagbok. I: Malmbjer, Anna (red). *Studenters skrivande i humaniora och samhällsvetenskap*. Huddinge: Södertörns högskola, s. 155–170.

Samuelsson, R. (2018): Children's explorations of the concept of spinning in preschool: Science learning in mediated activity. *Learning, Culture and Social Interaction*, 17: 90–102.

Sköldvall, K, Rising, C & **Danielsson, M** (2017): "Får man säga att det känns hopplöst?" – Polisstudenter möter det akademiska skrivandet", I: Malmbjer, Anna (red.) *Studenters skrivande i humaniora och samhällsvetenskap*. Huddinge: Södertörns högskola.

Söderlundh, H., Lind, T. & Nordström A. (2017): Hur får man en högskolepedagogisk satsning att leva vidare? Några reflektioner kring ämnesintegrering av akademiskt skrivande på Polisutbildningen. I: *Högre utbildning*, 7 (2), S. 35–39.

Wojahn, D. & Lappalainen, J. (2018): Skrivande som metod för reflektioner kring den egna pedagogiska yrkespraktiken. I: J. Bromseth & L. Björkman (red.), *Den normkritiska pedagogen*. Lund: Studentlitteratur.

Bilaga 6, Kursplan Svenska som andraspråk I

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan **English translation of course syllabus**

Svenska I som andraspråk för blivande ämneslärare i gymnasieskolan (ämne 1), 30 högskolepoäng
(*Swedish as a Second Language I, for Upper Secondary Teaching (Years 10-12) (Subject 1), 30 credits*)

Kurskod:	1198SV
Ämnesgrupp:	Svenska
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Läraryrket
Utbildningsområde/n:	Humanistiska området 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Kursnivå:	A
Fördjupning:	G1F (Grundnivå, har mindre än 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	VT 2019

1. Fastställande

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (25,5 högskolepoäng) och Verksamhetsförlagd utbildning I (4,5 högskolepoäng).

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten

Kunskap och förståelse

- Redogöra för skolämnet svenska som andraspråks framväxt och vad som utmärker ämnet i dagens skola
- Redogöra för hur skolan kan organisera och planera undervisningen för flerspråkiga elever
- Beskriva och förklara svenska språkets struktur i ett kontrastivt och typologiskt perspektiv
- Redogöra för språkspecifika och universella drag inom svensk syntax, morfologi och semantik
- Redogöra för olika teorier rörande andraspråksinlärning
- Definiera och förklara centrala begrepp rörande andraspråksinlärning

- Beskriva och förklara vanliga inlärningsgångar i inlärarespråket
- Förklara hur olika sociala och individuella faktorer kan påverka andraspråksinläringen
- Redogöra för olika språkutvecklande arbetssätt med utifrån teoretisk och didaktisk förankring
- Beskriva flerspråkiga elevers språk- och kunskapsutveckling i ett didaktiskt perspektiv
- Redogöra för olika teoretiska perspektiv utifrån vilka läromedel kan analyseras

Färdighet och förmåga

- På vetenskaplig grund diskutera migration, etnicitet, och flerspråkighet hos individen och i samhället
- Relatera skolämnet svenska som andraspråk till språkpolitik och språkplanering
- Analysera andraspråkinlärares muntliga och skriftliga produktion i fråga om grammatisk utveckling
- Redogöra för och förklara särskilda grammatiska utmaningar i svenska språket för andraspråksinlärare
- På ett grundläggande sätt analysera inlärares muntliga och skriftliga produktion avseende språklig utvecklingsnivå
- Planera och diskutera hur olika språkutvecklande arbetssätt kan användas för arbete med flerspråkiga elever
- Planera och diskutera olika språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt för flerspråkiga elever i skolans alla ämnen
- Analysera och reflektera över olika undervisningssituationer utifrån teoretiska och (ämnes)didaktiska perspektiv samt med utgångspunkt i skolans styrdokument

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Identifiera och diskutera olika förhållningssätt till språk och språkbruk
- Reflektera kring olika faktorer som rör skolans organisering av flerspråkiga elevers lärande
- Diskutera majoritetssamhället attityder till språklig och kulturell variation i relation till flerspråkiga elevers lärande
- Diskutera och reflektera över olika arbetssätt i grammatikundervisningen utifrån ett didaktiskt perspektiv
- Diskutera olika sociala och individuella faktorer påverkan på andraspråksinläringen
- Reflektera över språkets betydelse för kunskapsutvecklingen i skolans alla ämnen
- Reflektera över svenska som andraspråkslärares roll i förhållande till lärandet i övriga skolämnen
- Kritiskt granska läromedel utifrån olika teorier om andraspråksinläring samt utifrån ämnesdidaktiska perspektiv

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

- **Introduktion: skolan i det flerspråkiga samhället, 7,5 högskolepoäng**
(XX, 7.5 credits)
Delkursen ger en introduktion till skolämnet svenska som andraspråk: dels ges en tillbakablick på ämnets framväxt, dels diskuteras och problematiseras ämnets förutsättningar i dagens mångkulturella samhälle. Här studeras ämnet såväl utifrån ett (nutids)historiskt perspektiv som utifrån läroplan och andra styrdokument, samt vilka didaktiska konsekvenser dessa kan få. Ämnet sätts också in i en vidare samhällelig kontext, där språkpolitik och språkplanering ingår. Kursen behandlar också migration, etnicitet, flerspråkighet och identitet (såväl språklig som kulturell) hos individen och i samhället, liksom skolan som social och kulturell arena.

1001, Introduktion: skolan i det flerspråkiga samhället, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Svenskans struktur i ett tvärspråkligt perspektiv, 7,5 högskolepoäng**
(XX, 7.5 credits)

Delkursen behandlar svenska språkets struktur i ett tvärspråkligt, typologiskt perspektiv. Svenskans grammatik och semantik studeras i ett kontrastivt perspektiv, med särskilt fokus på utmaningar för andraspråkinlärare. Vidare behandlas olika typiska inlärastruktururer, vilka beskrivs, analyseras och förklaras utifrån såväl ett typologiskt perspektiv som ett utvecklingsperspektiv. Kursen ger också ett ämnesdidaktiskt perspektiv på grammatikundervisning genom att diskutera och praktisk tillämpa olika didaktiska val och arbetssätt.

1002, Svenskans struktur i ett tvärspråkligt perspektiv, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Andraspråksinläring, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)**

Delkursen ger en orientering om olika teoretiska perspektiv på andraspråksinläring och flerspråkighet, såväl kognitiva som sociokulturella, liksom deras didaktiska konsekvenser. Här behandlas också centrala begrepp för andraspråksinläring och flerspråkighet. Vidare studeras andraspråksutveckling utifrån olika inlärningsgångar samt utifrån olika individuella, sociala och språkliga faktorer som kan påverka inläringen. Kursen innehåller analyser av såväl skriftlig som muntlig produktion utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv.

1003, Flerspråkighet och andraspråksinläring, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Språkutvecklande arbetssätt i mångkulturella klassrum, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)**

Delkursen behandlar andraspråksdidaktik liksom olika språkutvecklande arbetssätt och olika didaktiska val läraren kan göra utifrån en teoretisk förankring. Särskild tonvikt läggs vid flerspråkiga elevers språk- och kunskapsutveckling, liksom olika arbetssätt som stärker dessa, såsom exempelvis genrepdagagogik och tvärspråkande. Utifrån detta perspektiv behandlas även flerspråkiga elevers kunskapsutveckling och hur läraren i svenska som andraspråk kan samverka med andra ämneslärare för att stärka denna utveckling. Vidare behandlas olika teoretiska utgångspunkter för att analysera och jämföra läromedel ur ett andraspråksperspektiv. Kursen innehåller praktiska och didaktiskt inslag, liksom en läromedelsanalys (utifrån hur läromedlet kan sägas fungera både språk- och kunskapsutvecklande).

1004, Språkutvecklande arbetssätt i mångkulturella klassrum, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

5. **Undervisningens upplägg**

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och övningar.

6. **Examination**

1001 - Introduktion: skolan i det flerspråkiga samhället, 7,5 högskolepoäng:
Aktivt seminariedeltagande
PM-uppgifter
Individuell skriftlig inlämningsuppgift

1002 - Svenskans struktur i ett tvärspråkligt perspektiv, 7,5 högskolepoäng:
Salstenta
Skriftliga inlämningsuppgifter
Aktivt seminariedeltagande

1003 - Flerspråkighet och andraspråksinläring, 7,5 högskolepoäng:
PM-uppgifter
Individuella skriftliga inlämningsuppgifter
Aktivt seminariedeltagande

1004 - Språkutvecklande arbetssätt i mångkulturella klassrum, 7,5 högskolepoäng:
PM-uppgifter
Individuella skriftliga inlämningsuppgifter
Muntliga redovisningar
Aktivt seminariedeltagande

Högst 20 procent av seminarietillfällen och övningar per delkurs kan kompenseras med motsvarande och likvärdiga uppgifter.

Om möjligheten att komplettera uppgift erbjuds ska kompletteringen vara inlämnad inom ett (1) år från det att uppgiftens resultat meddelats.

För VG på hel kurs krävs VG på minst 15 högskolepoäng.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 7, Kursplan Svenska som andraspråk II

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan **English translation of course syllabus**

Svenska II som andraspråk för blivande ämneslärare i gymnasieskolan (ämne 1), 30 högskolepoäng *(Swedish as a Second Language II, for Upper Secondary Teaching (Years 10-12) (Subject 1), 30 credits)*

Kurskod:	1199SV
Ämnesgrupp:	Svenska
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Läraryrket
Utbildningsområde/n:	Humanistiska området 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Kursnivå:	B
Fördjupning:	G2F (Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	VT 2019

1. Fastställande

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (25,5 högskolepoäng) och Verksamhetsförlagd utbildning I (4,5 högskolepoäng) och Svenska I som andraspråk för blivande ämneslärare (ämne 1) (30 högskolepoäng).

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten

Kunskap och förståelse

- Definiera och förklara fonetiska begrepp
- Redogöra för svenskans fonologi ur ett kontrastivt och typologiskt perspektiv
- Beskriva svenska språkets fonetik och prosodi
- Redovisa och sammanfatta vanliga utmaningar för andraspråksinlärare när det gäller svenskt uttal
- Redogöra för hur muntlig språkförmåga kan beskrivas utifrån olika teoretiska perspektiv

- Redogöra för olika sätt att definiera och förklara begreppet litteracitet
- Beskriva andraspråksinlärares litteracitetsutveckling i olika åldrar
- Redogöra för olika metoder för att bedöma och utvärdera andraspråkutveckling på olika nivåer
- Definiera och förklara centrala testteoretiska begrepp
- Redogöra för viktiga principer för testkonstruktion
- Redogöra för olika teoretiska och didaktiska perspektiv på svenska som andraspråk
- Redogöra för olika metoder för andraspråksforskning

Färdighet och förmåga

- Läsa fonetisk skrift
- Analysera och bedöma andraspråksinlärares uttal avseende såväl enskilda språkljud som prosodi
- Analysera och bedöma muntlig språkfärdighet hos andraspråksinlärare utifrån olika teoretiska perspektiv
- Planera och diskutera olika arbetssätt som främjar uttalsutveckling och muntlig språkfärdighet
- Planera och diskutera olika läs- och skrivutvecklande arbetssätt i flerspråkiga klassrum
- Planera och diskutera arbetssätt som främjar språk- och kunskapsutveckling i skolans alla ämnen
- Tillämpa olika metoder och bedömningsverktyg för att bedöma muntlig och skriftlig språkutveckling
- Formulera, motivera och analysera ett språkvetenskapligt problem med andraspråksdidaktiskt fokus
- Genomföra och i en uppsats presentera en språkvetenskaplig undersökning med andraspråksdidaktiskt fokus

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Diskutera och ta ställning till olika arbetssätt och synsätt gällande uttalsundervisning
- Diskutera och reflektera över olika kommunikativa och funktionella arbetssätt som främjar muntlig interaktion i klassrummet
- Jämföra olika definitioner av litteracitet och reflektera över deras didaktiska konsekvenser
- Jämföra och reflektera över olika arbetssätt som rör läs- och skrivutveckling utifrån ett teoretiskt och didaktiskt perspektiv
- Jämföra och utvärdera olika bedömningsmetoder samt diskutera dessa utifrån teoretiska och didaktiska perspektiv
- Kritiskt ganska en medstudents uppsats i en opposition
- Försvara den egna uppsatsen i en opposition

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

- **Fonetik och muntlig kommunikation, 7,5 högskolepoäng**

(XX, 7.5 credits)

I delkursen introduceras svensk fonologi samt grundläggande fonetik ur ett kontrastivt inlärarperspektiv, varvid såväl uttal av enskilda språkljud som svensk prosodi berörs. Här läggs särskild vikt vid de drag som utmärker svensk fonologi liksom vid didaktiska val som främjar uttalsutvecklingen. Vidare analyseras inlärares muntliga produktion. Kursen behandlar också muntlig kommunikation i ett vidare perspektiv, liksom olika arbetssätt som främjar muntlig språkförmåga och interaktion i ett flerspråkigt klassrum.

1001, Fonetik och muntlig kommunikation, 7,5 högskolepoäng

(XX, 7.5 credits)

Betygsalternativ: U/G/VG

- **Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk, 7,5 högskolepoäng**

(XX, 7.5 credits)

Delkursen behandlar olika aspekter av litteracitet samt andraspråksinlärares

litteracitetsutveckling i olika åldrar. Vidare tas språkutvecklande arbetssätt upp med utgångspunkt i teorier om läs- och skrivutveckling, med särskilt fokus på flerspråkiga elever, liksom hur dessa elevers språk- och kunskapsutveckling i alla ämnen på olika sätt kan främjas. Kursen innehåller praktiska moment där autentiska elevtexter analyseras utifrån ett andraspråksdidaktiskt perspektiv.

1002, Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Kartläggning och bedömning, 7,5 högskolepoäng**
(XX, 7.5 credits)

Delkursen behandlar bedömning och utvärdering utifrån olika teoretiska och didaktiska perspektiv och för olika syften, såväl formativ som summativ bedömning berörs. Vidare tas testteoretiska aspekter och begrepp upp, liksom principer och kvalitetsaspekter vid provkonstruktion. Kursen ger en orientering om olika typer av bedömning av språkutveckling, utgående från performansanalys, processbarhetsteorin, CEFR-skalan samt genrepdagagogik m.m., med syfte att studenterna tillägnar sig en beredskap att bedöma språkutveckling utifrån olika teoretiska utgångspunkter och för olika syften. Dessa olika bedömningsverktyg tillämpas också på muntlig och skriftlig andraspråksproduktion, varvid de olika bedömningsmetoderna diskuteras och jämförs.

1003, Kartläggning och bedömning, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Ämnesdidaktisk uppsats, 7,5 högskolepoäng**
(XX, 7.5 credits)

Delkursen behandlar teorier och metoder i andraspråksforskning ur ett språkvetenskapligt och ämnesdidaktiskt perspektiv, och relateras till det egna vetenskapliga skrivandet. I samråd med handledare identifierar, motiverar och formulerar studenten ett vetenskapligt problem som anknyter till någon av de teorier för andraspråksinlärning som presenterats under tidigare delkurser, och som fördjupar något av de ämnesdidaktiska aspekter som behandlats. Under delkursen genomförs, författas och försvaras en kortare vetenskaplig uppsats.

1004, Ämnesdidaktisk uppsats, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

5. **Undervisningens upplägg**

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och övningar.

6. **Examination**

1001 - Fonetik och muntlig kommunikation, 7,5 högskolepoäng:
Salstenta
Gruppövningar
Aktivt seminariedeltagande

1002 - Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk, 7,5 högskolepoäng:
PM-uppgifter
Individuella skriftliga inlämningsuppgifter
Muntliga redovisningar
Aktivt seminariedeltagande

1003 - Kartläggning och bedömning, 7,5 högskolepoäng:
Individuella skriftliga inlämningsuppgifter
Aktivt seminariedeltagande

1004 - Ämnesdidaktisk uppsats, 7,5 högskolepoäng:
Författande och försvar av en uppsats
Aktivt seminariedeltagande
-Muntlig och skriftlig opposition på annan students uppsats vid examinationsseminarium

Högst 20 procent av seminarietillfällen och övningar per delkurs kan kompenseras med motsvarande och likvärdiga uppgifter.

Om möjligheten att komplettera uppgift erbjuds ska kompletteringen vara inlämnad inom ett (1) år från det att uppgiftens resultat meddelats.

För VG på hel kurs krävs VG på minst 15 högskolepoäng.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 8, Kursplan Svenska som andraspråk III

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan **English translation of course syllabus**

Svenska III som andraspråk för blivande ämneslärare i gymnasieskolan (ämne 1), 30 högskolepoäng *(Swedish as a Second Language III, for Upper Secondary Teaching (Years 10-12) (Subject 1), 30 credits)*

Kurskod:	1200SV
Ämnesgrupp:	Svenska
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Läraryrket
Utbildningsområde/n:	Humanistiska området 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan, 300–330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Kursnivå:	C
Fördjupning:	G2F (Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	VT 2019

1. Fastställande

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (25,5 högskolepoäng), Utbildningsvetenskap II (15 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning I (4,5 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning II (15 högskolepoäng), Svenska I som andraspråk för blivande ämneslärare (ämne 1) (30 högskolepoäng), Svenska II som andraspråk för blivande ämneslärare (ämne 1) (30 högskolepoäng).

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten

Kunskap och förståelse

- Redogöra för olika sätt att definiera identitet
- Redogöra för olika teoretiska och ämnesdidaktiska perspektiv på sambandet mellan språk och identitet
- Redogöra för funktionell grammatik som beskrivningsmodell

- Redogöra för teorier om kritisk litteracitet och multimodalitet
- Redogöra för teorier och metoder inom ämnet svenska som andraspråk med ämnesdidaktisk inriktning

Färdighet och förmåga

- Diskutera hur språk och identitet påverkar varandra
- Analysera hur identitet konstrueras i ett empiriskt material på olika nivåer
- Analysera och bedöma elevtexter och andra för skolan relevanta texter utifrån olika grammatiska beskrivningsmodeller
- Analysera elevtexter och andra för skolan relevanta texter med utgångspunkt i teorier om kritisk litteracitet och multimodalitet
- Analysera skolrelaterade texter utifrån multimodal metod
- Avgränsa och formulera en forskningsbar, ämnesdidaktiskt inriktad frågeställning inom ämnesområdet
- Genomföra och i ett paper presentera en fördjupningsuppgift inom ämnet svenska som andraspråk enligt normer för vetenskapligt skrivande

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Reflektera över sambandet mellan språk och identitet utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv
- Diskutera och problematisera olika metoder i undersökningar av identitet
- Diskutera och jämföra didaktiska tillämpningar av olika grammatiska modeller
- Diskutera och reflektera över olika didaktiska val i ett flerspråkigt klassrum med utgångspunkt i teorier för kritisk litteracitet och multimodalitet
- Reflektera över och jämföra olika teorier och metoder inom svenska som andraspråk
- Reflektera över olika vetenskapliga teoriers användbarhet inom skolans verksamhetsområde
- Kritiskt granska och i en opposition diskutera en fördjupningsuppgift

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

- **Språk och identitet, 7,5 högskolepoäng**

(XX, 7.5 credits)

Delkursen ger kunskap om hur språk framställer, avspeglar och konstruerar identitet/er på olika sätt. Under delkursen behandlas olika språkvetenskapligt baserade analysmetoder för att undersöka identiteter som process och konstruktioner av identitet på såväl individ- som gruppnivå. Särskild vikt läggs vid mångkulturalitet, intersektionalitet, etnicitet, genus och makt utifrån ett ämnesdidaktiskt perspektiv. I delkursen ingår en detaljerad analys av hur identitet uttrycks på olika språkliga nivåer.

1001, Språk och identitet, 7,5 högskolepoäng

(XX, 7.5 credits)

Betygsalternativ: U/G/VG

- **Funktionell grammatik för textarbete i skolan, 7,5 högskolepoäng**

(XX, 7.5 credits)

Delkursen introducerar den funktionella grammatiken, med tonvikt på svenska tillämpningar av beskrivningsmodellen. Särskilt fokus läggs på andraspråksdidaktiska tillämpningar, både vad gäller skrivdidaktik, grammatisk språkbeskrivning och metaspråk för textsamtal i skolan. I delkursen finns ett genomgående andraspråks- och flerspråkighetsperspektiv. I kursen ingår en analys av elevtexter och andra skolrelaterade texter utifrån olika grammatiska beskrivningsmodeller.

1002, Funktionell grammatik för textarbete i skolan, 7,5 högskolepoäng

(XX, 7.5 credits)

Betygsalternativ: U/G/VG

- **Kritisk litteracitet och multimodalitet ur ett andraspråksdidaktiskt perspektiv, 7,5 högskolepoäng**
(XX, 7.5 credits)

I delkursen fördjupas kunskaper om olika teorier om litteracitet ur ett andraspråksperspektiv. Vidare behandlas kritisk litteracitet med särskilt fokus på frågor som litteracitet, identitet och makt. Dessutom behandlas multimodalitet utifrån ett flerspråkighetsperspektiv. Kursen innehåller analyser av andraspråkinlärares muntliga och skriftliga produktion utifrån vilka olika didaktiska val som kan främja litteracitetsutveckling diskuteras. Därtill analyseras andra för skolan relevanta texter utifrån teorier om kritisk litteracitet och multimodalitet.

1003, Kritisk litteracitet och multimodalitet ur ett andraspråksdidaktiskt perspektiv, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Vetenskapligt paper med ämnesdidaktisk inriktning, 7,5 högskolepoäng**
(XX, 7.5 credits)
- Delkursen innehåller en vetenskaplig fördjupningsuppgift med andraspråksdidaktisk inriktning. Uppgiften väljs i samråd med läraren och ska presenteras i ett paper. Särskild tonvikt läggs på kritisk informationssökning och värdering av vetenskapliga källor. Studenten ska färdigställa ett paper som presenteras och granskas muntligt vid ett seminarium.

1004, Vetenskapligt paper med ämnesdidaktisk inriktning, 7,5 högskolepoäng
(XX, 7.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

5. Undervisningens upplägg

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och övningar.

6. Examination

1001 - Språk och identitet, 7,5 högskolepoäng:
Aktivt seminariedeltagande
Skriftliga individuella inlämningsuppgifter
Muntliga redovisningar

1002 - Funktionell grammatik för textarbete i skolan, 7,5 högskolepoäng:
Aktivt seminariedeltagande
PM-uppgifter
Skriftliga individuella inlämningsuppgifter

1003 - Kritisk litteracitet och multimodalitet ur ett andraspråksdidaktiskt perspektiv, 7,5 högskolepoäng:
Aktivt seminariedeltagande
Salstenta

1004 - Vetenskapligt paper med ämnesdidaktisk inriktning, 7,5 högskolepoäng:
Författande och försvar av ett självständigt vetenskapligt arbete (paper)
Aktivt seminariedeltagande
Muntlig och skriftlig opposition på annan students paper vid examinationsseminarium

Högst 20 procent av seminarietillfällen och övningar per delkurs kan kompenseras med motsvarande och likvärdiga uppgifter.

Om möjligheten att komplettera uppgift erbjuds ska kompletteringen vara inlämnad inom ett (1) år från det att uppgiftens resultat meddelats.

För VG på hel kurs krävs VG på minst 15 högskolepoäng.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 9, Kursplan Svenska som andraspråk IV

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan **English translation of course syllabus**

Svenska IV som andraspråk för blivande ämneslärare i gymnasieskolan (ämne 1), 30 högskolepoäng
(*Swedish as a Second Language IV, for Upper Secondary Teaching (Years 10-12) (Subject 1), 30 credits*)

Kurskod:	1201SV
Ämnesgrupp:	Svenska
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Läraryrket
Utbildningsområde/n:	Humanistiska området 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Fördjupning:	A1F (Avancerad nivå, har kurs/er på avancerad nivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	VT 2019

1. Fastställande

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (25,5 högskolepoäng), Utbildningsvetenskap II (15 högskolepoäng), Utbildningsvetenskap III (21 högskolepoäng) Verksamhetsförlagd utbildning I (4,5 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning II (15 högskolepoäng), verksamhetsförlagd utbildning III (9 högskolepoäng) Svenska I som andraspråk för blivande ämneslärare (ämne 1) (30 högskolepoäng), Svenska II som andraspråk för blivande ämneslärare (ämne 1) (30 högskolepoäng), Svenska III som andraspråk för blivande ämneslärare (ämne 1) (30 högskolepoäng). För behörighet krävs även att studenten fullgjort ett självständigt arbete (15 högskolepoäng) inom ämnesstudierna i ämne 2.

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten

Kunskap och förståelse

- Definiera och förklara litteraturvetenskapliga begrepp för att beskriva olika litterära genrer
- Redogöra för centrala språkvetenskapliga och didaktiskt inriktade forskningsmetoder och frågeställningar med särskilt fokus på andraspråksforskning

Färdighet och förmåga

- Identifiera och förklara språkliga utmaningar i skönlitteratur för flerspråkiga elever
- Tillämpa språkvetenskapliga metoder för att analysera skönlitterära texter
- Formulera frågeställningar med språkvetenskapliga och andraspråksdidaktiska inriktningar
- Genomföra en språkvetenskaplig undersökning med relevanta språkvetenskapliga metoder och begrepp i ett självständigt arbete med ett syfte som är relevant ur ett andraspråksdidaktiskt perspektiv
- Samla in, bearbeta och problematisera ett lämpligt empiriskt material, lämpligt för ändamålet
- Presentera en undersökning enligt normer för vetenskaplig text

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- Diskutera hur modersmålet kan användas som resurs vid språkutvecklande arbetssätt vid skönlitterär läsning
- Planera, diskutera och jämföra olika didaktiska val vid skönlitterär läsning ur ett andraspråksdidaktiskt perspektiv
- Värdera centrala forskningsresultat relaterat till språkvetenskapliga teorier, frågeställningar och metoder i relation till temat för studentens uppsats
- Reflektera kritiskt kring centrala språkvetenskapliga och didaktiska synsätt
- Diskutera och jämföra olika språkvetenskapliga metoder i relation till olika frågeställningar
- Kritiskt granska, diskutera och värdera andras vetenskapliga arbeten

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

- **Skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet, 7,5 högskolepoäng**

(XX, 7.5 credits)

Delkursen behandlar olika perspektiv av skönlitteratur och olika litterära genrer som utgångspunkt för arbete med skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet. Vidare behandlar delkursen olika språkliga utmaningar som läsande på ett andraspråk kan innebära, samt diskuterar olika arbetssätt och didaktiska val. Under delkursen följs också den "lässtrimma" som pågått under de tidigare terminerna upp, vilken sammanfattas och kopplas till delkursens teman.

1001, Skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet, 7,5 högskolepoäng

(XX, 7.5 credits)

Betygsalternativ: U/G/VG

- **Teorier och metoder för andraspråksforskning, 7,5 högskolepoäng**

(XX, 7.5 credits)

Delkursen behandlar olika språkvetenskapliga teoretiska perspektiv med särskilt fokus på ämnesdidaktiskt inriktad andraspråksforskning. Vidare behandlas olika språkvetenskapliga metoder samt uppsatsskrivandet som process, vilket gör att kursen utgör en förberedelse för examensarbetet.

1002, Teorier och metoder för andraspråksforskning, 7,5 högskolepoäng

(XX, 7.5 credits)

Betygsalternativ: U/G/VG

- **Självständigt arbete med andraspråksdidaktisk inriktning, 15 högskolepoäng**

(XX, 15 credits)

Delkursen syftar till att ge ökad insikt i språkvetenskaplig metod och analys inom ämnesområdet svenska som andraspråk. I samråd med handledare planerar och genomför den studerande en språkvetenskaplig undersökning med andraspråksdidaktisk inriktning. Undersökningen redovisas i en uppsats, där den studerande formulerar ett

vetenskapligt problem, samlar in och bearbetar ett lämpligt material, visar förmåga till självständig analys och drar egna slutsatser utifrån analysen. Därtill ingår att kunna diskutera det egna arbetet och att kunna föra en konstruktiv, kritisk diskussion kring andras uppsatser.

1003, Självständigt arbete med andraspråksdidaktisk inriktning, 15 högskolepoäng
(XX, 15 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

5. Undervisningens upplägg

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, individuell handledning och övningar.

6. Examination

1001 - Skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet, 7,5 högskolepoäng:
Aktivt seminariedeltagande
Skriftliga individuella inlämningsuppgifter
Muntliga redovisningar

1002 - Teorier och metoder för andraspråksforskning, 7,5 högskolepoäng:
PM-uppgifter (löpande examination)
Aktivt seminariedeltagande

1003 - Självständigt arbete med andraspråksdidaktisk inriktning, 15 högskolepoäng:
Aktivt och förberett deltagande vid seminarierna.
Genomförande av ett självständigt vetenskapligt arbete i form av en uppsats som läggs fram och försvaras på ett seminarium.
Opponering på en annan students uppsats.

Högst 20 procent av seminarietillfällena och övningar per delkurs kan kompenseras med motsvarande och likvärdiga uppgifter.

Om möjligheten att komplettera uppgift erbjuds ska kompletteringen vara inlämnad inom ett (1) år från det att uppgiftens resultat meddelats.

För VG på hel kurs krävs VG på det självständiga arbetet.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Förslag på litteratur

Svenska som andraspråk – termin 1

Delkurs 1: Introduktion: skolan i det flerspråkiga samhället

Axelsson, M. (2013): Flerspråkighet och lärande. I: Hyltenstam, Kenneth & Lindberg, Inger (red.). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur.

Bijvoet, E. (2013): Språkattityder. I: Sundgren, E. (red.), *Sociolingvistik*. Liber.

Bunar, N. (2015): *Nyanlända och lärande: mottagande och inkludering*. Natur & Kultur. (Ca 100 sidor enligt lärares anvisningar).

Hedman, C. m. fl. (2012): *Flerspråkighet i skolan: språklig utveckling och undervisning*. Stockholm: Natur & Kultur (Ca 50 sidor enligt lärares anvisningar).

Illman, R. & Nynäs, P. (2017): *Kultur, människa, möte: ett humanistiskt perspektiv*. 2:a uppl. Studentlitteratur. (Ca 100 sidor enligt lärares anvisningar).

Hyltenstam, K. & Milani, T. (2012): Flerspråkighetens sociopolitiska och sociokulturella ramar. I: Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I (red.). *Flerspråkighet: en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådet. Kan laddas ned från: <http://www.vr.se> (133 s.)

Lanio, J. (2013): Tvåspråkighet och språkkontakter i Sverige – ett gammalt fenomen, nya utvecklingar I: Sundgren, E. (red.), *Sociolingvistik*. Liber.

Melander, B. (2013): Språkpolitik och språkvård. I: Sundgren, E. (red.), *Sociolingvistik*. Liber.

Rosén, J. & Wedin, Å. (2015): *Klassrumsinteraktion och flerspråkighet – ett kritiskt perspektiv*. Liber (Del 1 och 2).

Stier, J. & Sandström Kjellin, M. (2009): *Interkulturellt samspel i skolan*. 1:a uppl. Studentlitteratur.

Tingbjörn, G. (2004): Svenska som andraspråk i ett utbildningsperspektiv – en tillbakablick. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. Studentlitteratur.

Wedin, Å. & Musk, N. (red.) (2010): *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle*. Studentlitteratur. (Ca 100 sidor, enligt lärares anvisningar).

Digitala resurser:

Styrdokument, ämnesplaner kursplaner i svenska som andraspråk

www.skolverket.se

Delkurs 2: Svenskans struktur i ett tvärspråkligt perspektiv

Andersson, L-G. (2001): *Språktypologi och språksläktskap*. 4:e uppl. Liber.

Ballardini, K.; Stjärnlöf, S. & Viberg, Å. (1986): *Mål: svenska som främmande språk. Svensk grammatik: svensk grammatik på svenska*. Natur och kultur.

Ekerot, L-J. (2011): *Ordföljd, tempus, bestämdhet: föreläsningar om svenska som andraspråk*. 2:a uppl. Gleerup.

Enström, I. (2010): *Ordens värld: svenska ord – struktur och inläring*. Hallgren & Fallgren. (Läses enligt anvisningarna.)

Flymann Mattson, A. (2016): Att lära ut vad inlärare kan lära in: om grammatisk utveckling hos andraspråksinlärare. I: Kindenberg, B. (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Josefsson, G. (2010): *Svensk universitetsgrammatik för nybörjare*. 2:a uppl.: Studentlitteratur

Källström, R. (2012): *Svenska i kontrast: tvärspråkliga perspektiv på svensk grammatik*. 1:a uppl. Studentlitteratur.

Delkurs 3: Andraspråksinläring

Abrahamsson, N. (2009): *Andraspråksinläring*. Studentlitteratur.

Abrahamsson, N. & Hyltenstam, K. (2013): Mognadsbegränsningar och den kritiska perioden för andraspråksinläring. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl. Studentlitteratur.

Abrahamsson, N & Bylund, E. (2012): Andraspråksinläring och förstaspråksutveckling i en andraspråkskontext. I: Hyltenstam, K., Axelsson, M. & I., Lindberg (red.), *Flerspråkighet – en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådets rapportserie 5: S. 206–231

Axelsson, M. & Magnusson, U. (2012): Forskning om flerspråkighet och kunskapsutveckling under skolåren. I: Hyltenstam, K., Axelsson, M. & Lindberg, I. (red.). *Flerspråkighet: en forskningsöversikt*. Vetenskapsrådets rapportserie 5: S. 247-367.

Dahl, Ö. (2007): *Språkets enhet och mångfald*. Studentlitteratur. (Läses enligt anvisningar).

Ekberg, L (2013): Grammatik och lexikon i svenska som andraspråk på nästan infödd nivå . I: Hyltenstam K. & Lindberg I. (red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl. Studentlitteratur.

Enström, I. (2013): Ordförråd och ordinläring - med särskilt fokus på avancerade inlärare. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl.: Studentlitteratur.

Håkansson, G. (2013): Utveckling och variation – en tillämpning av processbarhetsteorin på svenskt inlärarespråk I: Hyltenstam K. & Lindberg I. (red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl. Studentlitteratur.

Philipsson, A. (2013): Svenskans morfologi och syntax i ett andraspråksperspektiv. I: Hyltenstam K. & Lindberg I. (red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl. Studentlitteratur.

Delkurs 4: Språkutvecklande arbetssätt i mångkulturella klassrum

Bunar, N. (2015): *Nyanlända och lärande: mottagande och inkludering*. Natur & Kultur. (Ca 100 sidor enligt lärare anvisningar.)

Carlsson, M. & von Brömssen, K. (red.) (2012): *Kritisk läsning av pedagogiska texter*. Studentlitteratur (Läses enligt anvisningar).

Cummins, J. (2017): *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid*. Natur och kultur.

Gannå, L. (2016): Ett kritiskt granskande samtal om genrepedagogik I: Kindenberg, B. (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Gibbons, P. (2016): What Counts as Scaffolding? I: Kindenberg, B. (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Kuyumcu, E. (2013): Genrepedagogik som verktyg i språk- och kunskapsutvecklande undervisning och lärande. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle*. (2:a uppl.) Studentlitteratur.

Nygård Larsson, P. (2013): Text, språk och lärande i naturkunskap. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. (2:a uppl.) Studentlitteratur.

Olvergård, L. (2016): Författarna tror dom skriver så tydligt. I: Kindenberg, B. (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Rehman, K. (2016): Genrepedagogik i praktik och teori. I: Kindenberg, Björn (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Rosén, J & Wedin, Å. (2015): *Klassrumsinteraktion och flerspråkighet – ett kritiskt perspektiv*. Liber (Del 2).

Svensson, G. (2017): *Transspråkande i praktik och teori*. Natur och kultur. (Läses enligt anvisningar):

Skolverket

Tema Läromedel

Om läromedel på Skolverkets webbplats:

<http://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning/didaktik/tema-laromedel>

Svenska som andraspråk – termin 2

Delkurs 1: Fonetik och muntlig kommunikation

Abrahamsson, N. (2013): Fonologiska aspekter på andraspråksinläring och svenska som andraspråk I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl.: Studentlitteratur.

Bannert, R. & Svensson, L. (2004): *På väg mot svenskt uttal*. 3:e uppl.: Studentlitteratur.

Burns A. (2016): A holistic approach to teaching speaking in the language classroom. I: Kindenberg, Björn (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Engstrand, O. (2007): *Fonetik light: kortfattad ljudlära för språkstudier och uttalsundervisning*. 1:a uppl.: Studentlitteratur

Hållsten, S. & Malmbjer, A. (red.) (u.u.) *Flerspråkiga elever smågruppsarbetar*. Text- och samtalsstudier från Södertörns högskola.

Kjellin, O. (2002): *Uttalet, språket och hjärnan: teori och metodik för språkundervisningen*. Hallgren & Fallgren. (Läses enligt anvisningarna).

Rosén, J & Wedin, Å. (2015): *Klassrumsinteraktion och flerspråkighet – ett kritiskt perspektiv*. Liber (Del 1).

Sellgren, M. (2016): Smågruppssamtal som en resurs för tänkande och lärande. I: Kindenberg, Björn (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Skolverket. (2018): *Uttalsundervisning. Nyanländas språkutveckling Modul 7*. (ca 25 s.) <https://larportalen.skolverket.se>

Thorén, B. (2009): Rätt betoning gör dig förstådd. I: *Språktidningen*, 2009 (1).

Digitala resurser:

Youtube-filmer om uttalsundervisning. Exempel: Utbildningsradion, Olle Kjellins filmer

Delkurs 2: Läs- och skrivutveckling på ett andraspråk

Franker, Q. (2013): Att utveckla litteracitet i vuxen ålder – alfabetisering i en flerspråkig kontext I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.). *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle* 2:a. uppl.: Studentlitteratur.

Gibbons, P. (2018): *Lyft språket lyft tänkandet: språk och lärande*. Studentlitteratur

Hedman, C. (2012): Läsutveckling hos flerspråkiga. I: Salameh, E.-K. (red.), *Flerspråkighet i skolan. Språklig utveckling och undervisning*. Stockholm: Natur och kultur

Hedman, C. (2012): Flerspråkig elev med dyslexi? I: Salameh, E.-K. (red.), *Flerspråkighet i skolan. Språklig utveckling och undervisning*. Stockholm: Natur och kultur

Magnusson, U. (2013): Skrivande på ett andraspråk . I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl. Studentlitteratur

Rosén, J & Wedin, Å. (2015): *Klassrumsinteraktion och flerspråkighet – ett kritiskt perspektiv*. Liber (del 4).

Reichenberg, M. & Fröhling, T. (2014): *Vägar till läsförståelse: texten, läsaren, samtalet*. 2:a uppl. Natur & kultur.

Skolverket (2012): *Greppa språket: ämnesdidaktiska perspektiv på flerspråkighet*. 2:a. uppl.: Stockholm: Skolverket

Wedin, Å. (2010): Att läsa och skriva på sitt andraspråk. I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.) *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Lund, Studentlitteratur.

Westlund, B. (2016): Läsförståelse ur ett andraspråksperspektiv. I: Kindenberg, B. (red.), *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Delkurs 3: Kartläggning och bedömning

Abrahamsson, T. & Bergman, P. (2011): *Tankarna springer före: att bedöma ett andraspråk i utveckling*. HSL förlag.

Council of Europe. (2011): *Manual for Language Test Development and Examining*. ALTE. <https://rm.coe.int/manual-for-language-test-development-and-examining-for-use-with-the-ce/1680667a2b>

Eklund Heinonen, M. (2008): Bedömning av muntlig språkfärdighet och processbarhet. Grammatisk språkförmåga i ett muntligt språktest. I: Granfledt, J. m.fl. (red.) *Språkinläring, språkdiraktik och teknologi. Rapport från ASLA:s höstsymposium i Lund 2007*.

Flyman Mattsson, A. & Håkansson, G. (2010): *Bedömning av svenska som andraspråk. En analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier*. Studentlitteratur

Kuyumcu, E. (2010): Bedömning av elevtexter i ett genrepdagiskt perspektiv. I: Olofsson, M. (red.) *Symposium 2009. Genrer och funktionellt språk i teori och praktik*. Stockholms universitets förlag

Olofsson, M. & Sjöqvist, L. (2013): Bedömning i svenska som andraspråk I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl. Studentlitteratur.

Rydell, M. (2016): Konsten att föra ett samtal framåt. Om bedömning av muntlig interaktion på sfi. I: Kindenberg, Björns (red.). *Flerspråkighet som resurs*. Liber.

Sjöqvist, L. (2011): När språket inte gör tanken rättvisa – att bedöma flerspråkiga elevers språk och kunskapsutveckling. I: Lindrot, L. (red.) *Pedagogisk bedömning: att dokumentera, bedöma och utveckla kunskap*. HLS förlag,

Skolverket (2009): *Gemensam europeisk referensram för språk: lärande, undervisning och bedömning*. Stockholm.

Digitala resurser:

Skolverket: Bedömningsportalen.

<https://bp.skolverket.se/>

Delkurs 4: Ämnesdidaktisk uppsats

Hammarberg, B. (2013): Teoretiska ramar för andraspråksforskning. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle*. 2:a uppl. Studentlitteratur

Lagerholm, P. (2010): *Språkvetenskapliga uppsatser*. Studentlitteratur

Individuell litteratur tillkommer i samråd med handledaren.

Svenska som andraspråk – termin 3

Delkurs 1: Språk och identitet

Boyd, S. & Bredänge, G. (2013): Attityder till brytning – exemplet utländska lärare i svenska skolor. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), *Svenska som andraspråk*. 2:a uppl. Lund: Studentlitteratur.

Fraurud, K. & Boyd, S. (2011): The native – no-native speaker distinction and the diversity of linguistic profiles of young people in multilingual urban contexts in Sweden. I: Källström, R. & Lindberg, I. (red.). *Young Urban Swedish. Variation and Change in Multilingual Settings*. Göteborgs universitet.

György-Ullholm, K. (2010): Flerspråkighet, enspråkighet och etnisk identitet. I: Musk, N. & Wedin, Å. *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur.

Heller, M. (2011): *Paths to Postnationalism: A Critical Ethnography of Language and Identity*. Oxford University Press.

Ivanic, R. (1997): *Writing and identity: the discursive construction of identity in academic writing*. *Studies in written language and literacy*, 5:e uppl. John Benjamins, (Läses enligt anvisningar.)

Jonsson, R. (2010): Förbjudet språk: nedsättande ord i språkdebatt och klassrumssamtal. I: Musk, Nigel & Wedin, Åsa. *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Lund, Studentlitteratur.

Kahlin, L. & Tykesson, I. (2016): Identity attribution and resistance among Swedish-speaking call centre workers in Moldova. I: *Discourse Studies*, 18 (1).

Karlander, D. Milani, T. & Jonsson, R. (2017): Gränsdragningar som språkideologisk praktik. I: Håkansson, D. & Karlsson, A-M (red.). *Varför språkvetenskap? Kunskapsintressen, studieobjekt, drivkrafter*. Studentlitteratur.

Milani, Tomasso M. (2013): Språkideologiska debatter i Sverige. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.), *Svenska som andraspråk*. 2:a uppl. Studentlitteratur.

Pavlenko, A. & Blackledge, A. (2004): *Negotiation of Identities in Multilingual contexts. Bilingual education and bilingualism* 45. Multilingual Matters. (Läses enligt anvisningar.)

Rosén, J & Wedin, Å. (2015): *Klassrumsinteraktion och flerspråkighet – ett kritiskt perspektiv*. Liber (Del 3).

Werndin, M. (2010): Identitetsförhandlingar i det flerspråkiga klassrummet: om ungdomsspråk, makt och diskurs. I: Musk, N. & Wedin, Å. (red.), *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur.

Därutöver väljs en aktuell avhandling med koppling till kursinnehållet i samråd med läraren.

Delkurs 2: Funktionell grammatik för textarbete i skolan

Af Geijerstam, Å. (2010): Om skrivande i naturorienterande ämnen. "Hon skrev upp vad vi skulle ha med på labbrapporten och sen skrev vi det. Så var det inte så mycket mer än så." I: Olofsson, M. (red.): *Symposium 2009. Genrer och funktionellt språk i teori och praktik*. Nationellt centrum för andraspråk. Stockholms universitets förlag.

Halleson, Y. (2011): Abstraktion i en DN-ledare. I: Holmberg, Per, Karlsson, Anna-Malin & Nord, Andreas (red.): *Funktionell textanalys*. Norstedts.

Holmberg, P. & Karlsson, A-M. (2006): *Grammatik med betydelse. En introduktion till funktionell grammatik*. Hallgren & Fallgren. (Kap 1–5, 7).

Holmberg, P. (2010): Text, språk och lärande. Introduktion till genrepedagogik. I: Olofsson, M. (red.): *Symposium 2009. Genrer och funktionellt språk i teori och praktik*. Nationellt centrum för andraspråk. Stockholms universitets förlag.

Holmberg, P. (2006): Funktionell grammatik och textarbete i skolan. I: Lindberg, I. & Sandwall, K. (red.), *Språket och kunskapen: att lära på ett andraspråk i skola och högskola: rapport från nordisk konferens den 7–8 oktober 2005 i Göteborg*. Institutet för svenska som andraspråk.

Johansson, B. & Sandell Ring, A. (2010): Låt språket bära – språk och kunskapsutveckling i skolans alla ämnen. I: Olofsson, M. (red.): *Symposium 2009. Genrer och funktionellt språk i teori och praktik*. Nationellt centrum för andraspråk. Stockholms universitets förlag.

Nord, A. (2011): Text, register, genre och diskurs. I: Holmberg, P., Karlsson, A-M. & Nord,

A. (red.): *Funktionell textanalys*. Norstedts.

Sellgren, M. (2011): Vem hotar haven och regnskogarna? I: Holmberg, P., Karlsson, A-M. & Nord, A. (red.): *Funktionell textanalys*. Norstedts.

Schlepppegrell, M. (2010): Functional grammar in the classroom. I: Olofsson, M. (red.): Symposium 2009. *Genrer och funktionellt språk i teori och praktik*. Nationellt centrum för andraspråk. Stockholms universitets förlag.

Yassin, D. (2011): Elever i år 3 tycker till. I: Holmberg, P., Karlsson, A-M. & Nord, A. (red.): *Funktionell textanalys*. Norstedts.

Därutöver väljs en av följande avhandlingar:

Folkeryd J. (2006): *Writing with an Attitude: Appraisal and student texts in the school subject of Swedish*. Uppsala: Acta Universitatis Upsaliensis; 2006. Studia Linguistica Upsaliensia, 5.

af Geijerstam, Å. (2006): *Att skriva i naturorienterande ämnen i skolan*. Uppsala: Institutionen för lingvistik och filologi; 2006. Studia Linguistica Upsaliensia, 3.

Hipkiss, A. M. (2014): *Klassrummets semiotiska resurser: en språkdidaktisk studie av skolämnena hem- och konsumentkunskap, biologi och kemi*. Umeå: Umeå universitet.

Magnusson, U. (2011): *Skolspråk i utveckling. En- och flerspråkiga elevers bruk av grammatiska metaforer i senare skolår*. Göteborg: Göteborgsstudier i nordisk språkvetenskap 17.

Nygård Larsson, P. (2011): *Biologiämnets texter. Text, språk och lärande i en språkligt heterogen gymnasieklass*. Malmö Studies in Educational Sciences No. 62

Sellgren, M. (2011): *Den dubbla uppgiften Tvåspråkiga elever i skolans mellanår arbetar med förklarande genre i SO*. Licentiatuppsats i tvåspråkighetsforskning, Centrum för tvåspråkighetsforskning vid Stockholms universitet.

Delkurs 3: Kritisk litteracitet och multimodalitet ur ett andraspråksdidaktiskt perspektiv

Björkvall, A. & Engblom, C. (2010): Flerspråkighet och multimodalitet som lärandepotential. I: Musk, N. & Wedin, Å.: *Flerspråkighet, identitet och lärande*. Studentlitteratur.

Danielsson, K. & Selander, S. (2016): Reading multimodal texts for learning: a model for cultivation multimodal literacy. I: *Designs for Learning*, 8.

Francia, G. (2013): Svenska som andraspråk: Literacy-praktik för likvärdighet eller för social differentiering? I: Bagga-Gupta, S., Evaldsson, A-C., Liberg, C. och Säljö, R. (red.), *Literacy-praktiker i och utanför skolan*. Gleerups.

Franker, Q. (2009): Bildvalet har betydelse. I: Juvonen, P. (red.), *Språk och lärande: rapport från ASLA:s höstsymposium, Stockholm, 7-8 november*. Uppsala.

Gee, J. P. (2015): *Social linguistics and literacies: ideology in discourses*. 5. Uppl. London: Routledge.

Jacquet, E. & Danielsson, M. (2018): *Uppdrag literacy: med klassrummet som arena*. Liber. (Läses enligt anvisningar.)

Janks, H. (2010): *Literacy and power*. London: Routledge.

Rosén, J & Wedin, Å. (2015): *Klassrumsinteraktion och flerspråkighet – ett kritiskt perspektiv*. Liber. (Del 4)

Selander, S; Kress, G. R. (2017): *Design för lärande: ett multimodalt perspektiv*. 2:a uppl. Studentlitteratur .

Wedin, Å. & Hedman, C. (2013:) *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet*. (Läses enligt anvisningar.)

Därutöver väljs en aktuell avhandling med koppling till kursinnehållet i samråd med läraren.

Delkurs 4: Vetenskapligt paper med ämnesdidaktisk inriktning

Hellspong, L. (2014): *Forskningsuppsatsens retorik*. Studentlitteratur. (Ca 150 s. i urval)

Håkansson, D. (2017): *Språkvetenskapen och teorierna*. I: Håkansson, D. & Karlsson, A-M. (red.) (2017): *Varför språkvetenskap? Kunskapsintressen, studieobjekt, drivkrafter*. Studentlitteratur.

Jarrick, A. & Josephson, O. (1996): *Från tanke till text: en språkhandbok för uppsatsskrivande studenter*. Studentlitteratur.

Rienecker, L. & Stray Jørgensen, P. (2014): *Att skriva en bra uppsats*. 3:e uppl. [rev. och uppdaterade] Liber. (Cirka 100 s. i urval)

Därtill kommer ett antal vetenskapliga artiklar valda i samråd med läraren.

Referenslitteratur

Backman, J. (1998): *Rapporter och uppsatser*. Lund: Studentlitteratur.

Schött, K., Hållsten, S., Moberg, B. & Strand, H. (2015): *Studentens skrivhandbok*. Liber. (170 s.)

Svenska språknämnden (2016): *Språkriktighetsboken*. (2:a. uppl.)

Svenska som andraspråk – termin 4

Delkurs 1: Skönlitteratur i det flerspråkiga klassrummet

Economou, C. (2015): *"I svenska två vågar jag prata mer och så": en didaktisk studie om skolämnet svenska som andraspråk*. Göteborg: Acta universitatis Gothoburgensis, 2015 (Läses enligt anvisningar.)

Ingemansson, M. (2016): *Lärande genom skönlitteratur: djupläsning, förståelse, kunskap*. Lund: Studentlitteratur
Nordlund, A. (2013): *Varför litteraturvetenskap?: en ämnesintroduktion för nya studenter*. Studentlitteratur.

Molloy, Gunilla (2011): *Selma Lagerlöf i mångfaldens klassrum*. 1:a. uppl. Lund: Studentlitteratur.

Nadel, T. (2018): *Att se den andre: texten eller världen? Interaktion mellan gymnasieelever och en kenyansk novell*. (licentiatavhandling).

Persson, M. (2010): *Varför läsa litteratur?* Studentlitteratur. (Läses enligt anvisningar.)

Persson, M. (2007): *Litteratur och kultur i skolan*. Studentlitteratur. (Läses enligt anvisningar.)

Wiklund, I. & Landmark, D. (2013): *Andraspråksperspektiv på litteraturundervisning*
I: Olofsson, M. (red.), *Symposium 2012: lärarrollen i svenska som andraspråk*.
Stockholms universitets förlag.

Östman, C. (2015): *Det klappande hjärtat: Gestaltning och förväntan i Selma Lagerlöfs Kejsarn av Portugallien*. I: Östman, C. (red.), *Det skönlitterära språket: Tolv texter om stil*. Morfem.

Därtill kommer ett antal skönlitterära texter enligt lärarens anvisningar.

Delkurs 2: Teorier och metoder för andraspråksforskning

Bell, J. (2015): *Introduktion till forskningsmetodik*. 4:e uppl. Studentlitteratur.

Gass, S. M. & Mackey, A. (2015): *Second Language Research: Methodology and design*. Taylor & Francis. (Läses enligt anvisningar.)

Håkansson, D. & Karlsson, A-M. (red.) (2017): *Varför språkvetenskap? Kunskapsintressen, studieobjekt, drivkrafter*. Studentlitteratur. (Läses enligt anvisningar.)

Karlsson, A-M. (2008): *Forskare, pedagog eller konsult? Reflektioner kring tillämpad och praxisorienterad språkforskning*. I: Granfeldt, Jonas, Håkansson, Gisela, Källkvist, Marie & Schlyter, Suzanne (red.): *Språkinläring, språkdidaktik och teknologi. Rapport från ASLA:s höstsymposium i Lund 8–9 november 2007*. ASLA 21.

Metodavsnitten läses i samtliga 4 avhandlingar, samt en av dem i sin helhet:

Rydell, M. (2018): *Constructions of Language Competence: Sociolinguistic Perspectives on Assessing Second Language Interactions in Basic Adult Education*. Stockholms universitet: Institutionen för svenska och flerspråkighet.

Sahlée, A. (2017): *Språket och skolämnet svenska som andraspråk*. Institutionen för nordiska språk.

Sharif, H. (2017): *"Här i Sverige måste man gå i skolan för att få respekt"*. Nyanlända ungdomar i den svenska gymnasieskolans introduktionsutbildning. Uppsala universitet. Institutionen för pedagogik, didaktik och utbildningsstudier.

Vuorenperä, S. (2016): *Litteracitet genom interaktion*. Örebro universitet: Institutionen för humaniora, utbildnings- och samhällsvetenskap.

Delkurs 3: Examensarbete med andraspråksdidaktisk inriktning, 15 hp

Rienecker, L. & Stray Jørgensen (2018): *Att skriva en bra uppsats*. 4:e uppl. Liber.

Övrig litteratur väljes i samråd med handledare.

Bilaga 11, Utbildningsplan för Ämneslärarutbildning med interkulturell profil

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Utbildningsplan

[English translation of programme syllabus](#)

Ämneslärarutbildning med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan, 300 högskolepoäng

(Teacher Education with an Intercultural Profile: Upper Secondary School, 300 credits)

Programkod	P3408
Ansvarig institution	Lärarytbildningen
Utbildningsnivå	Grundnivå
Undervisningsspråk	Svenska
Giltig fr.o.m.	HT 2018
Giltig t.o.m.	VT 2019

1. Fastställande

Utbildningsplanen är fastställd av Fakultetsnämnden vid Södertörns högskola den 2018-01-17 enligt bestämmelserna i högskoleförordningen.

2. Behörighetskrav

Grundläggande behörighet samt Engelska B, Samhällskunskap A (Områdesbehörighet 6 c). För undervisningsämnena Historia och Religionskunskap krävs även Historia A. För undervisningsämnet Samhällskunskap krävs även Matematik B, Samhällskunskap B.

Eller

Grundläggande behörighet samt Samhällskunskap 1b / 1a1+1a2 (Områdesbehörighet A6 c). För undervisningsämnena Historia och Religionskunskap krävs även Historia 1b / 1a1+1a2. För undervisningsämnet Samhällskunskap krävs även Matematik 2a / 2b / 2c, Samhällskunskap 2.

3. Programspecifika lärandemål

Kunskap och förståelse

Mål enligt SFS 2013:1118

För ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan ska studenten

- visa sådana ämneskunskaper som krävs för yrkesutövningen, inbegripet såväl brett kunnande inom ämnesstudiernas huvudområde som väsentligt fördjupade kunskaper inom vissa delar av detta område och fördjupad insikt i aktuellt forsknings- och utvecklingsarbete.

För ämneslärarexamen ska studenten också

- visa sådana kunskaper i didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den

verksamhet i övrigt som utbildningen avser samt visa kännedom om vuxnas lärande,

- visa fördjupad kunskap om vetenskapsteori samt kvalitativa och kvantitativa forskningsmetoder, och visa kunskap om relationen mellan vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet och dess betydelse för yrkesutövningen,
- visa sådan kunskap om barns och ungdomars utveckling, lärande, behov och förutsättningar som krävs för den verksamhet som utbildningen avser,
- visa kunskap om och förståelse för sociala relationer, konflikthantering och ledarskap,
- visa kunskap om skolväsendets organisation, relevanta styrdokument, läroplansteori och olika pedagogisk-didaktiska perspektiv samt visa kännedom om skolväsendets historia, och
- visa fördjupad kunskap om bedömning och betygssättning.

Lokala lärandemål

Efter genomgången utbildning kan studenten

- visa fördjupade kunskaper om centrala begrepp, problemställningar och perspektiv inom profilområdet interkulturalitet,
- visa fördjupade kunskaper om mångvetenskapliga arbetssätt och betydelsen av bildning för lärande och mänsklig utveckling,
- visa fördjupade kunskaper om hur konstnärliga uttryck, såsom skönlitteratur, teater och film kan komplettera teoretiska kunskaper och ge möjlighet till dialog och vidgade perspektiv.

Färdighet och förmåga

Mål enligt SFS 2013:1118

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa fördjupad förmåga att skapa förutsättningar för alla elever att lära och utvecklas,
- visa fördjupad förmåga att kritiskt och självständigt tillvarata, systematisera och reflektera över egna och andras erfarenheter samt relevanta forskningsresultat för att därigenom bidra till utvecklingen av yrkesverksamheten och kunskapsutvecklingen inom ämnen, ämnesområden och ämnesdidaktik,
- visa förmåga att ta till vara elevers kunskaper och erfarenheter för att stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att tillämpa sådan didaktik och ämnesdidaktik inklusive metodik som krävs för undervisning och lärande inom det eller de ämnen som utbildningen avser och för den verksamhet i övrigt som utbildningen avser,
- visa förmåga att självständigt och tillsammans med andra planera, genomföra, utvärdera och utveckla undervisning och den pedagogiska verksamheten i övrigt i syfte att på bästa sätt stimulera varje elevs lärande och utveckling,
- visa förmåga att identifiera och i samverkan med andra hantera specialpedagogiska behov,
- visa förmåga att observera, dokumentera och analysera elevers lärande och utveckling i förhållande till verksamhetens mål och att informera och samarbeta med elever och deras vårdnadshavare,

- visa förmåga att kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingarna,
- visa förmåga att förebygga och motverka diskriminering och annan kränkande behandling av elever,
- visa förmåga att beakta, kommunicera och förankra ett jämställdhets- och jämlikhetsperspektiv i den pedagogiska verksamheten,
- visa kommunikativ förmåga i lyssnande, talande och skrivande till stöd för den pedagogiska verksamheten,
- visa förmåga att säkert och kritiskt använda digitala verktyg i den pedagogiska verksamheten och att beakta betydelsen av olika mediers och digitala miljöers roll för denna, och
- visa förmåga att i den pedagogiska verksamheten utveckla färdigheter som är värdefulla för yrkesutövningen.

Lokala lärandemål

Efter genomgången utbildning kan studenten

- visa fördjupad förmåga att omsätta kunskaper inom profilmrådet interkulturalitet i den pedagogiska verksamheten och i utvecklingen av denna,
- visa fördjupad förmåga att omsätta kunskaper om bildning och mångvetenskaplighet i pedagogiskt arbete inom gymnasieskolan,
- visa fördjupad förmåga att kunna uttrycka sina egna uppfattningar och värderingar samt kritiskt kunna reflektera över dessa,
- visa förmåga att skapa en trygg och öppen samtalsmiljö

Värderingsförmåga och förhållningssätt

Mål enligt SFS 2013:1118

För ämneslärarexamen ska studenten

- visa självkännedom och empatisk förmåga,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare,
- visa förmåga att i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, i synnerhet barnets rättigheter enligt barnkonventionen, samt en hållbar utveckling, och
- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckla sin kompetens i det pedagogiska arbetet.

Lokala lärandemål

Efter genomgången utbildning kan studenten

- visa fördjupad förmåga att kritiskt reflektera över och problematisera pedagogisk verksamhet utifrån profilmrådet interkulturalitet,

- visa förmåga att identifiera sitt behov av ytterligare kunskap samt att kontinuerligt vidareutveckla sin interkulturella kompetens,
- visa förmåga till ett professionellt förhållningssätt gentemot elever och deras vårdnadshavare med särskilt beaktande av interkulturalitet
- visa förmåga att genom kritisk självreflektion ompröva sina egna förhållningssätt.

4. **Användbarhet**

De kunskaper, färdigheter, förmågor och förhållningssätt, som förvärvas under utbildningen ger studenten goda förutsättningar och god beredskap för att leda äldre elevers lärande, framför allt elever inom gymnasieskolan men även elever i årskurs 7-9 och i vuxenutbildning och för att genomföra alla de övriga uppgifter som läraryrket innebär. Utbildningens interkulturella profil ger dessutom speciella kunskaper och färdigheter och utvecklar förhållningssätt, som gör studenten särskilt väl skickad att verka i pedagogiska miljöer, där elever med olika bakgrund och studieförutsättningar möts. Utbildningen ger dessutom god vetenskaplig skolning och gedigna pedagogiska kunskaper och färdigheter, som kan vara användbara inom andra områden.

5. **Examen**

Examensbenämning:

- Ämneslärarexamen med inriktning mot arbete i gymnasieskolan med interkulturell profil
- Degree of Master of Arts/Science in Upper Secondary Education with an Intercultural Profile

Krav för examen:

- Se Södertörns högskolas examensordning för ämneslärarexamen med interkulturell profil.

6. **Programbeskrivning**

Programmet består av följande områden

Utbildningsvetenskaplig kärna om 60 högskolepoäng, verksamhetsförlagd utbildning (Vfu) i gymnasieskolan om 30 högskolepoäng (varav 15 högskolepoäng är ämnesrelaterade) samt ämnes- och ämnesdidaktiska studier om 210 eller, när så krävs, 240 högskolepoäng.

Programmet omfattar ämnesstudier i två undervisningsämnen. Det ena ämnet/ämnesområdet (Ämne 1) omfattar en fördjupning om 120 högskolepoäng, det andra (Ämne 2) en fördjupning om 90 högskolepoäng. När svenska eller samhällskunskap ingår krävs alltid 120 högskolepoäng inom de ämnesområden som är relevanta för dessa ämnen.

Programmet har två profiler, interkulturalitet och bildning.

7. **Kurser som *obligatoriskt* ingår i programmet**

Utbildningsvetenskap omfattande 60 högskolepoäng.

Verksamhetsförlagd utbildning omfattande 30 högskolepoäng.

Ett av följande ämnen i omfattningen 120 högskolepoäng:

Svenska för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, Samhällskunskap för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, Historia för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, Religionsvetenskap för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, Engelska för blivande ämneslärare, gymnasieskolan.

Ett av följande ämnen i omfattningen 90 högskolepoäng:

Historia för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, Religionsvetenskap för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, Engelska för blivande ämneslärare, gymnasieskolan.
Alternativt ett av följande ämnen i omfattningen 120 högskolepoäng:
Svenska för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, Samhällskunskap för blivande ämneslärare.

Student som följer utbildningsprogrammet är garanterad plats på de obligatoriska kurser som ges inom ramen för programmet alternativt på någon av de inriktningar/kurser som ges inom programmet (se 11 Övrigt, gällande behörighet).

8. Kurser som *kan* ingå i programmet

Studenten har alltid platsgaranti på ett urval kurser som motsvarar upp till heltidsstudier, dock inte med garanti på förstahandsval. För behörighet se respektive kursplan.

9. Självständigt arbete

För ämneslärarexamen med inriktning mot gymnasieskolan ska studenten inom ramen för kursfodringarna ha fullgjort ett självständigt arbete om minst 15 högskolepoäng i vart och ett av de två ämnen som studeras inom utbildningen. Det självständiga arbetet har formen av examensarbete.

10. Tillgodoräknande av tidigare utbildning

Student har rätt att få prövat om tidigare utbildning eller verksamhet kan godtas för tillgodoräknande inom programmet.

11. Övrigt

För behörighet till kurser inom programmet, se respektive kursplan.

Bilaga 12 ,Kursplan: Utbildningsvetenskaplig kärna I

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan

Utbildningsvetenskap för blivande ämneslärare I, gymnasieskolan, 25,5 högskolepoäng

(Education Studies for Secondary School Teachers (years 10-12), 25.5 credits)

Kurskod:	1284UA
Ämnesgrupp:	Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Läraryrket
Utbildningsområde/n:	Undervisningsområdet 100%
Ges endast inom följande program:	Ämnesläraryrket med interkulturell profil mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Kursnivå:	A
Fördjupning:	G1N (Grundnivå, har endast gymnasiala förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	HT 2018

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Läraryrket kursplanenämnd vid Södertörns högskola den 2018-05-30 enligt bestämmelserna i högskoleförordningen.

2. Behörighetskrav

Studenten ska vara antagen till Ämnesläraryrket med interkulturell profil med inriktning mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten

Kunskap och förståelse

- redogöra för skolväsendets organisation och villkor i historia och samtid
- identifiera läraruppdraget och beskriva lärarens dubbla uppdrag
- redogöra för och resonera kring begreppen utbildning, undervisning och fostran med utgångspunkt i skolans styrdokument, inberäknat FN:s deklaration om de mänskliga rättigheterna och FN:s barnkonvention
- redogöra för läraryrketens profilområden interkulturalitet och bildning
- beskriva olika former av kunskap utifrån bland annat läroplansteoretiska perspektiv
- redogöra för olika teorier om lärande och utveckling utifrån psykologiska perspektiv

- beskriva hur begreppen individen och lärandet relaterar till begreppen eleven och undervisningen med hjälp av pedagogisk teori
- förklara läroplansteori som en fråga om urval och innehåll
- beskriva den pedagogiska relationen elev, lärare och undervisningsinnehåll utifrån didaktisk teori samt resonera kring skillnaden mellan kunskap om undervisning och kunskande i undervisning

Färdighet och förmåga

- ge exempel på olika bildningsideal samt resonera om utbildningens betydelse för människans tillblivelse i kulturen utifrån historiska och samtida perspektiv
- skriva texter som, med utgångspunkt i läst litteratur, visar prov på kritiskt tänkande samt på språklig och akademisk medvetenhet
- kontextualisera olika sätt att se på individen och lärandet utifrån idéhistoriska perspektiv
- använda samtida och klassiska texter i skriftlig och muntlig argumentation
- genomföra en mindre textanalys på ett avgränsat material
- ge exempel på hur skiftande kunskaps- och bildningsideal har påverkat synen på den pedagogiska relationen elev, lärare och undervisningsinnehåll över tid
- planera och muntligt presentera ett undervisningsmoment utifrån ett i läroplanen givet innehåll och med hjälp av en vald och motiverad didaktisk modell
- genomföra och analysera en observation av en undervisningssituation med stöd i vetenskaplig metod
- planera, genomföra och situationsanpassa muntlig kommunikation utifrån kännedom om retorikens grunder och med hjälp av adekvata digitala verktyg
- formulera texter riktade till olika målgrupper så som elever, vårdnadshavare, kommun och förvaltning

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- diskutera hur skolans digitalisering och samhällets medialisering inverkar på skolan som fysisk och social plats
- reflektera över interkulturella frågor relevans för skolans värdegrundsarbete
- jämföra hur olika sätt att se på individen och lärandet samspelar med skolans demokrati- och värdegrundsarbete som det uttrycks i gymnasieskolans styrdokument
- reflektera över olika aspekter av lärarens professionalitet och undervisningens estetik utifrån en observerad undervisningssituation och med hjälp av didaktisk teori
- kritiskt resonera om kunskapens geografiska, historiska och kulturella kontextbundenhet med stöd i lärarutbildningens interkulturella profil.

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

...

- **Läraryrket och kunskapens former, 10,5 högskolepoäng**
(*The Task of the Teacher and Forms of Knowledge, 10.5 credits*)
Delkursen introducerar studenten till läraryrket och den historiska, sociala och fysiska plats där yrket äger rum liksom till skolans historia, dess organisation och villkor. De för läraryrket centrala begreppen utbildning, undervisning och fostran presenteras och sätts i relation till lärarutbildningens två profiler bildning och interkulturalitet. Den interkulturella profilen introduceras genom att särskild vikt läggs vid skolans värdegrund, inbegripet grundläggande demokratiska värderingar och de mänskliga rättigheterna. Genom bildningsprofilen relateras skolans uppdrag till frågan om människans tillblivelse i kulturen och utbildningens roll i detta. Vidare ger delkursen en introduktion till kunskapens olika former som belyses ur bland annat läroplansteoretiska perspektiv. Delkursen är även en introduktion till akademiska studier samt till att läsa och skriva akademiska texter. Delkursen består av två moment: Läraryrket och kunskapens former 1 och 2.

1001, Läraryrket och kunskapens former 1, 6 högskolepoäng
(*The Task of the Teacher and Forms of Knowledge 1, 6 credits*)
Betygsalternativ: U/G/VG

1002, Läraruppdraget och kunskapens former 2, 4,5 högskolepoäng
(*The Task of the Teacher and Forms of Knowledge 2, 4.5 credits*)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Eleven och lärandet, 6 högskolepoäng**

(*The Pupil and Education, 6 credits*)

I delkursen studeras teorier om lärande och utveckling. Utifrån ett psykologisk perspektiv, studeras teorier om lärande och utveckling liksom relationen mellan arv och miljö. Olika sätt att se på lärande kontextualiseras utifrån idéhistoriska perspektiv och med hjälp av pedagogisk teori förflyttas fokus från individen och lärandet till eleven och undervisningen. Lärarutbildningens interkulturella profil uppmärksammas genom att särskild vikt läggs vid att diskutera hur olika synsätt på individen och lärandet samspelar med skolans demokrati- och värdegrundsarbete. Lärarutbildningens bildningsprofil aktualiseras genom en samläsning av samtida och klassiska texter. Delkursen ger även en introduktion till textanalys och grundläggande argumentationsteknik.

1003, Eleven och lärandet, 6 högskolepoäng

(*The Pupil and Education, 6 credits*)

Betygsalternativ: U/G/VG

- **Undervisningsteori och undervisningspraktik, 9 högskolepoäng**

(*Teaching Theory and Teaching Practice, 9 credits*)

Med relationen elev, lärare och undervisningsinnehåll som utgångspunkt är kursens syfte att belysa förhållandet mellan undervisningens teori och praktik och att ge redskap för att planera, genomföra och utvärdera undervisning. Lärares professionalitet behandlas som ett växelspel mellan kunskap om undervisning och kunnande i undervisning.

Undervisningen görs till föremål för analys och reflektion med hjälp av den teoretiska didaktiken, och olika didaktiska modeller prövas i relation till konkreta undervisningssituationer. Vidare behandlar kursen läroplansteori som en fråga om urval och innehåll. Frågan om vad som räknas som värdefullt vetande sätts i relation till skiftande kunskaps- och bildningsideal i historia och nutid, och den interkulturella profilen aktualiseras genom att särskild vikt läggs vid att diskutera kunskapens geografiska, historiska och kulturella kontextbundenhet. I kursen fördjupas även konsten att som lärare inta ett rum och kommunicera med olika grupper, t.ex. elever, vårdnadshavare och kolleger. Kursen ger en introduktion till observation som vetenskaplig metod.

1004, Undervisningsteori och undervisningspraktik, 9 högskolepoäng

(*Teaching Theory and Teaching Practice, 9 credits*)

Betygsalternativ: U/G/VG

5. Undervisningens upplägg

I kursen ingår moment som föreläsningar, seminarier och praktiska övningar

6. Examination

1001 - Läraruppdraget och kunskapens former, 6 högskolepoäng, examineras genom aktivt seminariedeltagande, skriftliga inlämningsuppgifter samt en individuell skriftlig salstentamen.

1002 - Läraruppdraget och kunskapens former, 4,5 högskolepoäng, examineras genom aktivt seminariedeltagande, skriftliga inlämningsuppgifter, samt en individuell skriftlig hemtentamen.

1003 - Eleven och lärandet 6 högskolepoäng examineras genom aktivt seminariedeltagande, skriftliga inlämningsuppgifter samt en individuell skriftlig hemtentamen.

1004 - Undervisningsteori och undervisningspraktik, 9 högskolepoäng examineras genom aktivt seminariedeltagande, skriftliga inlämningsuppgifter, muntlig presentation av en genomförd observation samt en individuell skriftlig salstentamen.

Frånvaro från högst två seminarietillfällen kan kompenseras med skriftliga uppgifter. För betyget väl godkänd på kursen krävs väl godkänd på båda examinationsmomenten.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

Om litteraturen förändras mellan terminer, fastställs ny litteraturlista inför nästkommande termin senast 15 juli respektive 15 december.

Giltig fr.o.m	Giltig t.o.m	Beslutsdatum	Beslutande organ
HT 2018		2018-05-17	Programråd för Ämneslärarutbildningen med interkulturell profil med inriktning mot gymnasiet

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 13, Kursplan: Utbildningsvetenskaplig kärna II

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan

Utbildningsvetenskap II, för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, 15 högskolepoäng

(Education Studies II for Upper Secondary School Teachers, 15 credits)

Kurskod:	1257UA
Ämnesgrupp:	Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Lärarytbildningen
Utbildningsområde/n:	Undervisningsområdet 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarytbildning med interkulturell profil mot gymnasieskolan, 300-330 hp
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Kursnivå:	B
Fördjupning:	G2F (Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m:	VT 2018

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Lärarytbildningens kursplanenämnd vid Södertörns högskola den 2017-12-19 enligt bestämmelserna i högskoleförordningen.

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (24 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning I (6 högskolepoäng) samt ämnesstudier i båda ämnesinriktningarna omfattande 60 högskolepoäng i vardera ämnesinriktningen.

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten

Kunskap och förståelse

- beskriva de processer och mekanismer som kan leda till uteslutningar, kränkningar och mobbning av elever och hur dessa kan förebyggas
- beskriva hur man som lärare kan identifiera och, i samverkan med andra, hantera specialpedagogiska behov, samt ta ställning till olika åtgärdsprogram för att stödja elever med särskilda behov

- redovisa centrala begrepp och perspektiv inom det specialpedagogiska fältet, kritiskt jämföra och diskutera olika sätt att se på elever med särskilda behov, samt analysera konsekvenserna av dessa synsätt för skolan och för den enskilde eleven
- redovisa centrala begrepp och perspektiv inom det utbildningsvetenskapliga fältet, samt jämföra och diskutera olika perspektiv på didaktik och vetenskap.

Färdighet och förmåga

- analysera konsekvenserna av kategoriseringar utifrån genus, klass, etnicitet och funktionsnedsättning, liksom föreställningar om normalitet för barns och ungdomars lärande och kunskapsutveckling
- diskutera vetenskapsteori och grunderna för vetenskaplig teori- och kunskapsbildning med relevans för didaktik och det utbildningsvetenskapliga fältet
- förklara hur vetenskapliga metoder kan tillämpas för olika typer av frågeställningar
- kritiskt granska, jämföra och analysera vetenskaplig litteratur på svenska och engelska, med god språkbehandling och enligt gängse konventioner på området.

Värderingsförmåga och förhållningssätt

- jämföra konsekvenserna för elevers utveckling av olika synsätt på lärande och sätt att organisera undervisning och lärandesituationer och bedömning av elevers lärande
- göra välgrundade ställningstaganden i diskussioner om val av forskningsmetoder och bedöma valda metoders betydelse för undersökningars resultat.

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

Kursen innehåller två delkurser. Den ena har ett specialpedagogiskt fokus, och den andra behandlar vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning inom det utbildningsvetenskapliga fältet.

- **Utveckling, lärande och specialpedagogik, 7,5 högskolepoäng**
(*Development, Learning and Special Needs Education, 7.5 credits*)
Delkursen grundar sig på ett kritiskt förhållningssätt till det specialpedagogiska systemet. Ett huvudmoment i delkursen är skolan (klassen, kamratgruppen) som socialt system. I detta sammanhang uppmärksammas maktrelationer, grupprocesser och mekanismer som kan leda till uteslutningar, kränkningar och mobbning. Under delkursen behandlas även olika synsätt på elevers utveckling, specialpedagogik och ungdomar med särskilda behov ur ett interkulturellt perspektiv. Aktuell forskning om och tolkningar av centrala begrepp inom det specialpedagogiska fältet som likvärdighet och relationen mellan normalitet/avvikelse, inklusion/exklusion och individ/samhälle diskuteras. Specifika utvecklingssvårigheter med tal, lyssnande och skrivande hos dagens elever uppmärksammas. Strategier för tillämpande av läroplan i förebyggande, stödgivande och åtgärdande syften i skolverksamhet diskuteras. Skapandet av pedagogiskt effektivt bemötande av särskilda behov presenteras och diskuteras.

1001, Utveckling, lärande och specialpedagogik, 7,5 högskolepoäng
(*Development, Learning and Special Needs Education, 7.5 credits*)
Betygsalternativ: U/G/VG

- **Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning, 7,5 högskolepoäng**
(*Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning, 7.5 credits*)
Studenten fördjupar under delkursen sina vetenskapsteoretiska kunskaper med relevans för didaktik och det utbildningsvetenskapliga fältet. Detta sker framför allt genom jämförelser och diskussioner av grunderna för utbildningsvetenskaplig teori- och kunskapsbildning, samt olika utbildningsvetenskapliga perspektiv. Vikten av forskning som underlag för utvärdering och utvecklingsarbete i skolan diskuteras. I delkursen läses, diskuteras och redogörs för aktuell utbildningsvetenskaplig litteratur.

1002, Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning, 7,5 högskolepoäng
(*Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning, 7.5 credits*)
Betygsalternativ: U/G/VG

5. Undervisningens upplägg

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier och gruppövningar.

6. Examination

1001- Utveckling, lärande och specialpedagogik, 7,5 högskolepoäng:

- Skriftliga inlämningsuppgifter.
- Aktivt deltagande på seminarier och övningar.

1002 - Vetenskapsteori, forskningsmetodik och didaktisk forskning, 7,5 högskolepoäng:

- Skriftliga inlämningsuppgifter.
- Aktivt deltagande på seminarier och övningar.

Högst 20 procent av seminarietillfällen och övningar per delkurs kan kompletteras. Om inte eventuella kompletteringar görs inom ett (1) år efter genomgången delkurs får studenten gå om delkursen.

För Väl godkänd (VG) på hel kurs krävs VG på minst hälften av högskolepoängen.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

Om litteraturen förändras mellan terminer, fastställs ny litteraturlista inför nästkommande termin senast 15 juli respektive 15 december.

Giltig fr.o.m	Giltig t.o.m	Beslutsdatum	Beslutande organ
VT 2018		2017-11-15	Programråd, Ämneslärarprogrammet

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 14, Kursplan: Utbildningsvetenskaplig kärna III

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan

Utbildningsvetenskap III, för blivande ämneslärare i gymnasieskolan, 21 högskolepoäng

(Education Studies for Secondary School Teachers III (Years 10-12), 21 credits)

Kurskod:	1282UA
Ämnesgrupp:	Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Läraryrket
Utbildningsområde/n:	Undervisningsområdet 100%
Ges endast inom följande program:	Ämnesläraryrket med interkulturell profil mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Fördjupning:	A1N (Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	HT 2018

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Läraryrket kursplanenämnd vid Södertörns högskola den 2018-03-22 enligt bestämmelserna i högskoleförordningen.

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (24 högskolepoäng), Utbildningsvetenskap II (15 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning I (6 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning II (15 högskolepoäng), samt ämnesstudier i båda ämnesinriktningarna omfattande 90 högskolepoäng i vardera ämnesinriktningen.

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten:

Kunskap och förståelse

- visa fördjupade kunskaper om lärarens roll som ledare i pedagogisk verksamhet ur ett interkulturellt perspektiv,
- redogöra för och kritiskt diskutera olika teorier och perspektiv inom forskningsfälten ledarskap och elevers sociala relationer,
- beskriva hur maktförhållanden och grupprocesser i och utanför klassrummet påverkar elevers möjligheter till utveckling och lärande - samt lärarens ledaransvar i dessa sammanhang,

- analysera konfliktsituationer utifrån teorier om konflikthantering,
- redogöra för hur relationen mellan den politiska styrningen av skolan och skolans verksamhet kan förstås i ett läroplansteoretiskt perspektiv,
- visa kunskap om lärarens arbete med bedömning och förmåga att diskutera dilemman i mötet mellan regleringen av skolan och skolans dagliga verksamhet,
- identifiera och redogöra för olika typer av kunskapsmätningar i skolan och dess funktioner i det pedagogiska arbetet och i styrningen av skolan,
- definiera pedagogisk utvärdering och redogöra för de huvudsakliga inriktningar utvärderingsarbete har haft i skolsystemet.

Färdighet och förmåga

- utveckla strategier för att hantera situationer relaterade till mobbning samt vid olika typer av konflikter som kan förekomma i skolmiljö,
- genomföra ändamålsenliga utvärderingar för avsett syfte,
- använda elevernas måluppfyllelse som grund för utvärdering av undervisningen,
- ha beredskap att genom ett interkulturellt pedagogiskt ledarskap, skapa en trygg och öppen samtalsmiljö.

Värdering och förhållningssätt

- visa ett kritiskt, vetenskapligt förhållningssätt till utvärderingsarbete och använda både utvärdering av resultat och process som grund för att förändra praktiker,
- genom ett interkulturellt ledarskap kommunicera och förankra skolans värdegrund, inbegripet de mänskliga rättigheterna och grundläggande demokratiska värderingar,
- identifiera sitt behov av ytterligare kunskap samt kontinuerligt utveckla sin interkulturella och pedagogiska kompetens.

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

Utifrån ett interkulturellt perspektiv och på mångvetenskaplig grund ger kursen fördjupade kunskaper om läroplansteori och betyg, pedagogiskt ledarskap samt pedagogisk utvärdering och utvecklingsarbete.

- **Ledarskap, elevers sociala relationer, konflikthantering, 9 högskolepoäng**
(*Leadership, Students Social Relationships, Conflict Management, 9 credits*)
Delkursen syftar till att ge den blivande läraren förmåga att leda och organisera elevers lärande i grupper och enskilt, samt kunskaper om elevers sociala relationer. Centralt i delkursen är att utveckla ett interkulturellt ledarskap i lärarrollen samt ge studenten redskap för att kritiskt kunna analysera, värdera och hantera olika typer av konflikter som kan uppstå i klassrummet och i skolmiljön. I kursen behandlas teorier och perspektiv rörande kommunikation, sociala relationer, mobbning och konflikthantering i relation till pedagogiskt ledarskap.

1001, Ledarskap, elevers sociala relationer, konflikthantering, 9 högskolepoäng
(*Leadership, Students Social Relationships, Conflict Management, 9 credits*)
Betygsalternativ: U/G/VG
Utbildningsområde/n: Undervisningsområdet 100%

- **Läroplansteori och betyg, 6 högskolepoäng**
(*Curriculum Theory and Ratings, 6 credits*)
Delkursen syftar dels till att ge studenten en fördjupad förståelse av läroplanen och hur en läroplan uppstår, dels till att placera betygen och lärarens bedömningsarbete i en läroplansteoretisk förståelse av relationen mellan styrning och skolpraktik. Genom att studera skolan ur ett läroplansteoretiskt perspektiv aktualiseras historiska och skolpolitiska aspekter av skolans organisering och dess verksamhet. Fokus riktas mot skolans formulerade och realiserade uppdrag med särskild betoning på betyg.

1002, Läroplansteori och betyg, 6 högskolepoäng

(Curriculum Theory and Ratings, 6 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG
Utbildningsområde/n: Undervisningsområdet 100%

- **Utvärdering och utvecklingsarbete, 6 högskolepoäng**
(Evaluation and Development, 6 credits)
Delkursen behandlar utvärdering både som ett eget kunskapsobjekt och som ett verktyg för skolutveckling. Frågan om vad som är en pedagogisk utvärdering diskuteras och behandlas tillsammans med frågor om validitet, reliabilitet och resultat. Vidare utvecklas diskussionen om vad som är evidens i skolans verksamhet och vad som är skolutveckling.

1003, Utvärdering och utvecklingsarbete, 6 högskolepoäng
(Evaluation and Development, 6 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG
Utbildningsområde/n: Undervisningsområdet 100%

5. **Undervisningens upplägg**

Undervisningen består av föreläsningar, seminarier, workshoppar och olika former av praktiska övningar.

6. **Examination**

Ledarskap, elevs sociala relationer och konflikthantering:

- Skriftliga inlämningsuppgifter,
- Aktivt och förberett deltagande i seminarier och övningar.

Läroplansteori och betyg;

- Skriftlig hemtentamen,
- Aktivt och förberett deltagande i seminarier och övningar.

Utvärdering och utvecklingsarbete:

- Skriftlig hemtentamen,
- Praktiska tillämpningsuppgifter,
- Aktivt och förberett deltagande i seminarier och övningar.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. **Litteratur**

Om litteraturen förändras mellan terminer, fastställs ny litteraturlista inför nästkommande termin senast 15 juli respektive 15 december.

Giltig fr.o.m	Giltig t.o.m	Beslutsdatum	Beslutande organ
HT 2018		2018-05-17	Programråd för Ämneslärarutbildningen med interkulturell profil med inriktning mot gymnasiet

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 15, Kursplan Verksamhetsförlagd utbildning I

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan

Verksamhetsförlagd utbildning I, för blivande ämneslärare i gymnasieskolan, 4,5 högskolepoäng *(Placement I, Upper Secondary Teaching (Years 10-12), 4.5 credits)*

Kurskod:	1272UA
Ämnesgrupp:	Utbildningsvetenskap/didaktik allmänt
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Lärarytbildningen
Utbildningsområde/n:	Verksamhetsförlagd utbildning 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarytbildning med interkulturell profil mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Kursnivå:	A
Fördjupning:	G1N (Grundnivå, har endast gymnasiala förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	HT 2018

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Kursplaneutskott för lärarytbildning vid Södertörns högskola den 2018-03-22 enligt bestämmelserna i högskoleförordningen.

2. Behörighetskrav

Studenten ska vara antagen till programmet Ämneslärarytbildning med interkulturell profil mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten:

- beskriva och reflektera över skolsituationer och skolmiljöer med hänsyn till läraruppdraget och rollen som lärare i svenska gymnasieskolan,
- beskriva och reflektera över skolsituationer och skolmiljöer ur ett interkulturellt perspektiv,
- beskriva och reflektera över lärandesituationer ur såväl lärarens som eleverns perspektiv,
- genomföra avgränsade undervisningsmoment,
- arbeta i klassrummet med stöd av handledare.

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

Kursen introducerar studenten till vardagen för elever och lärare i dagens svenska grund- och gymnasieskola. Genom deltagande i skolans verksamhet, observationer, reflektioner och viss övningsundervisning, ges studenten grundläggande verktyg för utveckling av en personlig lärarroll. Den verksamhetsförlagda utbildningen utvecklar också studentens vetenskapligt kritiska tänkande och förmågan att tillämpa teoretiska modeller och perspektiv i lärarens dagliga arbete genom jämförelser och kritisk granskning av pedagogiska idéer, didaktiska teorier, aktuell klassrumsforskning samt studentens egna empiriska rön.

- **Vfu I, Läraruppdraget och lärande i flerspråkiga klassrum, 4,5 högskolepoäng**
(Placement I, 4.5 credits)

Fokus ligger på lärarrollen och lärandet i flerspråkiga klassrum. Under kursen ska studenten dels följa en lärare, dels följa en grupp elever i deras dagliga verksamhet. Studenten ska också, med stöd av handledare, delta i det dagliga arbetet i klassrummet, bistå eleverna i deras lärande samt tillsammans med handledare planera, genomföra och utvärdera avgränsade undervisningsuppgifter. Interkulturellt perspektiv ska genomgående anläggas.

1001, Vfu I, Läraruppdraget och lärande i flerspråkiga klassrum, 4,5 högskolepoäng
(Placement I, 4.5 credits)
Betygsalternativ: U/G/VG

5. Undervisningens upplägg

Kursen utgörs av verksamhetsförlagd utbildning, en introducerande föreläsning och seminarier. Studentens deltagande i skolverksamheten sker i enlighet med de arbetstidsvillor som gäller för skolförmans lärare.

6. Examination

Kursen examineras genom:

- Studentens prestationer på den verksamhetsförlagda delen av kursen,
- Skriftlig rapport,
- Aktivt deltagande på seminarier,
- Skriftlig självreflektion avseende kursens mål,
- Obligatorisk närvaro på heltid och aktivt deltagande under den verksamhetsförlagda delen av kursen.

Högst fem (5) missade Vfu-dagar kan tas igen vid annat tillfälle, vilket i regel ska ske inom tre veckor efter ordinarie kurslut. Seminarierna, den skriftliga självreflektionen och rapporten bygger på deltagandet i den verksamhetsförlagda utbildningen. Om studenten inte godkänns på eller fullföljer den verksamhetsförlagda utbildningen måste den göras om i sin helhet inklusive tillhörande seminarier, reflektionsuppgift och rapport.

Rätten att examineras på den verksamhetsförlagda delen av kursen begränsas till högst två (2) examinationstillfällen. Student som har genomgått en (1) examination utan godkänt resultat har rätt att få en annan examinator utsedd, om inte särskilda skäl talar mot det.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

Om litteraturen förändras mellan terminer, fastställs ny litteraturlista inför nästkommande termin senast 15 juli respektive 15 december.

Giltig fr.o.m	Giltig t.o.m	Beslutsdatum	Beslutande organ
HT 2018		2018-05-17	Programråd för Ämneslärarutbildningen med interkulturell profil med inriktning mot gymnasiet

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 16 Kursplan Verksamhetsförlagd utbildning II

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan

Verksamhetsförlagd utbildning II, för blivande ämneslärare, gymnasieskolan, 15 högskolepoäng

(Placement II, for Upper Secondary Teaching (Years 10-12), 15 credits)

Kurskod:	1642ÖV
Ämnesgrupp:	Övriga tvärvetenskapliga studier
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Lärarytbildningen
Utbildningsområde/n:	Verksamhetsförlagd utbildning 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarytbildning med interkulturell profil mot gymnasieskolan, 300-330 hp
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Grundnivå
Kursnivå:	B
Fördjupning:	G2F (Grundnivå, har minst 60 hp kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m:	VT 2018
Giltig t.o.m:	HT 2018

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Lärarytbildningens kursplanenämnd vid Södertörns högskola den 2017-12-19 enligt bestämmelserna i högskoleförordningen.

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (24 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning I (6 högskolepoäng) samt ämnesstudier i båda ämnesinriktningarna omfattande 60 högskolepoäng i vardera ämnesinriktningen.

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten

- arbeta i sina båda undervisningsämnen med stöd av pedagogiska idéer och modeller i form av lärandeteori, ämnesdidaktik, etc. och självständigt pröva och ompröva sådana utifrån gjorda erfarenheter och olika syften
- välja och omsätta ämnesstoff i undervisning med hänsyn till den aktuella elevgruppens ålder och förkunskaper

- leda grupper utifrån planeringar och visa förmåga till flexibilitet i hanterandet av grupper
- kommunicera tydligt både muntligt och skriftligt med elever och behärska nödvändiga framställningssätt
- reflektera över olika perspektiv och oväntade didaktiska händelser och analysera dessa utifrån relevanta teoretiska perspektiv och modeller.
- reflektera över sitt sätt att hantera lärarrollen, vara tydlig och strukturerad, samt kunna uppvisa ett empatiskt förhållningssätt (bl. a. lyhördhet för yttranden och stämningar)
- visa ett interkulturellt förhållningssätt till sitt pedagogiska ledarskap och i sitt sätt att kommunicera
- i det pedagogiska arbetet göra bedömningar utifrån relevanta vetenskapliga, samhälleliga och etiska aspekter med särskilt beaktande av de mänskliga rättigheterna, FN:s konvention om barnets rättigheter och hållbar utveckling
- utforska möjliga samarbeten med skolbibliotek om undervisning i att söka, tolka och värdera information.

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

- **VFU II, Att leda lärande i ämne 1 och ämne 2, 15 högskolepoäng**

(Placement II, Teaching Subject 1 and 2, 15 credits)

Under kursen ska studenten, till en början med stöd av handledare och efterhand alltmera självständigt, planera, genomföra och utvärdera egen ämnesundervisning. Undervisningen ska omfatta minst en sammanhållen serie lektioner i vardera undervisningsämnet, bedrivs i flera olika elevgrupper/klasser och med särskild hänsyn tagen till interkulturalitet. I samband med undervisningen ska studenten också arbeta med uppgifter som rör målbeskrivningar, provkonstruktion, betygskriterier, bedömning och betygsättning samt samarbete med skolbiblioteket om undervisning i att söka, tolka och värdera information. Studenten ska också formulera skriftliga bedömningar, kommunicera gjorda bedömningar till eleven och ge muntlig respons på elevframträdanden.

1001, VFU II, Att leda lärande i ämne 1 och ämne 2, 15 högskolepoäng

(Placement II, Teaching Subject 1 and 2, 15 credits)

Betygsalternativ: U/G/VG

5. Undervisningens upplägg

Kursen är verksamhetsförlagd och inkluderar trepartssamtal och seminarier.

6. Examination

1001 - VFU II, Att leda lärande i ämne 1 och ämne 2, 15 högskolepoäng:

- genomförd verksamhetsförlagd utbildning
- närvaro och aktivt deltagande vid seminarier
- deltagande i trepartssamtal
- Sammanställande av en "portfölj", omfattande studentens övergripande undervisningsplanering, dokumentation av de undervisningsmoment och lärandesituationer som studenten organiserat, de målbeskrivningar, betygskriterier och skriftliga bedömningar som studenten utarbetat under sin verksamhetsförlagda utbildning (VFU). Till portföljen läggs studentens kommentarer till det redovisade materialet: de didaktiska överväganden som legat till grund för undervisningens uppläggning, studentens egen utvärdering av den genomförda undervisningen, reflektioner kring det lärande som kunnat iakttas i elevgrupperna och kring den egna förmågan att leda en elevgrupp, att inta ett interkulturellt förhållningssätt i sitt ledarskap och att kommunicera med elever.

Missade VFU-dagar kan tas igen vid annat tillfälle, vilket i regel ska ske inom tre veckor efter ordinarie kurslut. Rätten att examineras begränsas av resursskäl till totalt två examinationstillfällen (inklusive det ordinarie examinationstillfället).

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. **Litteratur**

Om litteraturen förändras mellan terminer, fastställs ny litteraturlista inför nästkommande termin senast 15 juli respektive 15 december.

Giltig fr.o.m	Giltig t.o.m	Beslutsdatum	Beslutande organ
VT 2018		2017-11-15	Programråd, Ämnesläroprogrammet

8. **Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen**

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.

Bilaga 17 Kursplan Verksamhetsförlagd utbildning III

SÖDERTÖRNS HÖGSKOLA | STOCKHOLM
sh.se

Kursplan

Verksamhetsförlagd utbildning III, för blivande ämneslärare i gymnasieskolan, 9 högskolepoäng (Placement III, Upper Secondary Teaching (Years 10-12), 9 credits)

Kurskod:	1647ÖV
Ämnesgrupp:	Övriga tvärvetenskapliga studier
Huvudområde:	Inget huvudområde
Ansvarig institution:	Lärarytbildningen
Utbildningsområde/n:	Verksamhetsförlagd utbildning 100%
Ges endast inom följande program:	Ämneslärarytbildning med interkulturell profil mot gymnasieskolan, 300-330 högskolepoäng
Betygsalternativ på hel kurs:	G/VG
Utbildningsnivå:	Avancerad nivå
Fördjupning:	A1N (Avancerad nivå, har endast kurs/er på grundnivå som förkunskapskrav)
Undervisningsspråk:	Svenska
Giltig fr.o.m.:	HT 2018

1. Fastställande

Kursplanen är fastställd av Lärarytbildningens kursplanenämnd vid Södertörns högskola den 2018-03-22 enligt bestämmelserna i högskoleförordningen.

2. Behörighetskrav

Utbildningsvetenskap I (24 högskolepoäng), Utbildningsvetenskap II (15 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning I (6 högskolepoäng), Verksamhetsförlagd utbildning II (15 högskolepoäng), samt ämnesstudier i båda ämnesinriktningarna omfattande 90 högskolepoäng i vardera ämnesinriktningen.

3. Lärandemål

Efter genomgången kurs kan studenten:

- planera, genomföra och utvärdera egen undervisning utifrån tydliga lärandemål, förankrade i relevanta styrdokument, samt didaktisk forskning,
- utifrån undervisningens utfall identifiera och analysera kritiska moment i elevernas förståelse och förändra undervisningen, med lärandemålen i gymnasieskolans ämnesplaner i fokus,
- använda sina kommunikativa färdigheter så att det främjar elevers förståelse och lärande,
- visa beredskap att förebygga, motverka och hantera konflikter, diskriminering och annan kränkande behandling,
- genomgående uppvisa ett interkulturellt förhållningssätt,

- verka för att skapa en trygg arbetsmiljö och en positiv grupputveckling,
- uppvisa ett professionellt förhållningssätt gentemot elever, deras vårdnadshavare samt skolans personal,
- bedöma och betygssätta elevers prestationer på ett rättssäkert och professionellt sätt,
- identifiera sitt behov av ytterligare kunskap och utveckling av sin kompetens i lärarprofessionen.

4. Innehåll, delkurser och examinationsmoment

- **Vfu III, Att vara lärare i praktiken, 9 högskolepoäng**

(Placement III, Teaching in Practice, 9 credits)

Under kursen får studenten möjlighet att arbeta med, och i den utsträckning det är praktiskt möjligt pröva att ta ansvar för, alla sidor av läraruppdraget. Det innebär undervisning i båda ämnena, liksom användning av varierade arbets- och kommunikationsformer (egna muntliga framställningar, användning av digitala verktyg, tryckta läromedel o.s.v.). Det innebär vidare deltagande i det kollegiala arbetet på skolan, i skolans elevvårdsarbete och kontakt med föräldrar.

1001, Vfu III, Att vara lärare i praktiken, 9 högskolepoäng

(Placement III, Teaching in Practice, 9 credits)

Betygsalternativ: U/G/VG

Utbildningsområde/n: Verksamhetsförlagd utbildning 100%

5. Undervisningens upplägg

Kursen utgörs av verksamhetsförlagd utbildning, en introducerande föreläsning och några seminarier. Studentens deltagande i skolverksamheten sker i enlighet med de arbetstidsvillor som gäller för skolformens lärare. Under kursen genomförs ett trepartssamtal mellan student, handledare och VFU-lärare.

6. Examination

1001 Vfu III, Att vara lärare i praktiken, 9 högskolepoäng:

- aktivt deltagande på heltid i skolans verksamhet under vfu-perioden
- aktivt deltagande vid seminarier
- deltagande i trepartssamtal
- skriftlig uppgift
- studentens prestationer under den verksamhetsförlagda delen av kursen

Missade vfu-dagar (högst fem) kan tas igen vid annat tillfälle, vilket i regel ska ske inom tre veckor efter ordinarie kurslut. Seminarierna, trepartssamtalet och den skriftliga uppgiften bygger på deltagandet i den verksamhetsförlagda utbildningen.

Om studenten inte godkänns på eller fullföljer den verksamhetsförlagda delen av kursen måste kursen göras om i sin helhet, inklusive redan godkända seminarier, trepartssamtal och reflektionsuppgifter. Rätten att examineras på den verksamhetsförlagda delen av kursen begränsas av resursskäl till totalt två (2) examinationstillfällen (inklusive det ordinarie examinationstillfället). Student som har genomgått en (1) examination utan godkänt resultat har rätt att få en annan examinator utsedd, om inte särskilda skäl talar emot det.

Betygskriterier delas ut vid kurs/delkursstart.

7. Litteratur

Om litteraturen förändras mellan terminer, fastställs ny litteraturlista inför nästkommande termin senast 15 juli respektive 15 december.

Giltig fr.o.m	Giltig t.o.m	Beslutsdatum	Beslutande organ
HT 2018		2018-05-17	Programråd för Ämneslärarutbildningen med interkulturell profil med inriktning mot gymnasiet

8. Begränsningar i rätten att tillgodoräkna kursen i examen

Kursen får inte tillgodoräknas i examen samtidigt med inom eller utom landet genomgången kurs, vars innehåll helt eller delvis överensstämmer med innehållet i kursen.